

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentesen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Dézslai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi-bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-érvetkezeti hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Égész évre	5 ft	—	kr
Félévre	2	50	„
Negyedévre	1	25	„

Hirdetések jutányosan számíttatnak

Nyilttér petisora 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők

Oláh memorandum!

(W.) A tragoediának van tehát folytatása is. Mi ugyan, — s nekünk együtt a gondolkodni tudó polgárok mindegyike azt hittük, hogy annak a szomorujátéknak, melyet a dákorumán képzelgők már évek óta játszottak, a bécsi kudarc után teljesen vége lesz; abban a hitben éltünk, hogy a tragoedia V-ik felvonása is beveződött már, mert elbuktak a hősök, kiket igazságtalanság, jogtalanság kézzel és lájjal szembe a jog az igazság ellen. Ámde a dákorumánok csak egy kis meglepetést óhajtanak szerezni a világnak, s most, a mikor a leghivatottabb bírót már eldöntötte méltóan az ügyüket még tovább mennek egy lépéssel; megapellálják ezt a leghivatottabb bírót, a közvéleményt, mely az Uralkodó eljárásában nyert kifejezést. S vajon kihez fordulnak a szegény igaztalanul megkínzott ártatlanul meghurcolt dákorumán urak a mikor az »osztrák császár« visszatartotta vádaskodásaikat? Tán a magyar kormányhoz, melyhez a felség utasítást őket? Tán a magyar parlamenthez, mely a nemzetiségek jogos és méltányos kérelmét megtagadni nem szokta? Vagy talán a külföldet hívják fel hangoztatott elveik igazságainak megítélésére. Nem. Ezen forumok egyikéhez sem fordulnak a dicső férfiak, mert tudják, hogy ily módon a kudarcot újabb gyalázat fogja követni. Pedig ők egy kis meleg vigasztalást ke-

resznek mely bánatos szíveik harmoniáját ismét helyre állítja, azért fordultak tehát a nagy »Szebeni Tribuna«-hoz, a mely június 11-ki számában kezdte közölni teljes szövegében az eddig rejtgetett emlékiratot, melyet az oláh monstre küldött Bécsben a királynak átnyújtani akart.

Ez az emlékirat valóságos remekmű a maga nemében. Előhozakodik a szegény megkínzott románok minden sérelmével a legkisebbtől a legnagyobbig, a legrégebbtől a legújabbig szépen chronologikus sorrendben. Valami keserű táj hang vonul az egész emlékiraton keresztül, minden sorából kiviláglik a malcontensek türelmetlensége, lazás kapkodása. Hanem az a jobb ügyhöz méltó őszinteség, határozottság egyenes, majdnem szigorú követelése: a pánszók orvoslásának, a memorandum alaphangját jellemzi, valóban dicéretére válik kedves román barátainknak. Minden előzmény, bevezetés nélkül, határozottan és rideg szigorúsággal mindjárt az első sorokban kimondják a nehéz sententiát, hogy nekik bizony ez »szerzett szomorú tapasztalatok után nincs többé semmi bizalmak a budapesti képviselőházban és a magyar kormányban, s ennélfogva nagyon természetesen arra a meggyezésre jutottak, hogy a hazafias okosság kérdése, hogy a románok ne is tegyenek kísérletet képviselő választói jogukkal élni, hanem tekintsek magukat úgy, mint a kik nincsenek képviselve hazájuk parlamentjében.« A milyen súlyos

nehéz a vád s a mily határozott őszinteséggel volt kimondva a sententia, ép oly kevéssé van indokolva az. Ugy látszik, hogy Ratiu és Lukács uramék őszintesége csak a sententiák kinyilvánítására terjed, de azok indokolásánál már legkevésbé sem található fel. Mert azok a szerzett »szomorú tapasztalatok«, melyek olyan nemes meggyezésre sarkalták tisztelt román polgártársainkat, csak nagyon elvéve tűnnek ki ebből a különben minden tekintetben példányszerű memorandumból. És az a néhány kéreget, erőltetett bizonyíték is, melyekből a »szerzett szomorú tapasztalatok« kitalálhatók, vagy a történelmi igazság önkényes elferdítései, vagy a mi még gyalázatosabb egyszerű köholmányok, melyek Lukács ur és társai phantastikus agyában támadtak.

De mielőtt ezeknek a szerzett szomorú tapasztalatoknak elősorolásához fogoznánk a memorandum alattvaló hüségétől eltelve, odaadó nemes lojalitással hívják fel az »osztrák császár atyai figyelmét« arra a veszélyre, mely a »közös hazára« a jelenlegi állami politikából származik s kijelentik, hogy ők — a világ legtürelmesebb polgárai kényszerítve érzik magukat egyelőre lemondani a legnagyobb és legfontosabb jog gyakorlásáról jutalmul vér- és pénzáldozatokért, a mit az uralkodóház és a monarchia dicsősége érdekében hoztak.

A szokott őszinte modoru kijelentés első

A „ZALA“ tárcája.

Szerelmes a ...

Szerelmes a fényes
Nap a méla holdba,
A méla hold meg a
Csillagos menyböltba;
A tarka szivárvány
A komor fellebbe,
Én meg rózsám a te
Ragyogó szemébe.

Am de a fényes nap,
Az eget elhagyja,
Gyakran változik a
Méla hold alakja;
A szivárvány is el
Hagyja az égboltját;
Mind-mind hátlenne lesz,
Csak én nem te hozzád.

Zalád Zsigmond

Derűs s borús dolgok

— Norvégiában töltött földmérői életemben. —

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

(Folytatás.)

I r t a : Tiscendort Károly.

A Scorpio Léna.

Ismételtén s oly hévvel nyomta gyermekét keblére, hogy az földalamban fejszikoltott: „Nem, nem, nem kell sirnod! Csevegjünk meg egy keveset, mond meg nekem, tanítottalak e én téged valaha rosza, gonoszra? Nem voltam-e irányodban mindig jó? Nem-e mondtam mindig, hogy légy derék s becsületes ember? Mindezeket nem tevéme-e?“

A kis gyermek nevetve rejté fejcskéjét anyja vállára s karjaival átölelte annak nyakát.

„Isten áldjon gyermekem!“ Kibontakozván ötöl karjaiból öibe ütötvén st. „Igy ni! most imádkozzad el a miatyánkat, melyre én tanítottalak.“ Léna lassan tagolta neki a szókat s a fiúcska mint tőle tellett, utána dadogá azokat.

„Utánna pedig a te kis imádkádát mondjad el, amit én magam csináltam.“ Imára kulesoltvau apró kezecskéid, átkaorlta gyermekét s szorosán egymáshoz szimultan hangosan imádkozták:

„Jó Istenem arra kérék tégedet,
Soha, soha ne hagyjad el engemet,
Hisz te jó vagy! nem néheztedsz senkire,
Farkas, bárány rástorulnak kegyedre.

Védj engem is! Vigyáz rád s nevelj jóvá!
A megváltó s a hazának hű fiává! Amen!“

„Ugy édes fiam! Ezt az imádságot el-ne feled soha; mert ezt anyád maga csinálta. Tudod galambom? Ne feledd el soha!“

Távoli kocsizörgés szakította meg az esti csendet. Léna ismét léleken tekintett azon irányba, mely felől Thorbjörn Ormerud kocsizott haza felé. Félig eszméletlenül rogyott térdeire, belé kapaszkodván egy la törzsébe, homokáról a a haldoklóknak izzadsága a hideg veritek gyöngyözké alá, arca fakó, színtelen vala, minden ízében remegett.

„Tegyem, vagy netegyem? dadogá maga elé Léna. „Meg kell cselekednem, meg kell cselekednem! nincs más kibúvóm. Én jó Istenem! De majd hogy el nem teledém!“ Egy öszegyöngyölgetett papírdarabot rántott ki zsebjéből s ezt egy gombostűvel gyermeke kendőjére tűzte.

„És most Isten veled! Isten áldjon meg! Isten áldjon meg fiam!“

Még egyszer hévvel átszorítá, sokszor... egymásután s vadul megesókolá s letette gyermekét a hid kello közepére Thorbjörn kocsija éppen felrobogott vala.

„Itt maradj gyermekem, mindenem! Isten áldjon meg!“

A kocsi elé ugorva, feléje tárt karokkal mindentéle össze-visszát s badarságokat az érkező Thorbjörn elé, ki azt hívé, hogy Léna megörült, tehát megállta lovat. Ez pedig gyermekére mutatva, kiálta: „Ott van! Thorbjörn könyörül rajta, ha keresztény vagy!“

felére hathatósan megadta már a választ a Felég és az ő eljárása után, mely a közvéleménynek volt kifejezője, szükségtelennek tartjuk, hogy bővebben reflectáljunk rá, és kinyilvánítsuk, hogy igen szépen köszönjük a jóakaró figyelmeket, de mi nagyon korlátozott észlethezettel rendelkezünk és nem tudjuk sehogyan megérteni azt a veszélyt, mely a magyar állami politikába a »közös házara« háromolhatnék. De a nagyhangú kijelentés második felére nekünk is van szavunk. Furcsának találjuk ugyan azt, hogy az oláhok önmaguk dicsérik magukat, mert bizonyos latin közmondás nem a leghízelgőbbben nyilatkozik az illető öndicsőrekről, de még ezt is meg tudjuk magyarázni a Lukács ur és társait jellemző szokott őszinte modorból. Csak azt nem tudjuk teljes eszünkkel elfogni, hogy miért fárasztják az Uralkodót s a közvéleményt ezen vér- és pénzáldozatokra való hivatkozással; miért nem sorolják fel egyszerűen azokat. Mert mi — Lukács ur őszinteségét hasonlítva viszonozva kijelentjük, hogy bizony hiába forgattuk a történelem lapjait, seholsem akadunk még nyomára sem ama bizonyos uralkodóház s a monarchia dicsősége érdekében hozott vér- és pénzáldozatoknak, melyre az emlékirat többször hivatkozik.

A magyar történelem a románokat csak 2 ízben említi fel; s mind a két ízben gyászkeretben éppen nem valami dicsőséges működésben: a »Hora Klozka lázadás« és a szabadságharcz alkalmával. S bár ez utóbbiban a kamarilla pártján álltak a románok, mégsem találhatók meg még ezen működésükben sem ama vér- és pénzáldozatok az uralkodóház érdekében, mert az, a ki a nemzet és korona közé a viszály tisztkét dobja lázító viselkedésével, azt hiszem, nem működik az uralkodó érdekében, de sőt ellenére, még há látszólag mellette van is. Hol vannak tehát azok a jutalom nélkül hagyott »vér- és pénzáldozatok?«

Ezután áttér az emlékirat a »szerezett szomorú tapasztalások-ra és kijelenti, hogy a románok a dualismus alapjára fektetett kormányzati rendszert már aggodalommal fogadták; de azért mint rendszerető nép

meghódoltak az új törvények előtt, bár eleve sejtették, hogy a hivatott körökben veszedelmes belügyi politikára van meg a hajlandóság. E sejtelmüket természetesen mint az ilyen sejtelmekkel egyaránt történni szokott, a való még tulzárnyalta is. Ellentétben az ünnepélyes ígérésekkel, hogy a nemzetiségek jogai tiszteletben tartatnak.

Magyarországban a fajuralom s a mesterkelt nemzeti fennhatóság érvényesült. És ez fáj a románoknak, mert ez a politika ellenkezik a román nép ezer éves »politikai és történelmi életének fejlődésével.« Álljunk csak meg ezeknél a felemlített »szerezett szomorú tapasztalatoknál« és reflectáljunk azokra sorban. Tehát a románok már eleve aggodalommal fogadták a kiigyezeit. Nohát ezt valóban sajnáljuk, de hát éppen nem segíthetünk rajta. Mert hát a törvényhozás többsége átlátva e fontos közjogi tény rendkívüli s házáknra nézve minden tekintetben üdvös voltát, elfogadta a kiigyezeit, s így az ellenkező elvnek tulajdonosai is kénytelenek a többség által hozott törvényeket elismerni. Pedig hát azon az 1866—67-ki országgyűlésen a románok által választott képviselők nagy része tudtunkkal a kiigyezéssel szavazott. Hisz hogyan lehetne másképp törvényeket alkotni, ha csak nem az elvek összhangzásaképp a többség nézete lenne a döntő? Így van ez mindentűtt; sőt így lenne az abban a bizonyos Nagy Romániában is, a mely eddigelé csak a holdban és Lukács ur beteges agyában foglalt helyet.

Az is fáj román polgártársainknak és keserű igazságtalanságnak tekintik ki, hogy veszedelmes és hibás politikai irányzatnak bélyegzik azt a természeténél fogva is jogszertű dolgot, hogy a magyar nemzet ebben a hazában fölényt akar nyerni, hegemoniát akar biztosítani magának s ők még hozzáteszik nem retten vissza még az erőszakoskodástól sem a »nemzetiségek irányában. Erre a vádra bővebben reflectalnom szükségtelen, megtettem azt már mult cikkemben, kifejtettem ott, hogy a magyar nemzetet a nemzetiségek iránt erőszakoskodónak, elnyomónak nevezni vagy dőre tudatlanságnak, vagy aljas rosszaka-

ratnak bizonyítéka; mert a románok sohasem panaszkodhattak a magyarokra, és főképp nem panaszkodhatnak azok, a mikor a magyar kormány, hogy csak közelebb hozza őket a magyar állameszméhez, majdnem kultürelmes velük szemben. Kifejtettem, hogy ha téve tagadva igaz volna is a románok állítása, az éppen nem lehet vád gyanánt hangoztatni, hogy egy nemzet a maga állameszméjét szélében hosszában terjeszteni akarja. Hisz ez kötelessége az államnak, hogy léte biztosításáért, és erőben anyagiban ugyintem szellemiben gyarapodhassék. Nem azt értjük állameszméjének terjesztése gyanánt, hogy odahassunk, miszerint egyesek még a szűk családi körben a magánéletben is az állam nyelvén beszélnek egymás között, hanem azt, hogy a mit a magyar állam alapelvei és eszméjei elfogadtak éljen a polgárok szívében: a hogy gondolkodik, érez és beszél az államttest annak minden polgára is úgy gondolkozzék érezzen és beszéljen, ha nem is ugyanazon nyelven. És egyes formáságokban, a mikben az állam eszméje jelképileg nyilvánul így a hivatalos nyelv, czimer zászló stb. szintén megegyezzek a polgár az állammal. S ha ez el van érve, akkor az állam betöltötte egyik fontos hivatását, hogy egy közös, törvényileg szabályozott egészbe sorakoztassa egy ország polgárságát, még akkor is, ha a román ajku polgár e családjában ezentul is románul beszél, vagy ha ezentul is a »Domnyule Zen«-hoz és nem az Istenhez folyamodik, mert akkor azért a román nyelv külső alatt magyar szívt lakozik s a »Domnyule Zen« nem más, mint a magyarok Istene.

S hogy a magyar nemzetnek ezen természetes és jogos törekvése Legemoniát biztosítani, ellenkezik a román nép ezredéves történelmi jogaival, arról ma mindenki tudja, hogy csak pusztá olvasás értelem nélkül, mert hogy a románok ezredéves történelmi jogai miben állanak, azt már számosan kifejtették s magam is bebizonyítottam egy alkalommal, hogy a történelmi jogra való hivatkozás csak hátrányos, veszélyes lehet a románokra nézve.

Még egy valóban súlyos váddal hozakodik elő a román memorandum és ez az,

Mielőtt a paraszt első csodálkozásából felocsudott volna, Léna felmászott a hid karfájára, azon keresztül hajozva, vad s metsző sikoltás közben lezuhant a habzó s zúgó habok közé.

E látványra ijedtében Thorbjörn is kiugrott kocsijából s oda sietett, ahonét őt leugrani látta, csak annyit tudván mondani: »Uram Jézus, a Scorpio Léna!«

Igen, a Scorpio Léna eltűnt. Távobbb a vizkanyarulatnál, ahol a folyás lassabb még egyszer felbukkant s a hid felé emelt, összetett kezekkel ekkent rimánkodék: »Az Isten szerelmére kérek a gyermeket... a gyermeket!« Ekkor elkapta egy forgó, mely kétszer háromszor körben megforgatta s azután örökre elnyelte a bős elem.

Megmentésről szó sem lehetett. Thorbjörn a fiúskát letevéen kocsijára, először a bíró elé járt, jelentést tévén neki az esetről; azután a tiszteletes előtt tartott pihenőt.

A tiszteletesnél való hosszas megbeszélés vége az íra, hogy Thorbjörn elhatározta az árvának magához leendő vételét.

»Valjon meg van-e a fiu keresztelve?« Kérdő többek között a tiszteletes urtól.

»Nehezen hiszem,« válaszolta emez. Léna egyszer nálam volt ugyan, hogy megkereszteltesse, de mikor megkérdeztem, mi nevét akarna a fiúnak adni, azt ohajtá, hogy a fiúnak bíres bibliai neve legyen, — legyen például Messias. Midőn istentelenkedésért megdorgáltam, akkor

felkaczagott s azt mondta: »Nos jó! lát keresztelt el Napóliannal.«

»Léna,« szólték azután hozzá, »neked igen turesa fogalmaid vannak. — Napoleon nem is bibliai név; de ha ilyet akarnál mégis fiadnak adni, nevezd őt Nathánnak, talán ez is olyan bölcs lesz, mint amaz volt. Hisz te ugyis otyan okosnak allitod lenni.«

Keresztelje meg a saját apró sátánjait tiszteendő uram! Ha ugyan az ég ilyenekkel megáldaná,« mondá kacagva és gyermekestől tova rohant.

»Megálljunk, a gyermek ruháján egy papirdarabkát látok, nezzük csak mi van reá írva?« Gyakorlatlan kézírását olvasák: »Kereszteljétek őt Ezsauanak, mert mindenki ellene emelte fel kezét.«

»Tehát Ezsau! Igen, igen, kereszteljük őt Ezsaunak.«

A tiszteletes felőltözve, Thorbjörnrel együtt a szerencsétlenség színhelyére ment, megnézendő valjon nem-e menekült meg az a boldogtalan asszony, még mindig azon hiedelemben élén, hogy az egész tetteses a komédia volt.

A derek tiszteletesnek nem volt még elég tapasztalata, mert ez alkalommal nem tudott elég mélyen a szívfenekére látni.

Messze lehajtottá már a tolyócska holttestét, hanyat feke találtak meg egy medenczében, hol a habok föl-alá ringattak s ide-oda lebegteték a sovány alaknak megpett ruhatozmányait. Arozvónási az éles kövekhez való üdöges folytén felismerhetlenül eltörölának.

A kis gyermek eleintén nem érezte magát igen otthonian Ormerudban s az első éjelen keresztül sirt, keservesen sirt. A reggel beköszöntével azonban lassan megnyugodott, különösen mikor olyan ledelekkel traktáltak, amilyeneket eddig nem is látott. Legjobban bamultra ragadta azonban a házi népeget az, hogy alkonyatkor a kis fiu mindig csak azt kérdezgette: »Mikor jön már az a jó anya?« Hogy elmondjuk a miatyánkat, meg a bárány s farkasról szóló versünket.

Évek multával a kis Ezsau gyermekidejének emlékei is lassanként eltűntek, csak egyes sötétebb árnyalatok s zavarosabb jelenetekre emlékezett homályosan vissza. Zuzmóras hóvizatar, zordon erdőseg ahol kendőbe burkoltoztalálomban pihent az anyai keblen, oly édesen, mintha puha bölcsőben teküdnék — és mikor az édes anya éjnek idején egy-egy abiakot megkopogtatott, ahol még mécsvilága égett, ahol azután valakivel beszélgetvén az ablakablák rendesen dühvel becsapódtak s ők vandoroltak tovább, a hideg, sötét éjszakában.

hogy az Erdély számára alkotott választási törvény nem az egyenlőség elvén alapszik, mert a törvény azáltal, hogy az erdélyi városokban az összes iparosok birnak választói joggal, még ha nincs vagyonuk is, ellenben 84 frt évi tiszta jövedelem kimutatása szükséges ahhoz, hogy valaki földbirtok alapján választó lehessen ezáltal a törvény a székelyeknek és a legtöbb erdélyi magyarok megadja a jogot, de a románokat elzárja az urnától.

Nehéz a vád, de szerencsére alaptalan. Mert az Erdélyre vonatkozó választási törvény tesz ugyan különbséget, az önálló hatósággal felruházott városok s más városok és faluk polgárai között a szavazati jog megadásában, de teszi ezt a nemzeti-ségek tekintetbe vétele nélkül tisztán azon czélból, hogy a városban az iparos osztály anyagilag is, tekintélyben is, emelkedjék. Hisz ezen a bajon nagyon könnyen segíthetnek a románok. Menjenek városokba lakni, üzzenek valami iparágat és rájuk is áll ez a kedvezmény. Ez tehát éppen nem elnyomása a nemzeti-ségeknek, hanem az ipar felvirágztatására való törekvés. Vagy talán már az is fáj Lukács uram s társainak, hogy az állam az ipar haladását kedvezményekkel is biztosítani akarja.

Végre, a midőn forradalmi jelenetek elszaporodásával is fényvetődik, keserves sohajban tör ki ez a példányszerű emlék-irat, hogy miért nem küldenek fel a románok nemzeti-ségi képviselőket a magyar parlamentbe, a kik őket, mint románokat képviseljek. Nagyon könnyű erre a felelet. Egyszerűen azért nem, mert a történelem példái kulva nem engedheti meg ez az ország, hogy az államon belül egy új állam keletkezzék, — status in status, — hogy az a vidék, mely történelmi jövedelmek századok óta kiegészítő része volt ennek az országnak, most vérszemet kapva olyan jogokat kívánjon, a melyek őt meg nem illetik. Mert a román lakosság vidéke nem volt talán kapcsolatos tartomány a hazának, mint Horvátországnak, hanem egy teljesen beolvastott és soha önállóan nem álló része úgy mint teszem azt Biharmegye. Azok a képviselők, kiket ama kerületek küldöttek fel, melyeken román nép is lakik vegyest a magyarral, védeni fogják a román válsztói érdekeit is, de nem mint külön nemzetét, hanem mint mindenben egy egész közös nemzet egyenlő tagjainak érdekeit.

Heves kifakadással a magyar államnemzet és kormány ellen, végződik be a remekmű. Bizony-bizony nem örvendő dolog ránk nézve, hogy odafejlődött a dolog, hogy egy nemzetet ilyen öntetéből keletkezett férgék támadják meg. Sajnáljuk, hogy minden szózatunk, felvilágosító törekvésünk hiában voltak; fáj nagyon nekünk hogy a elnevez lázbeteg képzelgőktől félrevezetett románok nem látják be azt, hogy elvévőd és boldogok csak úgy lehetnek, ha álmaikról, amelyek még hozzá jogulatlanok is, lemondanak s visszatérnek az állam kebelébe. Fáj nekünk ez nagyon, de ez nem azt jelenti, hogy némán tőrjünk, miként vádolnak bennünket aljas gyalázatos koholmányokkal, nem azt jelenti, hogy ha kell, nem lépünk fel ellenük nyíltan, erőhatalommal. Tudják meg, hogy türelmünknek vége szakad, s azt tartjuk már szemünk előtt.

„Veletek és általatok, ha akarjátok; nélkülötek és ellenetek ha kell,

A baromfi-kiállításokról*

Irta: dr. Ritz István akadémiai tanár.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy a néhány nap muva dr. Rác István akadémiai tanár és Kormos Altdér szerkesztése mellett megjelenő „Gazdák Evkönyve” című almanachból, melyet a földmivélesügyi miniszter, miután ezen evkönyv a lefolyt év gazdasági eseményeit és azok hatásait könnyen áttekinthető k-reben ismereti, a gazdaközönség és a gazdasági egyesületek figyelmébe ajánlotta, fenti című cikket az evkönyv megjelenése előtt közölhetjük.

Egy-két évtizeddel ezelőtt a baromfitenyésztés hazánkban csak abból állott, hogy minden gazda igyekezett annyi baromfi tenyészteni, a mennyire háztartásának szüksége volt s ha aztán a költés jól sikerült, akkor a felesleg piacra került. A piacot azonban ugy régebben mint most is, inkább a kis gazda és a földmivélő nép látta el tojással és baromfival.

Az utóbbi időben azonban a baromfitenyésztés is nagyobb figyelemben részesül s ma már kezdik beátni, hogy ez fontos és jövedelmező ága a gazdaságnak, a mely jelentékeny anyagi hasznot hajt az országnak s bizonyára még többet fog jövedelmezni akkor, ha a tenyésztés rendszeresebbé és intenzívebbé válik.

Epen azért nagyon örvendünk, hogy legújabbban a földmivélesügyi m. kir. miniszterium is figyelemben részesíti a baromfitenyésztést s a nemesebb baromfifajok meghonosítása, a gazdasági iskolákkal kapcsolatos baromfi-pepineriák létesítése, a szárnyasok tenyésztése és betegségeire vonatkozó népszerű művek kiadása és terjesztése által igen hathatósan támogatja a baromfitenyésztés fejlődő ügyét.

Ma azonban még messze vagyunk attól, hogy akár Angliával, akár Franciaországgal, vagy csak Németországgal is felvehessük és tekintetben a versenyt s bizonyára sok idő fog még elmúlni, a míg olyan tiszta fajokat leszünk képesek tenyészteni, mint Angia és olyan jövedelmezővé fogjuk tenni baromfitenyésztésünket, — mint Franciaország.

Tagadhatatlan azonban, hogy az érdeklődés mindinkább növekedik a baromfitenyésztő egyesület és a gazdasági egyesület baromfitenyésztő osztályai karoltak fel ez ügyet, hanem a vidéki gazdasági egyesületek is programra tűzték annak fejlesztését.

Mindez alapos reményt nyújt arra, hogy a baromfitenyésztés a rövid idő muva egyik legfontosabb és legjövendőbb ága lesz a gazdaságnak, — ha megfelelő gondot, az eddiginél több eörelátással és szakismerettel fogjuk azt művelni és fejleszteni.

Csak hogy a fokozatos fejlődésnek első feltétele az, hogy minél szélesebb körben terjesszük azokat az ismereteket, a melyek elengedhetlenül szükségesek a rationalis baromfitenyésztéshez; de gondoskodnunk kell már most arról is, hogy azon vesztélyek elenében, a melyek a baromfitenyésztést fényezetik, kellő időben és biztosan tudjunk védekezni.

A legnagyobb és legnehezebben leküzdhető veszélyt a fertőző betegségek képezik, a melyek évenként óriás veszteséget okoznak s egyes vidékeken a baromfiállományt teljesen kipusztítják.

Tulzásnak tartom ugyan azok aggodalmát, a kik a szárnyasok fertőző betegségeiről azt állítják, hogy ellenükben védekezni egyáltalában nem lehet, de azt el kell ismernünk, hogy a sikeres védekezés nem könnyű feladat, mert a fertőző betegségek terjedését olyan sok, néha igen kicsinynek és figyelmen alig méltónak látszó körülmény segítheti elő, hogy igen nagy óvatosságot kell kifejtenünk minden irányban ha meg akarjuk ortalalmazni ellenünkben a tenyésztest.

Es e tekintetben még sokat kell tanulni a gazdaközönségnek, mert a házi állatok fertőző betegségeiről általában, de különösen a szárnyasokat pusztító járványokról nagyon sajtáságos és a tudomány mai állásával homlokegyenest ellenkező nézetek vannak tergaloban.

A lépfenéről ma már a legtöbb értelmes gazda tudja, hogy az nem a vérképzés hiányosságának a következménye a nem a vér rendellenes vegyülete, hanem a lépfeneállások által idéztetik elő. A tukonykórral is eléggé ismeretes,

hogy azt nem a genynek a vérbe való felzavordása vagy az istálló rossz levegője okozza, s mint azt régebben hitték, hanem egy sajtáságos fertőző anyag. Ellenben a baromfiak között járványosan fellépő betegségekről a legtöbbben még azt hiszik, hogy azoknak oka a meleg vagy nedves időjárásban, a rossz vízben, a meghűlésben és ezekhez hasonló mellékes körülményekben rejlik, a melyek elősegíthetik talán némileg a betegségek terjedését, de nem lehetnek azoknak előidéző okai sohasem.

Ebből magyarázható meg aztán az is, hogy a legtöbb tenyésztő nem tud védekezni ezen bajok ellen. Es ez nemcsak azért káros, mivel így a baromfiállományok nagy része pusztul el évenként, — hanem még azért is, mert sok tenyésztő elveszíti a kedvét s félbelagya a tenyésztest mint olyat, a mely részére semmi anyagi hasznot nem hajt.

Szerencsére vannak már a tenyésztők között olyanok is, a kik ismerik a fertőző betegségek természetét s meg is védik ellenükben szárnyasaikat.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a járványos betegségeket az esetek legnagyobb számában az újonnan vásárolt baromfiak hurokzák be a tenyésztésekbe. Es ez annál könnyebben megeshik, a mennyiben ezeket legelőbbször nem szokta állatorvos megvizsgálni, annál kevésbé hosszabb időn át megfigyelni, pedig ismeretes dolog, hogy sok tenyésztő — tisztelt a kivételeknek — nem nagyon lelkiismeretesen jár el s az a körülmény, hogy baromfiállományában valamely ragadós betegség uralkodik, nem képez okot arra, hogy az eladást beárntesse. — De sőt az is megtörténik, hogy épen azért hosszátják áruba a baromfiakat, mert járványos betegség pusztítja a tenyésztestet.

A többi állatfajokra vonatkozólag hasonló esetben törvényes intézkedések védelmezik a vevő érdekeit, azonban sajnos, a baromfiakra ez még nincs ilyenek életle léptetve. Némik az éberség és körültekintő óvatosság mentheti meg tehát a tenyésztőket attól, hogy az újonnan szerzett baromfiakat, a melyeket esetleg nagy áldozat árán vásárolnak meg, — a legpusztítóbb betegségeket ne hozzák magukkal.

Mióta a baromfitenyésztés-el többet foglalkoznak hazánkban, sűrűben rendeznek kiállításokat is, a melyeknek hasznosságát és a tenyésztestre gyakorolt előnyös befolyását nem lenne jogosult kétségbevonni, mert a komoly verseny ezen a téren is, mint mindenben, üdvös eredményeket szül. Csak hogy ezek jötekonny betolyását lényegesen ellensúlyozza az a körülmény, hogy a kiállítások úgy, a mint azokat nálunk és Németországban rendezni szokták, nagyon elősegítik a fertőző betegségek terjedését, miután a kiállítások rendezői egyáltalán nem fordítanak gondot az állategészségügyre. De a kiállítók is csak arra törekednek, hogy tiszta fajokat küldhessenek a kiállításra, — arra azonban senki sem fordít gondot, hogy a kiállításokon csakis járványmentes vidékek és tenyésztestek vehessenek részt.

Nem mondok tehát újat, ha azt állítom, hogy mindaddig, a míg a kiállításra beküldött anyagot nem fogja szakértő megvizsgálni és megfigyelni, központi fertőző telepeknek kell a kiállításokat tekinteni, a honnan a szelörőza minden irányában mesterségesen hurcoltatnak sőt a fertőző betegségek. Hiszen csak 1—2 fertőzőt tenyésztenek kell a kiállításon képviselve lenni s biztosra vehetjük, hogy a ketreczek közös tisztogatói, a kicserélődő etető és itató edények a szomszédsg s b. közvetítésével a kiállítás végére a szárnyasoknak nagy része fertőzve lesz és a különböző érmeiken vagy a dicséret okleveleken kívül hazaviszik ráadásul a pusztulás csiráit is.

Es itt különösen azokat a fertőző betegségeket kell figyelembbe venni a melyek idült letolyásnak, mint a gümőkór, a ditterás-gyaladás és az ugynevezett gregarinozis. A szárnyasok kolerája e tekintetben kevésbé veszedelmes, mert hirtelen öli meg a fertőzött baromfiakat és ha ezen betegséggel inficiált szárnyasokat küldenek a kiállításra, akkor azok elhullának már utközben. Ellenben az említett három betegség időten folyik le és a fertőzés megtörténte után rendszeren hosszabb idő mulik el, mielőtt a betegség első tünetei jelentkeznek. Ebből aztán az is könnyen megérthető, hogy a tenyésztő egészen jóhiszeműen járhat el mindön a utazólag teljesen egészséges szárnyasokat a postára vagy a vasútra feladva, mert nem is

* A „Gazdák Evkönyve” az 1892. évr. 14. iv terjedelmében diszkötésben jelent meg és megrendelhető F. Honyvároskötésben S. Kanizsán.

sejthei, hogy a lappangó betegség utközben vagy a kiállítás területén ki fog történi.

De hát a kiállításokban egyáltalán nem lenne szabad fertőzött tenyésztéseknek részt venni és én a magam részéről a legszigorubb eljárást is indokoltan és jogosultnak tartanám az olyan tenyésztőkkel szemben, a kik tudva fertőzött tenyészetből baromfiakat küldnek a kiállításokra.

Sajátságos dolog az és alig megérthető, hogy a baromfiak fertőzött betegségeit másképen itelik meg, mint a többi házi állatok járványos bajait s a míg a lapfenének vagy takonykornak már eltitkolása is súlyos következményeket von maga után, addig a beteg vagy legalább is már fertőzött baromfiakkal büntetlenül lehet kereskedni, sőt a fertőzött tenyészetekből származó szárnyasoktól résztvehetni a kiállításokon is a nélkül, hogy e lelkiismeretlen és a másik vagyoni épségét nagyban veszélyeztető eljárás miatt legkisebb kellemetlensége lenne az illető tenyésztőnek.

Egyelőre alig remélhető, hogy e tekintetben a viszonyok javuljanak s épen azért a kiállítások rendezőinek kell mindent elkövetni, hogy a fertőzött baromfiak ne veszélyeztessenek a többiek egészségét.

A kiállításra tehát csakis olyan küldeményeket szabad elfogadni, a melyeket a feladás előtt valamely hatósági állatorvos megvizsgál és egészségesnek talál. Az erről szóló bizonyítványban aztán ne csak az foglaltassék, hogy a kiállításra küldött baromfiak egészségesek, hanem az is, hogy a tenyésztés teljesen tiszta vagyis mentes a fertőzött betegségektől.

A megérkezett szárnyasokat sohasem szabad a kiállítás területén kicsomagolni, (pedig ott szokták), hanem attól távol s itt aztán első sorban is egy minden tekintetben megbízható szakértő vizsgálja meg a baromkat.

Természetes, hogy ennek a vizsgálatnak a lehető legrészletesebbnek kell lenni, mert különben czéltalan. De már ez sem teljesen megnyugtató, a mennyiben a legértelmesebb állatorvos is csak azt alapíthatja meg, hogy az állatok ma egészségesek-e, de nem vállalhat felelőséget azért, hogy holnap és aztán is egészségesek maradnak e. Épen azért feltétlenül szükséges, hogy a kiállítás területétől távol egészen elkülönítve vesztelő legyen berendezve, a mely állandóan állatorvosi felügyelet alatt álljon s a hol a baromfiak megérkezésük után legalább is 4-5 napon át szigorú megfigyelés tárgyát képezze, mielőtt a kiállítás területére szállíthatnák.

A kiállításra aztán csak azok a baromfiak vehetnének részt, a melyek ezen idő alatt teljesen egészségeseknek bizonyultak, — ellenben a betegeket elkülönített helyiségben — baromfikórára — szállíthatnak, a hol a tulajdonos költségére megfelelő kezelésben részesülhetnek.

Mindenzen helyiségekben külön szolgásményre van szükség, mert különben hiába való lenne a kötség, a mennyiben a betegekkel belülről egyének áthurszólnak kezükön ruhájukon a fertőző anyagot és eredménytelenül tennek a loganatosított óvintézkedéseket.

A kiállítások költségei ily módon tetemesen növekednének, de kárpótlásul ki lenne zárva annak valószínűsége, hogy a fertőzött betegségeket általuk is terjeszték.

Meg vagyok győződve, hogy sokan vannak akik mindezt feleslegesnek, vagy legalább is nehezen keresztülvihetőnek fogják mondani, — hiszem azonban, hogy lesznek olyanyok is a kik be fogják látni ezen óvintézkedések szükségességét és azt is, hogy sokkal kisebb veszély van abban, ha tekintettel a költség-szaporulatra csak ritkán rendeznek baromfi kiállításat, — mint abban, ha azokon a baromfiak ezután is kilesznek téve a fertőzés veszélyének.

Közlés végett a következő felhívást vettük.

Felhívás

a magyar kisedelőkhöz és a kisedelés barátaihoz
Kohányi Sannal, az orsz. kisedelőv egyesület képezőjének zenetanára s a magyar kisedelnevelési irodalom egyik uttörő bajnoka, a jövő évben éri el ötvenedik évét annak, hogy a kisedelés nagytfontosságú ügyének szolgálatában működik a s hosszú időn keresztül közel ezer

kisedelőv férfi és nő kiképzésében vett tevékeny részt s általában ott volt mindenütt, a hol e nagytfontosságú ügynek érdekében valamit tennie lehetett.

A magyar kisedelővök szövetkezve a kisedelnevelők országos egyesületével, melynek Kohányi szintén hosszú idek óta igen buzgó választmányi tagja, meemlekezvén e férfi kiváló érdemeiről, egyhangu lelkesedéssel határozta el, hogy működése 50 ik évfordulóját, e ritka s a kisedelővügy terén még eddig páratlan eseményt, ahhoz méltóan ünnepli meg, s e célból már most rendező bizottságot küldött ki a felszólította azon hásonirányu egyesületeket, a melyekben Kohányi szintén részt vesz, hogy a rendezés munkájában részt vegyenek.

A Kohányi-jubileum ideje, helye s részben programja ezen rendező bizottság ke-zőbbi teendői közé tartozik, de már most teemlitjük azt a tervünket, hogy az ünnepélyt a szokásos üdvözlések, díszítés s társasbéd mellett mind az ünnepeltre, mind a kisedelőv ügyére nevez. maradtandó emikévvé óhajtuk tenni s ez okból szándékunk van az ünnepeltnek egy oly albumot adni, melyben egykori tanítványai s különösen a jelenteg is működő kisedelővönök arcképei lehetőleg teljesen meg legyenek; ugyanezen alkalommal a kisedelnevelők orsz. egyesülete segélyalajja javára egy örök idősig Kohányi nevet viselő, lehetőleg egyszer forintos tévő alapítványt létesíteni, melynek kamatait, életében Kohányi osztaná ki.

Jól tudjuk, hogy ily alapítvány ö-szegyűjtésére a kisedelővök szerény anyagi viszonyai között csak ugy számíthatunk, ha minél többen teljes buzgalommal vesznek részt a gyűjtésben. Rövid idő alatt szándékozunk e célból gyűjtő íveket szétküldeni minden hazai kisedelővönak, de ezenkívül adakozásokat bizottságunk pénztárnoka, Kozma Dénes, kisedelővöképezd-i tanár (Budapest, VIII. Szegényházter 7. sz.) bárkitől elfogad s köszönettel vesszük, ha bárki sziveskedik hozzánk beküldeni Kohányinak jelenleg a kisedelőv pályán működő volt tanítványainak vagy más tisztelőinek czimét, hogy hozzájuk szintén küldhessünk gyűjtőívet s eset leg felhívást, hogy az album számára arcképeket beküldjék.

Budapesten, 1892.

A Kohányi jubileumot rendező bizottság nevében
György Aladár, Kozma Dénes, Gaál Vilma,
elnök. pénztárnok. jegyző.

Vidéki levelezés.

Svajci viszonyok.

Nemrég egy Zürichben lakómagyar, tizenhárom éves magyar gyermekdjakt hozatott ki gyermekei mellé. Nemsokára otléte után azon meghagyást kapta, hogy a leányt küldje az iskolába. Földink elment az illető tanárhoz, kifejtette neki, hogy ugyis hiába küldi a leányt, mert biz az csak magyarul ért, tehát az előadásból egy sem profitirozhatna. De az illető tanár kérlelhetlen maradt, hivatkozva azon törvényre, mely szerint minden Svajczban tartózkodó gyermek tizennégy éves koráig kötelea iskolába járni és azon alternativa elé állította, hogy vagy küldi a gyermeket az iskolába vagy pedig minden elmulasztott óráért öt frank büntetést fizet. Kiltásba helyezte neki, hogy azon esetben, ha a gyermekkel tényeg nem bírna boldogulni, kiállít egy erről szóló bizonyítványt, melynek alapján folyamodhat az illető hatósághoz, hogy a gyermeket az iskolalátogatás alól felmentsek. Hazánkba nem akarván az öt frankokat fizetgetni, nem maradt más hátra, mint a gyermeket unak indítani az iskolába.

A tanító ur a gyermekkel nem ment semmire, miért is nem sokára felmentették az iskolalátogatástól. De kis földink mindenesetre még soká megemlékezik azon előadásokra, melyekből ő biz egy szót sem értett.

Es ez nagyon jól van így. Szükséges, hogy a gyermekek tanítását kellőleg szorgalmazzák. El is mondhatja Svajcz magáról, hogy a legképzettebb nemzete a világnak, hogy alig van Svajci a ki nem tudna írni és olvasni.

De más irányban is nagyon czelszerűen kezeltek a nevelés. Tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra oda törekednek a szülők, hogy gyermekeik nem a lényülésben, hanem a munkában találják vágyuk kielégítését és ebben a

leányokra nézve sincs kivétel. A svajci nő nem nagy szívt fektet arra — mint sok más vidéken hazánkban; — hogy keze finom legyen mint a selyem, puha mint a bársony, hogy divatszzerűen legyenek levágva. Ellenkezöleg, ő dolgozik, — nem kényszerből, — ambícióból. Iskoláikat végezve a szegényebb családok leányai mennek az üzletekbe mint varrónók, elárusítók, könyvelők. A nyílt üzletekben a kiszolgáló személyzet majdnem kizárólag nőkből áll és egyes nagyobb pézszintezetek mint például a „Zürichi Cantonalbank“, a „Schweizerische Creditanstalt“ mindegyik 30-40 högyet alkalmaznak mint könyvvezetőket, kik mind tisztességes fizetésben részesülnek. A posta, távirda, telephon és vasúti hivatalok szintén erősen alkalmaznak nőket és mindamellett a férfiaknak is marad elegendő tisztességes keresetforrás. A gazdag családok leányai ugyan otthon maradnak, de nem azért, hogy csak a zongorát verjék, regényeket olvassanak, az ablak mellett üljenek és nézzek hogyan főz a szakácsné, tisztogat a szobaleány; nem, ők — mindamellett hogy általános műveltséget elsajátítanak maguknak — a házi munkában a szó teljes értelmében részt vesznek és hogy a főzés minden ágazatát elsajátítsák maguknak, hosszabb-rövidebb időre a nagyobb szállodák konyháiba mennek. Oly családok, melyeknek évi jövedelme öt-hatezer franccon aluli, nem tartanak cselédet, hanem a nő maga végzi a házi munkákat, csak szombatra a nagy tisztogás napjára vesznek kisegítőt és mindamellett mindenütt páratlan tisztaság uralkodik. Nem rég egy igazán jómódú család hölgytagjaival beszélgetven kérdeztem tőle, hogy ő na férjhez megy tart e magának cselédet; es azt válaszolta, hogy ő már annál sokkal büszkebb lenne, mint hogy cselédet tartana. Az sem átni ott, hogy az anya gyermekét kocsiban csakis cseléddel tolassa és ő maga mellette sétáljon; hanem igenis meg a leggazdagabb nő is majdnem kivétel nélkül maga teszi ezt es en ezt nagyon szépen tartom. Egyáltalában nezetem az hogy az anya gyermekével minde tekintetben maga foglalkozzék, nem pedig fizetett cselédekre bizza. A nő nem kap hozományt es következelesen a férfi nem hozományhajtásból, hanem csak akkor nősiül, ha családját tényleg el bírja tartani.

A házasság kizárólag polgári de erről es más svajci viszonyokról máskor, léteve, hogy tekintetes szerkesztő ur becses lapjának nagyon tiszteit olvasót ezen leirasok érdekelendik.

G. B.

Melyen tisztelt közönség!

Julius hó 1-ével lapunknál új negyed veszt kezdetet, s azért megbocsájtának, ha egy kis visszapillantást teszünk azon időre, melyben szerencsénk volt a lapot vezetni.

Hogy ígéréteinknek megteleltünk e, ennek elbiralását t. olvasóinkra bizzuk, — de annyit mondhatunk, hogy az akaratt, az igyekezett nálunk nem hiányzott; hogy nem fáradoztunk hiába, azt igazolja azon bizalom es pártolás, melylyel a közönség lapunkat utóbbi időben megtisztelni es felkarolni kegyes volt.

Midőn ezt az évnegyed vége es az újabb megkezdésekor megköszönjük, nem teszünk ígéretek, mert haladni fogunk azon az uton tovább melyen közönségünk bennünket eddig is pártolt, melyen eddig is haladtunk, s a mely ut városunk közönségének javára s megyénk érdekeinek előmozdításához vezet.

Nehéz a feladat, s érezzük ezzel szemben gyengeségünket, de küzdeni fogunk kitartással, laukadatlanul, s

bisszük, hogy a fáradhatatlan munka dia dallal is fog végződni.

Politikai pártállásunk a „Szabadelvű” eszmék pártfogása, ezeknek minél szélesebb körbeni terjesztése. Ezen párt küzdelmeiben szóval és tettel harcolni, — kötelességünk leend, mert ennek a hazára üdvös volta, tiszta igaz, elvi meggyőződésünk.

Kerjük az előfizetéseket mielőbbi szíves megújítását, nehogy a lap szét-küldésében akadály történjék.

Tisztelettel.

Kánitz Béla
vezérszerkesztő

Fischel Fülöp
készenléti-adjós
felelős szerkesztő

H I R E K.

A gazdasági év heáltával felkérjük igen tisztelettel vidéki levelezőinket, hogy a vetések és egyáltalában a gazdaság-állásáról időről-időre, — ha csak levélapon is bennünket értesíteni sziveskedjenek. Postaküldemények szerkesztőségünk készségesen visszatéríti.

A nyári idény alatt bárhová készséggel utána küldjük a lapot előfizetőinknek, ha cizmetek velünk tudatni sziveskednek.

Meghívó. A „Letenyei Takarékpénztár-Részenyitársaság” tényleges működésének megkezdése előtt benyújtott-czégbejegyzési kérvény körül még bizonyos pótlások levén szükségesegek, ezek teljesítése czéljából Letenyére f. evi július 17. napjának d. e. 10 órájára rendkívüli közgyűlést hívok egybe, mely az intézet saját helyiségében az alábbi tárgysorozat mellett fog megtartatni: I. a n. kanizsai kir. törvényszék 4405 1892. sz. végzéséhez képest az alapszabályok módosítása és kiegészítése; II. az igazgatósági tagságról lemondott Schmiéd Emil helyébe az alapítók által kinevezett új igazgatósági tag nevének bejelentése. Miről a társasági részvényeseket oly kérésrel van szerencsém értesíteni, hogy a gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Letenyén, 1892. július 1-én. Tamás-Adám, igazgatósági elnök.

A n. kanizsai keresk. akadémián új helyiséget nyert, a község házában a rabbinus lakosa felett levő egész első emelet átalakítva lesz, s ott helyezték el a keresk. akadémiát, — az anyakönyvvezetőség is, ott lesz a községnek tanácssterme. — Mint értesülünk ép az által, hogy itt sok felét helyeznek az első emeletre, a szobák kicsinyek lesznek; már pedig a tantermeknek okvetlenül elég tágaságnak kell tenni, hogy az egészségügyi kívánalmaknak megfeleljenek. — A hitközség még ideje korán segítsen a bajon.

Halálhíradás. Sulyos csapás érte városunk egyik nagyon szeretett és tisztelt családját; társadalmi életünk tevékeny tagjait a Clement családot jemet gyász érte. Meghalt Clement Lipótné fivére, Godina Lajos. Nem akarunk a sulyos órákban vigasztaló szavakat mondani, mert ezek úgy is tán kárba vesznének, — de tekintsenek körül városunkban tisztelőik és barátai és az egész község sorában, s látni fogják, hogy az ő fájdalmuk a mi bánatunk, fájdalmunk is, s az őket ért sulyos csapás, nekünk is nagyon szomorú teher; — és ez a közrészvét, ez szolgáljon nekik jó szivekre vigasztal. A kiszenvedett pedig nyugodjék örök békeben! A kiadott gyászjelentés a következő: Godina János nyugalmazott számtartó maga és gyermekei: Izabella férj. Horvát Árpádné, G. zoll. férj. Zathareozky Zsigmondné, Vilma férj. Clement Lipótné. Anyaika öz. Sági Beláné szomorodott szívvel jelentik szeretett fiának, illetőleg testvérüknek Godina Lajos m. k. állami erdőész és tart. honvédhuszárhadnagyok hosszas szenvedés után f. hó 25-én délután 6 órakor életének 28 évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak háli tetemei f. hó 27-én délután 6 órakor fogtak a római kath. szertartás szerint a sümei sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engedelmős szentmisza áldozat f. hó 28-án reggeli 9 órakor fog a sümei plébánia templomban a mindenhonnan bemutatott. Béke porain!

Ovoda zárünnepély. A „polgári egyesület” kert helyiségében tartatott meg f. hó 26-án mind a négy ovoda zárünnepélye. Az idő folytonosan esőre állt, s fenyegette úgy az ünnepélynek zavartalan lefolyását, mint a megjelent szép számú közönséget; s ép ezért az ovókisasszonyok siettek mutatványaik bevégzésével, úgy hogy 4 és 1/2 órák az ünnepélynek már vége is volt. Azonban e kevesből is, mit a kis tanítványokkal produkáltak, megítélhetjük a közönség, hogy sokat fáradoztak az elmúlt egy év alatt, míg a kis gyermekeknél ily szép eredményt elérni tudtak Elismerést érdemel minden egyes ovókisasszony, de különösen annak a 24 mezitálas kis-kanizsai deának a vezetője, kik ép oly hevvel, tüzzel szavalták a hazafias verseket, mintha lakk cipő lett volna lábukon. Nem hagyjuk azó nélkül azt a kegyeletes szép tettet, melyet Lenkei Malvin ovókisasszony az által végzett, hogy a kisdetek által hozott eszkökből két nagyon szép koszorút tonva azokat a megboldogult Kemény család sírjára helyezte.

Panasz. Magunk is csalakozhatunk a „polgári egyesület” vendéglője Verderber ellen a közönség által emelt panaszhoz, mert valóban a vendégeket oly silány kiszolgáltatásban részesíti, a melynél még a szepetneki nagy korcsmában is különbet nyerhetünk.

Ének vizsgálata és rajz kiállítás. Alkalmunk volt az izr. elemi és polgári iskola ének vizsgáján és rajzkiállításán megjelenni. Valóban nagyon örömtűnk s velünk az egész hallgatóság annak a szép eredménynek, melyet az első évben is már a tanulók felmutatni képesek voltak. Még csak két hangot tanultak, s e két hangon is mutatták be kotta és ének tudományukat, — de a mutatványok is dicseretere válnak az oktató Kerész József tanító fáradozásának. — A mi a rajzkiállítást illeti, itt valóságos talantumokat találunk, kiknek fővább képzetetését úgy az ó sajtó, mint a közérdek tekintetében nagyon fontosnak tartjuk, s azért ezek neveit ide is írtatjuk. Major István, Schwarz Pál, Neumann Alfred, Hirschel Salamon, Krausz Simon, Grünhut Rezső, Hirschsohn Lipót, Hirschel Fülöp, Hock Sándor, Ármuth Mór, Büchweisz Henrik IV. polgári oszt. tan.; Löw Jenő III. polg., Weiner Emil II. polg., Maschanzker Bódog és Schlesinger J. I. keresk. tanulók. A dicseretes eredmény eléréséért Schwarz Mór rajztanítót illeti a legnagyobb elismerés és érdem.

Práger Béla gyógyszerárban N. Kanizsán, egy gyakorlorkor előnyös feltételek mellett, azonnal felvétetik.

Szörfőzde-gyár N. Kanizsán. Örömmel vettük azon városunkra nézve kedvező értesítést, hogy a nagy-kanizsai keresk. és iparbank kezdeményezése folytán egy nagyobb szabású sörgyár létesítése határozatott el, — mely eszmének megvalósítását annál inkább biztosítottak hisszük, mert maguk az alapítók a 250.000 frtra tervezett vállalat alapítókéjéhez már 140.000 frtot jegyeztek.

Érdekes vizsgálata volt f. hó 26-án a helybeli alsófokú keresk. iskolának. Érdekesnek kell mondanunk, ha elgondoljuk, hogy ezen iskolába a leglégtagosabb előismeretű, gyakran az írásvolással is küzdő kereskedő tanoncok kerülnek, kik az év végén a számtanból, levelezés és könyvvitelből valóban meglepő készűtséget mutatnak be. Ösztire elismeréssel kell adoznunk az iskolát fenntartó derék kereskedelemi társulatnak áldozatkészségeért, nemkülönben az intézetben tanító Bun Samu és Krámer Lajos uraknak a nehéz iskolavizsgányok között is felmutatott szép eredményért. Szorgalom, haladás és jóviseletért a következő tanulók lettek kitüntetve: I. osztályban: Mondschein Béla 2 drb. arány, Grünfeld Markus 1 drb. arány, Misner Nándor 1 drb. arány. II. osztályban egy-egy arányai: Weber Pál, Schwabach Miksa, Krausz Izso, mely ösztöndíjakat Unger Ulmann Elek alelnök ur kelkes szavak kíséretében adott át. E jutalmakat ajándékozták: Gattner Salamon, Ebenspanger Lipót, Ebenspanger Leo, Ledofsky Armin, Lengyel Bernát, Scherz Richárd és Weiss Tivadar urak.

Egy fogadás. Verdier hadnagy híres volt az egész francia hadseregben élenk azelleméről s különösen bohó csínyjeiről, melyek utóvégre arra bírták ezredesét, hogy áthelyezését sürgetése valamely másik ezredbe, bár külföldön tetszett neki is a derék fiatal tiszt. Az áthelyezés még is történt. Az ezred tisztikara, melyhez Verdier áttért, általában örömmel varta a hírből jól ismeri új háltartás s bankettet rendezett

tisztelőt, midőn megerkezett. A lakoma vége felé, midőn a champagne habzótt a poharakban, B. tábornok felkiáltott: — Csakugyan igaz, Verdier, hogy ön minden fogadást megnyer? Igen, tábornok ur! — Menyköbe! és hogyan csinálja ön azt? — Oh, nagyon egyszerűen! Csak akkor fogadok, ha egész határozottan tudok valamit; aztán egy kisze physiognomista is vagyok! — Ön physiognomista? Nos, mit olvas tehát pl. most az én arczomról? — Azt olvasom, viszonzá gyorsan Verdier, hogy tábornok ur régi oldalsebe ismét kiújult. — Ostobaság! nekem nincs semmi sebem! — kiatott tel a tábornok. — De ... — Semmi se, mondom önnek fiatal ember. — Talán csak nem akar tábornok ur róla beszélni. Egy párba! ... — Ordogbe! nem hisz ön nekem. Mibe fogadjunk? — Amennyibe tetszik tábornok ur. — Ötszáz frankba? — Jo, legyen 500 frank. — A jelen levő urak legyenek tanuim. — Ezzel a tábornok levelezett, az összes jelenvolt tisztet meggyiszgálták s egyhanguan kijelentették, hogy a tábornok testén nyoma sincsen semmi sebnak. — Ön elvesztette fogadását, Verdier! — kiált a tábornok öltözködés közben. — Itt az ötszáz frank. Nevetve juttat zsebre a pénzt a tábornok s még az este levelet írt barátjának, Verdier volt ezredesének: „Kedves barátom! Verdier szerencsésének híre valóságos humbug. Az előbb fogadott veiem ötszáz frankban, hogy az én oldalamon egy seb van és természetesen elvesztette fogadását.” A válasz csakhamar megjött s így hangzott: „Te valóban meghatoan naiv ember vagy. A te ötszáz frankos nyereséged nekem kétezer frankomba került, ily összegben fogadott ugyanis eutazasakor Verdier veiem, hogy a legelső este, melyel veled tait, te az ezred összes tisztikara előtt le fogod vetni ingedet és ezt magad fogod nekem tudtatni addi!” — Eképzeltet, minő hosszú arcot vagott a tábornok erre a levélre.

Lopás. Koncz Józsefné komárvárosi lakosnak ládáját a napokban — a míg ő hazulról távol volt — ismeretlen tettes feltörte, s belőle 7 drb. 5 frtos bankjegyet ellopott. — A csendőrség a tettest eréjessen nyomozza.

Baleset. A reggeli 1/2 8 órakor Gelsen keresztül menő vonat f. hó 19-én a 197. sz. őrháznál lakó Pehr Ferencz vasuti öregek Mari nevű 1 1/2 éves lánykáját elgázolta; a gázolás következtében a kis gyermek balkezéje eltört, s azt amputálni kellett. A szerencsétlenség 10 okai a vizyagatlan és gondatlan szűkök, kik a kis gyermeket minden felügyelet nélkül a vágányon hagyták játszani, noha tudták, hogy a vonat az időben jöni fog.

A gazdasági és műszaki haladás iránt érdeklődő művelt község figyelmét ismételt felhívjuk a már 15 éve fennálló *Gazdasági Mérnök* című közérdekű gazdasági és műszaki képes heilapra, mely különösen a gazdasági gépezet és építészeti, a gazdasági és házi ipar, a visszabályozás és talajjavítás, az építő és műipar, a gépezet és gyáripár, az electrotechnika, a forgalom és közlekedés, a találmányok és szabadalmak stb. körébe vágó cikkeivel és közleményeivel méltán kivívta a közéletismeret. A „Gazdasági Mérnök” megjelenik minden vasatnap gazdag és változatos tartalommal, szines borítékban, díszesen kialakítva. — Szerkesztés és kiadja Gonda Béla műszaki tanácsos, műtegyetemi m. tanár. Előfizetési ára: Egész évre: 12 frt, televe: 6 frt, negyedévre 3 frt. — Az előfizetők ingyen kapják a „Gazdasági Mérnök” zsebnaptárát, a közhasznú adatok és tudnivalók gazdag gyűjteményével. Előfizetéseket még ez év elejétől kezdve is elfogad a kiadóhivatal: Budapest, IX. ker. Lónyay utca 11.

Rajtacsipett tolvaj. Városunk czéges tolvaja, az alig 11 éves Molnár pápai György f. hó 29-én Dobria Benő házában egyik udvari ablakán bemászott, hogy valamit ellopasson; azonban e szándékában az őt észrevevő Dobria Rezső megakadályozta s átadta a rendőrségnek.

Tűz. Verbovecz Ferencz teleki utczai házában a pekkemence a szobapadiózára levén építve, — az átlízésedett téglától a deszkázat f. hó 29-én esti 9-10 óra között meggyuladt; szerencsére a már napok óta terjedő tűzet a pinczébej. kitóduló tüst elárulta s a ház lakói egy tűzoltó segélyével a tüzet gyorsan eloltották.

Értévedett. Kálovics Istvánnak f. hó 28-ról 29-re menő éjjel egy 6 éves sergely spárke-szörű lova a közlegetőről megszökött. Értéke körülbelül 100 frtot tehet.

A n.-kanizsai kath. főgymnasium 1891-92 tanévről szóló értesítője tekszik előtünk, melyet Farkas László igazgató tesz közzé. Poór János gyönyörű dolgozata nyitja meg az értesítőt: „A földrajz tanuláshoz szükséges térképismeretről” című 36 oldalra terjedő értekezésével. — Az I. oszt. 62, a II-ik oszt. 52, a III. oszt. 37, a IV. oszt. 41, az V. oszt. 48, a VI. oszt. 31, a VII. oszt. 24 és a VIII. oszt. 16 tanuló volt. Az érettségig megbukott 2, javításra utasított 1 tanuló.

A n.-kanizsai lar. hírközlés által fenntartott elemi, polgári és középkereskedelmi iskola értesítőjét szerkesztette Bun Samu igazgató. Az értesítő Bun Samu igazgató által „Pénz, valuta és valutakereskedés” című nagy szakismeretéről tanuskodó cikk nyitja meg. Az elemi fiúiskolát látogatta 194, a leányiskolát 203 és a polgári fiúiskolát 154 tanuló.

A n.-kanizsai áll. megélezett községi polgári fiú- és leányiskola értesítője szerkesztette Dr. Bartha Gyula igazgató. Az értesítő a lefolyt tanév eseményeinek felsorolásával kezdődik. Az I. fiúosztályba járt 63, a II. oszt. 44, a III. oszt. 32, a IV. oszt. 31, az V. oszt. 15, a VI. oszt. 8 tanuló; az I. leányosztályba 47, a II. oszt. 33, a III. oszt. 49 tanuló.

A n.-kanizsai községi népiskolák értesítőjét közli Németh Ignác népiskolai igazgató. A tanulók száma a IV. fiú és párhuzamos osztályban 100, a III. és párh. oszt. 62, a II. és párh. oszt. 78, az I. oszt. 115; — az Arany-János utcai iskola I. fiúosztály 83; — a Teleky utcai I. fiúosztály 87; — az Eötvösi I. fiúosztály 103 tanulóval. — A IV. leányosztályban 101, a III. leányoszt. 120 a II. leányoszt. 126, az I. leányoszt. 131. a b) oszt. 64. — Arany-János utcai I. leányoszt. 61. — Eötvösi I. leányoszt. 102 s ezután a kiskanizsai iskolák tanulói.

A Csáktornyai községi polgári fiú iskola értesítője szerkesztte Pálya Mihály igazgató. Az értesítő Zrinyi Károly tanár által írt „az 1891-iki népszámlálás Csáktornyán” című dolgozatát nyitja meg. Az I. oszt. volt 40, a II. oszt. 24, a III. oszt. 22, a IV. oszt. 10, az V. oszt. 4 és a VI. oszt. 3 rendes tanuló.

A kecskényi községi elemi fiú és leányiskola értesítője, szerkesztte Banyai Károly igazgató. Az értesítőt egy igen tanulságos értekezés nyitja meg: „Mikép készítheti elő helyesen a család gyermekét az iskola számára?” címmel szerzője ismeretlen. A fiúiskola I. a) osztályába 73, b) oszt. 55, II. a) oszt. 52, b) oszt. 51, III. oszt. 85, IV. oszt. 73 tanuló; — a leányiskola I. oszt. 54, II. oszt. 50, III. oszt. 44 és a IV. osztályba 33 tanuló járt. Fenti iskolákba a beiratások 1892. évi szeptember-hó első napjaiban történtek.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Büntügyi tárgyalások

a nagykanizsai kir. törvényszéknél az alábbi bűnügyek fogtak tárgyalás alá vétetni és pedig:

Julius hó 4-én.

Lopással vádolt Maletics Markusz elleni bűnügyben végtárgyalás.
Lopással vádolt Zandi Tamás elleni bűnügyben folytatolagos végtárgyalás.
Sikkasztással vádolt Sternberger Moricz elleni bűnügyben folytatolagos végtárgyalás.

Julius hó 8-án.

Sulyos testi sértés büntetével vádolt Novák Mihály és társai elleni bűnügyben végtárgyalás.

Julius hó 9-én.

Lopás büntetével vádolt Kovarsz Karoly és társai elleni bűnügyben végtárgyalás.
Berger Odón és társai elleni bűnügyben II-od bírói ítélet hirdetés.

Julius hó 12-én.

Szándékos emberölés büntetetének kísérletével vádolt Kertész Peter és társai elleni bűnügyben végtárgyalás.
Csúszás büntetével vádolt Kolin Samu elleni bűnügyben végtárgyalás.
Lopás büntetével vádolt Pálotai József és társai elleni bűnügyben végtárgyalás.

Billege Ferencz elleni bűnügyben II-od bírói ítélet kihirdetés.

Majerics Ferencz és tarse elleni bűnügyben II-od bírói ítélet kihirdetés.

Ruff Istvánné és tarse elleni bűnügyben II-od bírói ítélet kihirdetés.

Járásbírószákhoz érkezett ítéletek

Pollák és Ehrlich özvegynek — Weisz Jakab elleni 86 frt 34 kros pere a kir. ítéletábrától helybenhagyva az I. bír. ítéletét.

Weinstein Márkusnak — Fischer József elleni 365 frtos pere a kir. ítélet ábrától helybenhagyva az I. bír. ítéletét.

Dr. Molnár Jákónak — Varasaneéz Rozália elleni 21 frt 30 kros pere a kir. ítélet ábrától megváltoztatva az I. bír. ítéletét.

Koltay Lászlónak — Sabján Vendel és neje elleni 66 frt 50 kros pere a kir. ítélet ábrától helybenhagyva az I. bír. ítéletét.

Irodalom és művészet.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischer Fülöp könyvárus üzletében megrendelhetők

A Kézi Lexikon tizenhetedik füzeté. Az Athenaeum Kézi Lexicon. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkesztte Dr. Ácsády Ignác. Budapest 1892. Tizenhetedik füzet. A gyorsan nagy népszerűsége vergődött közhasznú vállalat az új tizenhetedik füzeté befejezi a H betűt és megkezdzi az I-t s a Homlokzat-Istenember közti anyagot otteli föl. Szakszerű, de igen érthető cikkeivel közül kiválnak Homoeopathia, a Homoeopatikák, Hónap, Honfoglalás, Honos, a Honvédegi cikkeik; a sok Horganyozók, Hortobágy, a Horvát- és Horvát-életrajzok (összesen 18), Horvátország, Hottentották, Hübérrendsz. Hns, Humanizmus, Hamor, Hums, a Hún-magyar mondatok, mely igen áttekinthetően állítja össze az egész mondatot s a Lexikon egyik legjobb és legterjedelmesebb cikke. Az I. betűből kiválnak az Idegre, Időre, él endiára vonatkozó cikkeik, Indigo, Inducenzgep, Inducenza, Inga, Inquiritio, Interferenze, az Iparra vonatkozó számos cikk, Irás, Irásbeliség, Irgalmas rend, Iromány, Iskola, Isten stb. cikkeik s számtalan apróbb cikk is az I-ben, hol fölötte csak az idegen szavak magyarázata. Ez a füzet is gyönyörűen van diszítve. Európa gyarmatainak térképe és házi állatok kettős táblája képezik a füzet mellékleteit; utóbbi egyik oldalán a lovakat, másikon a kutyákat számos fajjait mutatja. A lovak közt első helyen látjuk Gidrán és Nonius magyar törzsmének sikerült képeit. Összesen 40 Nézetre fog terjedni; egy füzet ára 30 kr. A legközelebbi 20-20 füzetre hat forintjával előfizetel, mely pénz az Athenaeum kiadóhatalához Budapestre küldendő. Kapható különben minden könyvkereskedésben is.

CSARNOK

Kuszált sorok.

Karczolja: Fabalt A.

Ne tessék ám csodálni, hogy nem tartok sorrendet s ugrálok ide-oda, mint akár egy nádi-verbé.

Nem tudom jobban! Mert hát az események oly rövid egymásutánban pördültek le előttem s oly gyorsan, hogy a fejem szinte szong-bong a nagy anyaghalomtól.

Nem csoda! Mintha csak tegnap lett volna, mikor Pozsonynál utoljára hallottam a magyar cigányzenét. Mintha csak most hallanám a nótájukat: „Isten hozad edes! Isten hozad kedves!”

Kihajoltam a kocsi ablakán s hallám, mikor a berobogó vonatnak „tuszt” húztak. Azóta a „tuszt” csak mint fekete testéket ismerem.

Hallottam ugyan magyar cigányt jártamban-keltemben több-ke is. Hej! De megvedlettek legtöbbszörre. Eurásodtak, hiányzik náluk az eredeiség, nótáikból kiveszett az érzés. Dalamaik nem tükrözik vissza nemzetünk kedélyének belső világát. Maguk a cigányok pedig a művészt látják magukban, mivel ennek tartja őket környezetük.

Miért? Mert kotta nélkül játszanak. Ezekre megy a külföldön a magyar cigányok bámulója a szép pénzeket keresnek; de mivel művészek, műveléses módon, nagyuri lábon el is élük a legtöbb esetben nyomoruságot visznek magukkal haza.

Pozsonynál láttam tehát az utolsó magyar cigányt! Azóta csak az eredetinek maasskáját, *nemzeti kosztümében??* Hol a hadastyánok tisztességet keltő, hol a bonvédok mondurját utánozó, hol egyik-másik vármegye huszáriának öltönyben barangolják be az egész világot.

Amilyen hamis utáztat a *nemzeti kosztümjök*, olyan hamis a muzsikájuk... valóságos egyveleg, internacionális bugyeláris koppaszító művészet. A pozsonyi nótáról eszembe jut, hogy a magyar állam vasútnaknál mégis szép berendezés az, mikor minden nagyobb állomáson cigányzene fogadja s kíséri a vonatokat: legalább, ha szerencsétlenség éri az utasokat, muzsikaszóval mennek a más világra, vagy török ki nyakukat, lábukat.

Szépnek ugyan szép, de ha megesik: akkor mégis igen szomorú.

Sok nálunk a vasúti katasztrófák száma, mert a tavali hírlapokból közel 800 esetet jegyeztem fel. S mind ez vasúti tisztikarunk rovására történnik; amhár azok legkevesebbet tehetnek róla.

Vaiahányszor leiki szemem elé egy magyar vasúti hivatalnokot varázslak, mindig ráemlékszem a következő talányra:

„Éppen olyan mint egy macska, úgy nyávog mint a macska s még sem macska? Mi lehet az?”

„Hát! Kőlyök macska!”

Ne vegyek tölem rossz néven vasutas uraimék ezt a kis tréfát, ha mindjárt adós maradok is ez egyszer a bizonyítással. Engedjék meg mikor ítéletet mond felettük olyan ember, aki Pozsonytól kezdve végig a vén Ausztrián, a nagy német Rajnán, széjjel a Francia birodalmon s Angolbon nagyrészen járva, speciálisan az ő szakmájukkal bibelődött.

Nem az ő hibájuk, hogy nem tudnak. A magyar viszonyokban rejlik a hiba. Nagy a műveltség mértéke, mit tőlük követelnek. Ilyen mérték mellett uraskodni lehet csak, de dolgozni nem.

Különbön hazánkban igen nagy szerepet játszik még a *gatyá*.

Gatyá irtó törvényt kell hozni, legyen mindenki nadrágos ur; akkor megszűnik a nóta:

„A gatyásé a dolog
Én nadrágos ur vagyok!”

Igen! nálunk az öltözék, választja el a munkást, az úrtól. Ha valaki nadrágosan zsákot hordana, bizony-bizony kinevetnek. Pedig a nagy Themse partján sok cilinderes ember dolgozik napszamban, hordja reggeltől délig a halakosarakat vállán, csak egy ropog belé a csontra, míg megkeresi a hat shillinget (= 3 frt 60 kr.) Délután pedig legtöbbször *gyöngye ténsur*, akarom mondani, írrok a fiskálisnál, vagy uasoló a bíróságnál.

Van a mi hazánkban *ész* elég, de kevés a munkás kéz. Ész nélkül pedig igen bajos az előre haladást korral versenyre kellő. Azért aztán csak a *keletnek*, de nem tudunk — a művelt nyugatnak is imponálni.

E öre tehát a gatyá irtó törvénnyel! Mely kipuuszítja a munka szegényét! Ne irtózzék senki az eke szarvától, fogja meg mindenki a kalapács nyelét, vajjon az ölore, hogy viszhangozzék csörömpölésétől egész Európa! Forgassa mindenki szegényen nélkül a varga dikicsét, hordja vigan fűtyörészve a gabnás aságot s ne legyen a fiskális, orvosi s papi hivatas minden vágyainknak netovábbja! Akkor hazánk gyorsan felemelkedik majd ama magaslatra, melyre emelni egynehány vezérferflónak törekvése, óhajtása.

Addig csak annyit mondom: „*Sértlek hazám, mert szép vagy, szép és dicső: de Néped bizony szegény, nagyon szegény!*”

Szerkesztői üzenetek.

Szeget-szegeg. Jónni fog jövő számban. Keltse fel kerem almából P. A. urat, hogy felebredve ő is valami életjelt adjon magáról. A kerdezett költeményre mult számunk a felelet.

K. N. Z. Szt.-Gróth. Ne oly sok lapnak küldje be ugyanazon egy dolgozatot, mert akkor mindegyiknél veszt értékeiből. Rövidesen kerni fogunk a magasztalt rakokból, berukkolunk csapatosan.

Beihlen Oszkár Sopron. Ne oly ritkán, gyakrabban azokkal a kiténő dolgozatokkal, mi is fogunk ellenszoiglatot szivesen tenni.

Farkas Károly. Ugyan edes jó uram, legyen szives csimel valunk tudatni, hogy privat levelet és lapot megosztassunk részere.

A szerkesztésért felelős:

Fischer Fülöp laptulajdonos

Kánitz Béla vezér szerkesztő

Nyilttér*)

Selyem hamisítvány. Egészünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül. Mert míg a valódi s a jól fastett selyem az elégetésnél nyomban összepörkölődik és csak hamar kifalszik maga után csekély világosbarna hamut hagyva; addig a hamisított selyem (mely xstinos színt-szalonnasíroz és könnyen törni) lassan tovább ég (mintnogy rostszálai a festőanyagtól telítetten tovább lazadnak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem dudorodik, csak meggyöngyül. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben,** hazához szállítva, a szelvényes és vámonmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való egész végekben levő valódi selyem szelvényéből.

Egy jó házból való fiu
TANONCZUL.
azonnal felvétetik *Fischel-Filip*
könyvnyomdájában.

2816. tk. 1892.

Árverési hirdetemény.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről közhírré tétetik, hogy a cs. kir. szab. osztr. Phoenix biztosító társaság végrehajtónak Santa József végrehajtást szenvedő murakereszturi lakos elleni 7 tet 20 kr. perköltse és 10 frt 70 kr jelenlegi s még felmerülő költések iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a Keresztur-kollátszegi 347. sz. tkben l. 1258 h. hrsz. a. Santa József tulajdonánál telveit 28 frtra becsült ingatlan, tovább a keresztur kollátszegi 373. sztkben l. 1110. hrsz. a. ingatlanok ugyanott illető 48 frtra becsült teleresze, az ugyanott 306 a hrsz. ingatlanok az ugyanott illető 122 frtra becsült fele része az ugyanott 456 b hrsz. ingatlanok ugyanazt illető 31. frtra becsült fele része, az ugyanaz 910 h. hrsz. ingatlanok ugyanazt illető 18 frtra becsült fele része, az ugyanott 1057 a hrsz. a. ingatlanok ugyanazt illető 143 frtra becsült fele része s végül a keresztur kollátszegi 274. sz. tkben + 1057 b hrsz. ingatlanok ugyanazt illető 418 frtra becsült 1/2-ed része parcellákként külön külön.

1892. év augusztus hó 9 ik napján
d. e. 10 órákor

Keresztur Kollátszegon a község házánál dr. Bedő Béla felepesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságánál 1892. évi április hó 27. napján.

GR. HUGONNAY
királyi törvényszéki bíró.

153.

Az 1885. évi orsz. kiállításnál jury-tag.	— Alapított 1861. —	A koronás arany érdemkereszt és számos örmé dírtokosa
Lingel Károly		
I. magy. budapesti gőskorcsolya- és asztalos-díszműárak-gyára		
114 BUDAPEST, VII. rózsza-utca 4-6. szám.		
Ajánlja magát mindennemű vajúlt (fraisse) léczek, ugyszintén butor- és épület-díszítősekhez való esztorgályos munkák elkészítésére. Szallag-másoló- és journal-fürészéimvel a legkülönbözőbb munkákat készítem. Együttal ajánlom slábbi sajtókészítményű cikkeit, a melyekből egy a gyáramban, mint a budapesti kereskedelmi múzeumban, a városligetben mindig nagy készletet tartok, u. m.		
Mindennemű szatylók, obedő-székek, szalon-székek, szögör-székek, iró- és rajz-székek, ruha-tartók, ruha-függesztők, dísz-oszlopok,	függönytartók (karnisok), tea-tálcák, festett állványok, kotta-tartók, stagerok, képfő-ládák, telék és golyók stb. stb.	
Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.		

2084 tk. 1892.

Arverési hirdetemény

A nagy-kanizsai kir. törvényszék telekkvi osztálya részéről közhírré tétetik, hogy Csöndör Gábor és neje Récics Julianna végrehajtónak Király béke József végrehajtást szenvedő ujlaki lakos elleni 28 frt 34 kr tőke ennek 1891. év márczius 15-től járó 6% kamatai 6 frt végrehajtás kérelmi 14 frt 30 kr végrehajtás fogantatási 11 frt 40 kr jelenlegi s még felmerülő költések iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó az ujlaki 49. sz. tkben l. 1-12 sorsz. a. Király (beke) József tulajdonánál telveit 694 frtra becsült ingatlanok

1892. évi július hó 29-ik napján
d. e. 10 órákor

Ujlak község házánál Szalay Lajos felepesi ügyvéd vagy helyettes közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt N-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekkönyvhatóságánál 1892. évi április hó 2 napján.

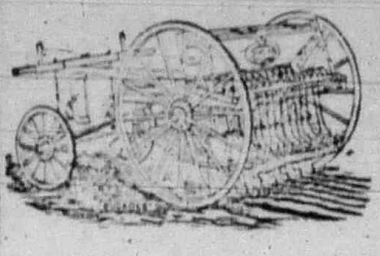
GR. HUGONAY
kirendelt kir. tvszéki bíró.

142 1-1

Schlick -féle vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-UT.
Városi iroda és raktár: PODMÁNICZKY-UTCA 14. — Flókraktár:
KEREPENI-UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első díjakkal kitüntetett
szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék
mélyítő- és egytetemes acél-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmívelő-eszközök,
valamint Schlick-féle szab. Haladás sorbavetőgépek.
Takarmánykészítő gépek, daralók, őrlőmalmok és
mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéve-
kötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszáló gépek
szállítató mezél vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak — Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

+ a +

MOHAI **ÁGNES** FORRAS

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is
ő cs. és kir. fensége

József főherczeg asztalán rendes italul szolgál.

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénasavtartalmú. A bornak színét nem változtatja.
Természetes ízét kellemessé teszi
a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az ÁGNES-forrás savanyuvize.

Vegyelemzve **Dr. LENGYEL BÉLA** egyetemi tanár

úr által.

Ajánlja a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lélegzési, emésztési és húgyvesztőszervek hurutos bántalmainál; hatásosan gyógyítja a Rhachitis, görvély, vesze- és köszvény-bajokat, épügy használható a tagok csúzos bajainál, gyermekeknek meggátolja a túlságos gyomorsavany-képződést s fokozza az idegrendszert tevékenységét. Gazdag szénasav-tartalmánál fogva ezen üdítő-savanyuviz a legkellemesebb ízzel bír s borral használva igen nagy keletnek örvend. — Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is. ép úgy mint hazánkban, általában a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

ORSZÁGOS FŐRAKTÁR

EDESKUTY L., cs. és kir. és szerb kir. udvari ásvány viz-szállítónál
BUDAPEST, Erzsébet-tér 8 sz.

SARG-nak egészségügyi hatóságilag megvizsgált FOGTISZTÍTÓ szere

KALODONT

Kapható: a gyógytárakban
57 és ilatszereszeknél 1 drb. 35 kreár.

Csúsz, köszvény, tágszagútság, fejfájás, esípőfájalom, hátfájdaion stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-nyhító szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 és 70 krért. Minthogy utazások letessék, rennélfogva mindig batárosoltan:

„Horgony-Pain-Expeller“
kérendő. 62

KOTZOPAL

gépészmérnök, BUDAPEST, Üllői-ut 18. szám.

Budapest, Üllői-ut 18.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2, és 4 lőreju szüges eséplőkészleteket továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lőreju sines gőzeséplő-készleteket hosszú szalmazókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostakkal, arpahejazó és választó-hengerral. Fa- és szénfűtésre és eredeti szalmafüttő-gőzmozgonyokat. Továbbá R. GARRET & SONS felálmulhatlan 40 tüzelőanyagot takarító COMPOUND-GŐZMOZGONYAIT. Legjobbnek elismert „BRANTFORDI“ önműködő amerikai kéveköte aratógépeit. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 lő befogására alkalmazható kombinált ruddal. SORVETŐ és SZORVAVETŐ GÉPEKET — minden egyéb kisebb gazdasági gépet. Jutányos árak, Kedvező feltételek. 99

Legújabb, önműködő szabadalmazott „Syphonia“ szőlővessző öntöző

Földümlja mind az eddig használatba volt öntözőket, miután önmagától működik. Tessék eze öntöző rajzolatát és leírását kérni a mezőgazdasági, gyümölcs- és borteleszsiét gépgyárból.

MAYFARTH-PIL. és TSA. Bécsben II. Taborstrasse 76.
Árnygázok ingyen. Képeidök keresztetnek. 74

Rendkívül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**-ral gyógyulhatnak férfiak roktón, tartósan és utóbajok nélkül még oly esetekben is, hol semmi sem használ; még több évi gyengült v. elvesztett erő is helyreállítja (külsőleg észrevehetetlen, garantizott ártalmatlan, izgalom nélküli kellemes gyógyszer). Híres tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és alaposan kigyógyultak ezernyi hálaíratai érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény! A küldés és csomagolás díszetlővel. Tartalom és származás felismerhetlen **dr. Altmann Károly**, Wien, VII., Mariahilferstrasse Nr. 70. Felvilágosító ropiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 52

Newyorki Germania

Életbiztosító társaság
alapított 1860. évben.

Biztosítási állag 1889. végén M. 226.319,585
Tiszta vagyon 68.010,357
Európában elhelyezett tőkék 5.554,623

Kiváló előnyös díjtáblázatok és biztosítási módozatok

Magyarországi vezérképviselőség:
Budapesten, V. Nador u. 6. sz.

Az itt felsorolt zeneművek NAGY ÁRLESZÁLLÍTÁSSAL KAPHATÓK

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N. Kanizsán.

<p>Iskolák:</p> <p>Schoen, Viollanunterricht Abel, Viollinschule I. Ritter, Viollaschule Bütori, Orgonalskola Hennze, Klavierunterrichtsbriefe Juler, Klavierspieler Reiser, Klavierschule I. II. Theoret. pract. Klavierspieler Reisig, Pianofortschule Klein, Harmoniumschule Reinhardt, Harmoniumschule.</p> <p>Gyakorlatok:</p> <p>Clementi, Sonaten I—II. díszkiadás Choralbum, II. kötet Bethoven, Sonaten II, IV. díszkiadás Orgel-Album II, III.</p> <p>Magyar darabok:</p> <p>Ábrányi, régi magyar halgató Ha én veled szóba állnék Árpádi, Lajos bácsi dalai Bánffy, Calcsóné Babonkai nótá Bátor Izidor, Jó palócok Beliczki, Szeged-esszélő (uj a mezőn- Nincs e földön bábánstál?) Appalla zene folyóirat Aggházy, Sáróni nótá Aczél J., Dalok Millimárból Ábrányi, Négy zenemű (Rhapsódia) Magyar-tót nóták Kosztuth dal Két magyar dal As c) Melodramai zene Dolányi, Búvirágok Dankó, Hat magyar dal Dorozsmái-csárdákban</p>	<p>Eperjégy, Szigeti szép juhász Erdel, Nani dalai Toborzás Négy évszak Földégy, Nemzeti dal Fröhlich, Csikós honvágya Herczenberger, Felhő Klára Szomszéduram kakasa Herdli, Posti követvalasztási hangok Raczkevei követvalaszt. hangok Honvédek harczinduloja Hilócsky Borda.</p> <p>Csárdások:</p> <p>Ábrányi, Elegáns csárdások Aggházy, Munkácsi nótái Alföldi Imre, Csak azt mondják Tegnapelőtt esutörtökön Beer, Ibolya csárdás Bertók, Csilli emlék-csárdás Cavallár, Cserszeg gárdai-csárdás Csécs, Mehetett csárdás Dankó, Szegedi Torna verseny csárdás Szeged szebb lesz mint volt Szegedi ropogós csárdás Farkas Miksa, Jogász csárdás Feketi, Ludovika csárdás Halnay, szász csárdás Hévízi emlék csárdás Kágyder, Patent csárdás Kun, Vasparipa csárdás Lakatos, Turli vásár Nádor, Lenke csárdás Nagy Zoltán, Ez is csárdás Tebettyi mert vasutyl Furcsa divat csárdás Nikolics, Hogy volt Margittsigeti rózsák Soupar csárdás Ondó, Egyetemi csárdás Pis, Jogász csárdás Feuchtinger, Elektrikus csárdás Pongócs, Hogy volt!</p>	<p>Póór, Ujevi meglepetés Hécs, 85 és 86. Technikus csárdás 82-84. Jogász csárdás Horváth, Hanka csárdás Horeáth Laci, Róza csárdás Radics Béla, De fain csárdás Serly, Hanka csárdás Szabados, 1880. Technikus csárdás Stojanovits, Csárdás Ballett Horay, Közművelődési csárdás Zettner, Kápolnai emlék csárdás Winkler, Berta csárdás Zsengy 1857. 88. Pestmegyei csárdás</p> <p>Indulók:</p> <p>Abesser, Aufruf d. Bulgarien Bezz, Trauermarsch Benkovich, Sportmann Induló Beethoven, Trauermarsch Prinz, Carneval Marsch Boulanger Marsch Deutsch Willy, Les Imperables Deutscher Sieger Marsch Dubecz, Medvey Marsch Magyar királyi induló Evers, Türkenmarsch Trauermarsch F. F. Törökinduló Farkach, Szachényi Induló Der kleine Postillion Hajnaltan Frisch Voran</p> <p>Polkák:</p> <p>Lenkei, Női szeszélyek Angelotti, Influenza Polka Buzaff, Villanyzsidók Barth, Fesche Wienerin Benkovich, Klissport Polka Brandl, Zucker geschertl Reinmann, Lach Täubchen Dass, Fahnau Klubb Polka Merkur Polka</p>
--	--	--

Videki rendelések pontosan eszközöltetnek és bérmentve küldetnek meg az összeg utávételevel. — E jegyzék folytatása a legközelebbi számokban következik.

Munkoskodás:

Fischel Fülöp könyvkereskedése

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismertek az okból fogadhatók el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre	5 frt — kr
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak

Nyilttér petisora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozóan Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Strossmayer és Stárcsevics a kelepczében.

Horvátországból megint nem örvendetes hír érkezik. Néhány ellenzéki elem nem állja egy közbasznu intézetet, melynek létrejötté mérhetetlen haszonnal van az országra, ellenéregkedése kitorésainak tenni ki. A horvát ellenzék legujabban igen rossz politikai üzleteket csinál. Az »Obsora« párt teljes kilitástalanságának helyes felismerésében, a választások előtt vissza lépett a politikai arénából; a jog párt pedig, mely azt vette, hogy nem kell félnie a harcztól, majdnem teljesen megemmisülve került ki a választásokból, a horvát nép ugyanis jól lakott már azzal, hogy leszámíthatatlan és botránnyhajászó chauvinisták által engedje magát az orránál fogva vezetett, belátta az utóbbi évek folyamán, hogy a benső csatlakozás Magyarországhoz, a milyen mellett a nemzeti párt és gróf Khuen Héderváry bán küzdenek, elengedhetetlen előfeltétele Horvátország prosperálásának. A legutolsó tartománygyűlési választások eredménye oly értetben beszél, hogy okos embernek lehetetlen azt félreértenie. A két horvát ellenzéki pártól szintén tel lehetett volna tenni, hogy megértik a választások eredményében foglalt intést a a szerint igazítják viselkedésüket. A politikai szenvedélyek annyira megzavarták a legyőzött ellenzék

ítéletét, hogy pártgyűlöletének mérgezett lövegeit nem áttallítja egy oly intézet ellen irányítani, a melynek teljes igénye van rá, hogy minden becsületet hazafiás honfi rokonszenvesen ádvőzölje és támogassa. A horvát-szlavon országos jelzalog-hitelbankot értjük, mely a hathatós támogatás folytán melyben a bán által részestül, mindegy nehezég dacára jött. Az az érdem, melyet az országos kormány feje az intézet alapítása körül szerzett; elég a zágrábi ellenzéki hazafiáknak, hogy gyűlölettel teljenek el az intézet ellen. Hogy az intézet felállításra sürgős szükség volt a horvát gazdasági életre, azon ritka lelkiismeretlenséggel tullezik magukat ez urak. Nekik elég, hogy gróf Khuen Hédervárynak kipróbált és erélyes keze benne volt a dologban, hogy ezt megtámadják. Meg vagyunk győződve, hogy az ily támogatások nem ártanak az intézetnek. A közvélemény nem fogja magát megtévesztetni és szem előtt tartandja, hogy a horvát-szlavon ingatlan birtok hitelzükségletét immár Zágrábról fogja egy azilárd honi intézet kielégíteni és ez új intézetet mindjárt működése kezdetén három olyan nem eléggé becsülhető fontosságú intézet támogatja, minő a magyar jelzalog-hitelbank, a magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapesten, és a bécsi Unio bank. Ez azt jelenti, hogy a horvát-szlavon jelzalog-hitelbank zálogleveleinek már eleve megnyílt a magyar, az osztrák, a németbiro-

dalmi és a francia piac, hogy tebát már bölcsőjében becses biztosítékait kapta az intézet a jövő sikernek.

Hogy az új intézet Horvátországot a közös érdekek új és erős kötelékei által mind a két félnek hasznos és kellemes módon politikailag is szorosabban fogja Magyarországhoz fűzni, azt felesleges bővebben bizonyítani. A nevek pedig, melyek az újintézet vezetőségének névjegyzékét díszesítik, olyanok, melyek nemcsak Horvát-, hanem Magyarországon is, sőt az egész monarchiában a legjobb hangzásuak s teljesen alkalmasak arra, hogy megszerezze az intézetnek a külföldi piacok becsülését. A horvát-szlavon jelzalog-hitelbank alapítóit őszinte elismerés illeti meg: igen dicséretes művet alkottak.

Az aradi tüntetések.

Bizonytal az egész közvéleményt megelégedéssel fogja eltölteni, hogy véget értek az aradi románellenes tüntetések. E tüntetések czéltalanok, sőt veszélyesek voltak, — mint azt az alábbiakban kifejtjeni számdekozunk. Ezenfelül semmi jogosultságuk sem volt, mert oly elmektől indultak ki, melyek éretlen koruknál fogva egyáltalán nem lehetnek hivatva valamely politikai nézet képviselésére, nem is szólva annak a közbéke zavarása által törvényellenes módon való nyilvánításáról. Bebizonyult ténynek lehet venni, hogy a tüntetők egy

A „ZALA“ tárcája.

B ú c s u.

Fel jó fuuk! elérkezett az óra
Int, hívogat, serkent a búcsusóra
Fogjunk kezét még egyszer telkesedve,
Hísz ez talán utolsó pillanatot,
Hogy összejöttünk egy földet alatt,
Most szétröpül körünknek telkes serge.

Ki tudja — oh! — mikor találkozzunk még?
E gondolatból búval telt szívünk ég,
Mert változékony sorsunk és szerencsénk:
Az egyik él, a boldogságot lel,
A másik élte bánattal teli,
Holott mi szent békét s nyugtot szeretnénk.

Mint labryrint csaldrd az élet utja
Az ifju öszült egy lesz még befutja.
Boldog, ki búdatallal végig be
S kinek csillagként tűn fel a remény
Mint hajókának viharos tengerén
Szóválnak, s vel bizalmat íletbe.

Szeretni teljes hűvel szent hazánkat,
Mely annyi jót a másodszülő anyját ad
Érvényünk közt eladként tándokajón!
Haeni brülettel kell rajt csüggeni,
Bárvégzetben itt nyugtán neki
Érette éni itt e pusztas földön.

Érvényes állunk példaképpen álljon
Ártalmatlan legyen mint csüdes álom!

Erköles a hittel összeforrvá vannak,
S miként a hogy nincsen völgy nélkül el
Ugy kösön az friget dült étünkkel
S ki ezt elérte boldog élte annak.

Óvjuk legfőbb kincséinket becsületünket,
Mert nélkül az élet már tetünhet;
Nem képezek irt, enyhet s bármi vigaszt,
Mitől az egyszer igy nyert seb tetün,
Végő kifejtetésben sajt e bün
S mint rossz fekelly mindenkit vissza riaszt.

Előttünk áll a pálya küzdelemmel
Haladjunk rajt! „előre“ csüggedetlen!
A tetterőnek utjában mi állna?
Disszeljen is legszebb erényivel
Füleg ha mással údvót s jót micel.
Nyilják előtte biztatón a pálya.

Vérző szívvel bísan gondolatok rátok
Könyeznétek ti há, ti jó barátok,
Ha feltárnám, mi szívem dula, gyötri
S ha majdan bánat szállja kebletek
Baráttokra emlékezzetek
Ki sajtó fájdalomt dalda önt ki

Fel jó fuuk! eljött már rég az óra
Int, hívogat, serkent a búcsusóra
Fogjunk kezét még egyszer telkesedve
Hísz ez talán utolsó pillanatot,
Hogy összejöttünk egy földet alatt
S im szívmegyen az ifjuk telkes serge.

Hajdu Gyula.

Derüs s borus dolgok

— Norvégiaiban töltött földmérői életemben. —

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

(Folytatás.)

I r t a : Tischendorf Károly.

A Scorpio Léna.

Máskor úgy tűnt fel előtte, mintha olyan verőnyes nyári napokra tudna visszaemlékezni, mikor az erdőszéleken puha mohpárnán heverészték és ő, az édes anya, azeme alatt a szemölcsösel re hajlajván nyaldosta édesgette s boldos szeretetből kitolyógog meg is harapta.

Amint azonban nagyobbra nőtt s öregebb lett, mindegyre jobban érte, hogy nem tartozik Ormerud háznépéhez, hanem csak túrt lenecz. Néha keményen, máskor érzés nélkül bának vele. Érezte, hogy az összehatározás nem természetes; mivel még a szomszéd majoroság gyermeke is lelencken a bizalmatlanul ki kerültek, ha vele találkoznak. Még csak nemis játszhatott velük, mivel a szülők megtiltották a vele való érintkezést, mondván: „még sem lehet tudni, mi lakik az ilyen féle gyermekben.“

S ha mindez eszébe jutott, rendszeren elméne a a csürbe, ahol jól melyen elszigetelte magát a szénába és irt mindaddig míg szempilláit az álam le nem zárta. Egy alkalommal egy teljes napot töltött el ilyenek. Minden felé keresték, hasztalanul s mikor este szem elé került, arca

csapat subanczából álltak, kiknek lármájától maga a lakosság távol tartotta magát. De a közvélemény, képviselőit sem talantuma, sem hivatása nincs a politikailag egészen leszámíthatatlan elemek a kis körének. A közvélemény valóban csakis helytelenítheti azt a viharos és törvénytelen módot, a hogy a tüntetések történetek. Hogy a románok, vagy jobban mondva, azok az emberek, akik a románok vezetői gyanánt szerepelnek, a bécsi uttal illoyalás és hazafiatlan lépést tettek, abban a magyar nemzet minden pártja egyetért. És hasonlóképp egyetért a nemzet a memorandum határozott elítélésében, melynek tartalma duzzad a magyar állam legaljabb gyanúsításaitól s a legimpertinensebb lázadástól a magyar állameszme ellen. E tekintetben egyáltalán nincs nézeteltérés. A román nemzetiségi politika legújabb emanációjának törvénytelenége, illoyalítása, sőt forradalmi jellege az egész nemzet részéről határozott s felháborodott visszautasításban részesült. De ebből senki sem vonhatja le a maga számára azt a jogot, hogy e nagy törvényteleniségekkel tüntessen. Hisz a románok politikája ellen elég hatékonyan lehet küzdeni a törvények talaján. Szólas és sajtószabadság, parlament elég eszközt nyújtanak a román tendenciák elleni tiltakozásra s azok tökéletes benvárá tételére. Mire valók tehát a tüntetések s különösen az olyanok, melyek a nyilvános rendet és nyugalmat zavarják? Mire valók az erőszakoskodások és inszultációk, melyek csak kompromittálják a nemzet jó ügyét? Még értenők a tüntetéseket, ha a kormánypolitika okot adna az aggodalomra, hogy a nemzeti és állami jogok nem fognak elegendő mértékben megóvatni a román aspirációk ellen. De szerencsére ez nincs így. Gróf Szapáry Gyula a román kérdésben kezdettől fogva a szűrés és az állameszmehez való kérelmetlen ragaszkodás politikáját követte. Ő eszközölte ki hogy a deputáció Bécsben nem fogadtatott, hogy a memorandum visszautasított és midőn legújabbban Romániában a lapok hazug híreket terjesztettek a románok üldözéséről Magyarországon és

Erdélyben, gróf Szapáry vitte keresztül, hogy e változások ellen hivatalosan történt fellépés a román kormány részéről. Látnuk tehát, hogy a nemzet érdeke erős és megbízható kézen van. A körülmények közt csak árthatnak a zavargó tüntetések. A ki erőszak által védi ügyét az maga magát teszi igazától és az oly ügy, a mely mellett kihágásokkal tüntetnek, ez által jókora erkölcsi tartalmát veszti el. Azt is meg kell gondolni, hogy az aradi tüntetések ellen reakció következhetne be, és egy tekintet a térképre mutatja, hogy Aradon túl Gyóroktól Brassóig mindenütt a románok vannak többségben. Tehát minek ezeket ellentüntetésekre igazni?

Ez az ok, a miért a közvélemény meglepődéssel üdvözi az aradi tüntetések megszüntetését s azt a bizalmat ápolja, hogy nem fognak visszatérni a közcsendháborítások.

Király Pál csinyje*)

Egy misztériusos historia.

Irta .... István.

Jogász koromban részt vettem sok mulatságban, de mindannyi között az volt a legpompásabb, mikor én karongtam azon északán szerzett két barátomat. — kiknek mindegyikével szerencsés valem meginni a brudersaftot és akik mind a ketten fikerkoosikok valának. — és reggeli 5 órákor kilétem a makhetesből.

Azt határoztam ugyanis, hogy most elmegyünk a városigetbe, megvásároljuk a perczes gyerekek rudjaira fűzött perczeket és ringlis pilre ülv. a publikum közé hajgáljuk darabonkint. De fölséges multság lesz!

Egyszerre azt kiallozzák a hátam mögött: „Pista hová Pista!” Miatán azonban isteni kedvemben nem vonatkoztattam személyemre ilyen közönséges megzolitást, ennek az lón a következménye, hogy valaki beleduzta kezét a kraglimba és megakadályozott a tovább menésben.

„No ezt a valakit megfogom gyilkolni!” gondoltam magamban és retentő kurázsival szemközt fordultam azzal a valakivel.

*) A „Het” legutóbbi számából vesszük át e szép cikket, mely tárggyal fogva bizonyítványt nagyon kedves olvasmány lenné, hupunk olvasni részere.

Vezérszerkesztő.

Kraglimat még most is tartotta egy ember, kibn Deák Ferenczet ismertem töl. (Hiszen tudják önök, hogy az öreg ur ilyen korán szeretett sétálgatni). Valahára eszoptelek te gyerek! — mondja az öreg ur, — majd elmesélem édes anyának, hogy félesztendő óta felem sem nézél. Hova megy ilyen jókor?

Mint hogy zavarba jöttem s hirtelen nem voltam képes elmondani utunk célját: barátaim kíségettek és szivesek valának részletesen elbeszélni tervünket az öregnek, kit egyuttal meginvitáltak, hogy a pompás multságban tartson velünk.

Az öreg hatraloldult, egyett intett fiakerosának, ki őt a Kerepesi-úton lassan kíserte, fölült a fiakorra és engem is felülített barátaim segítségével. Ezzel megköszönte az invitálást és elhajtott, mielőtt málem ühettek volna barátaim, kiknek gentemanszégéről meleg szavakban emlékeztem meg az öreg előtt.

— Süssse dicséreged őket öcsém, hiszen az első tekintetre fellémettem bennök a lump koscsisokat.

Ezen állítás fölött disputálni nagy hajtandóságot éreztem magamban, de eszembe jutott édes anyám ki odahaza szivemre kötötte, hogy ne ellenkezzem az öreggel, tenát nem szóltam Deák Ferencz szerencsésen megmenekült attól, hogy rabonyítsam nagy tevédeset.

Berkeztünk a ligetbe, hol az öreg ur leült rendes helyére, rágyújtott egy kabano-zra, en pedig jónak láttam lehaverni a narimatos tuba.

— Nem kelsz föl most mindjárt, te gyerek! kicsoda illetlenség a piszokban neverni.

Könyörögtem, hogy ne zavarjon kényelememben, hisz olyan jól érek itt tekudat.

Az öreg ur megcsóválta fejet.

— Enyje fráter mi lesz beoided, mi lesz beoided? lagazán kíváncs vagyok, mi szeretnél lenni?

„Király”, szóltam némi gondolkodás után.

— Miért?

— Mert akkor nem ke lene dolgoznom.

— Számár vagy, hiszen a királynak legtöbbit kell dolgozni.

Ránesztem bamuló szemekkel: „Megint tréfál kedves uraobátyám?”

Az öreg ur bizonyos szemöldökei megmondultak s valami dévaj mosolygás ült szaguro szemébe.

— De-hogy tréfálok! hallgass csak ide majd bebizonyítom, hogy sok dolga van a királynak; több mit a meanyit egy ember el tud végezni. Emondok egy történetet melyet azonban nem szabad elbeszelned senkinek, mert sietésitok és nagy veszedelm hozna ránk.

A titok-szóra figyelni kezdettem és a következő históriát mondta el nekem:

— A koronázás után alig két esztendő.

halvány s kisirt vala bár ám azért mégis jó elverték s éhes gyomorral kellett lefeküdni.

Szegény árva gyermek!

Meg rosszabbul ment a sorsa, mikor az iskolába ledakták. Az iskola mester hivatalában komoly s goromba, különben jóraváló ember fogalommal sem birt a gyermekekkel szemben kövendő eljárásról; azért azután nem csak azt engedte meg, hogy a kis Ézsau a többiek ingerejék de erre maga is gyakran buzdítá őket. A kis Ézsau pedig e teletti bánatában este, ha páránybőr takarója alá bujhatott, keservesen zokogott. Tehette... Nem ügyelt rá senki, a szegényes cseled szobában.....

Meg az éj sem hozott számára rózsás illattal tel, erőfényes gyermek álmokat. Valahányszor új cselédség került a házhoz, az ő élet-története is újból elmeséltetett s a fiúcskának mindezt hallania kellett, — ismétellen b. lánia, ki volt az ő édes anyja, hogyan élt, miként vezetete be életét s miként került Thorbjörn Ormerudhoz. Semmi sem maradt érintetlenül, minden szót hallott s minden szó átnyíllalt szíven.

Eleintén a mesére figyelmesen hallgatott, míg annak tartalmával tisztába nem jött. Kesőbb azonban, ha egy cseléd vagy cselédlány az ő életének történetének tükébe beavatva lón, szegyenkedve hagyta el a szobát.

A nyár volt kedvesen időszerű, mert ekkor egész napon át a teheneket órák s estebed után egymagára hagyatták. Gyakran beharangozta nyári meleg és világos éjeleken az erdőt s mezőt, lelke elé idézvén első zavaros emlékeit

Vagyakozóán tekintett a Fjord tulsó oldalán tornyosuló hegyekre, azt híven, hogy ifjúságának kezdete azoknak illat s virágokkal koszoruzott tájkára esik. Valjon elérek-e odáig valaha? gondola magában. Szentül hitte, hogy közte s ifjúsága között e hegyormok fekszenek mint valasztalak; hisz a tulsó oldalon fölte el édes anyja életének java részét, ott vannak azok a napstütoite erdőszeletti kis tészegek, ahol ők együtt játszottak. Honvágyat érzett, titokteljes vágyat az ismeretlen messzeség után a nagy s zord erdőkben bolyonghatni. Feléledtek az anyától öröklött vonalzatok.

Amint Ézsau nőit mindinkább több s több munkát kívántak tőle elattatása fejében, noha Thorbjörn a községi szegényalaphól is évi segélyt kapott, nem mintha a dúsgazdag paraszt erre reá szorult volna, hanem azért; nehogy a köz-ég népe azt beszélje, miként Lóna reá erőszakolta gyermekét. Így kívánta ő s ily értelmű, bármikor felbontható szerződést kötött vele a község.

A kis fiúcskán eszandes, de vad dacz jetei mutatkoztak, valahányszor azt tapasztalta, hogy erejéhez mérten túlterheltek teendőkkel. Lesütött s mégis bosszút lövelő tekintete adhatna legjobb felvilágosítást az érdeklődőnek, hogy keble belsejében mit ő érzelmek forrongtanak ilyenkor, vagy amint egy ujon belépett szolgálógeny mondta: „tekintetéből is látszik, mi lakik ebben a gaz kölyökben.” Neha-neha azután visszatartoztatott s leburkozott érzelmének mégis szabad folyást engedett. Ilyen dolgok művelt a kis Ézsau eltávozasom előtti szombatón is.

Lars az ujonan belépett vöröshaju szolgálógenyének kötelességében állott deúránokként Ormerud völgyéből a major vízszükségletét fedezni. Nem volt könnyű munka, a vízestajtot odalent tele méregennyi s a meredek pariton lovakkal felvonatni; az bizonyos! A lovaknak, hogy magukat kilujhassak gyakran meg kellett pihenniük, mi alatt a kocsi visszavale való gördülésében egy e cselra alkalmazott vasvilla akadályozta meg. Különleges berendezés ez a norvégiai polgarkocsik hátulján régi, de azért mégis szívósan ragaszkodnak hozzá. Amint a nagyapa, az apa műveite földjét, ugy cselekszi a fiú is.

Thorbjörn Ormerudnak könnyű dolog lett volna udvarjába akar szivaranyos kútát is álltatni, de ments Isten! Ez szerinte csak az újabb idők „lari farija” ami nem illik egy szegény paraszthoz. Inkább kinödöjek ember s állat. Ez a norvég köznep karakterének egyik jellemző vonása.

De térjük a tárgyhoz.

Ézsau lent jart s tónál Larssal együtt s laktának megteltesében derekasan közre kellett működnie; amidőn pedig munka közben pihenni akart a goromba Lars így rivalt reá:

„Te lusta kamaz! Megeredemléd, hogy nyakadnal fogva anyad után lödösznek...”

A kis fiú ijedten tekintett reá, föl fogta újból cabrét s szorgalmasan merítettett tovább, miközben két forró könyvessepp hullott alá arcán.

(Vége köv.)

SARG-nak egészségügyi hatóságilag megvizsgált FOGTISZTÍTÓ szere

KALODONT

Kapható: a gyógytárakban
57 és illatszerezészeknél 1 drb. 35 krcar.

Legujabb
Dessert-különlegességek,
Quodlibet á lá Babatündér
felülmúlhatatlan minőségben és ízben dobozonként
frt 2 és 3 25 154
Váczsi-utca 22. szám.
Andrássy-ut 13. sz
BRAMMER HENRIK
BUDAPEST.
Csokoládé-czukorka aru és Bisquit-gyar.

Csúsz, köszvény, tagzsugattás, fejfájás, esípőfájdalom, hátfájás stb. ellen legjobb bedőrszülés a Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-enyhítő szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 és 70 krért. Minthogy utánzások léteznek, ennél fogva mindig határozottan: „Horgony-Pain-Expeller” kérendő. 62

Rendkívül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**-ral gyógyulhatnak férfiak rökön, tartósan és utóbajok nélkül meg oly esetekben is, hol semmi sem használ még több évi gyengült v. elvesztett erő is helyreállíttatik (külöleg észrevehetően garantizált artalmatlan izgalom nélküli kellemes gyógy mód). Híres tanárok elismerő nyilatkozatai legmegerősebb orvosi ajánlások és alaposan kivagyultak ezernyi hálaíratat érdekl. nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás díszfrelővel, Tartalom és származás felismerhetlen **dr. Altmann Károly**, Wien, VII., Mariabiffrstrasse Nr. 10. Félvilágosító rópíratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 52

Az 1885. évi ország kiállításán júry tag.

— Alapított 1864. — A koronás arany érdemkereszt és számos érem birtokosa

Lingel Károly,

I. magy. budapesti gőzkerelőző, esztergályos-és asztalos-díszműrű-gyára

114 BUDAPEST,
VII. rózsa-utca 4-6. szám.

Ajánlja magát mindenmü vajúlt (fraisse) léczek, ugyszintén butor- és épület-díszítésekhez való esztergályos munkák elkészítésére. Szallag-másoló- és furnír-jűrészeimmel a legkülönbözőbb munkákat készítem. Együttal ajánlom alábbi sajátkeztiményü czikkeimet, a melyekből ugy a gyáramban, mint a budapesti kereskedelmi muzeumban, a városligetben mindig nagy készetet tartok, u. m.

Mindenmü kszít-lök,	fűggönytagtók (karalschok),
ebédő-székek,	tea-tálcák,
szalon-székek,	festési állványok,
zongora-székek,	kotta-tartók,
író- és rajz-székek,	etágerek,
ruha-tartók,	köpő ládák,
ruha-fogasok,	tekék és golyók
dísz-oszlopok,	stb. stb.

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

COGNAC-QUINT-KIVONAT.

Kifin. egészen és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom a jónak bizonyult különlegességét.

Ára 1 kilónak (alég 100 liter cognac készítésére) 16 frt o. 6. Készítési utasítást ingyen mellékeltek. Legjobb sikerért és egészen gyártmányért készkedem

Ved egy a cognac quint-kivonat számára.

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmúlhatlan pálinka-erősítő-kivonatom által, ez az italoknak kellemes, erőteljes ízet ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 8 frt 50 kr. (600-1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi esszenciámat, rum, szilvapálinka, törköly, fűtészert, valamint a léteső likörök, szesz-italok, szeszt és horcseszt készítésre felülmúlhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek. 155

Arjegyzék ingyen. Készítési gyártmányokért kezeséget vállalok.

Pollák Károly Fülöp
esszenciák különlegességek gyára Prágában
(Tiszten képviselők keresetnek.)

Kneipp lekesznek valódi lenből készült trikot-egészsegi fehérneműi.

Kapferer L. és társa

Bécs,
XVII. Ottakringertstrasse 20.

Főraktárak:

N.-Kanizsa: Irmler J., Rosenteld A. nál.	Kapronczán: F. Schwarz és fia nál.
Belváron: Plachte Edénél.	Kreuzson: Markó Breijer & Sohnnál.
Köszthelyen: Mérey Ignác nál.	Sümezen: Epstein Vilmos nál.
Kaposvárott: Kemény K., Löw Móricz s testvére, Pollák Józs., Reichenberg P. Révész József nál.	Várasdon: Grünwald és Schwarz udóda Leitner L. nál.
	Zala-Egerszegen: Fenyvesi Miksánál.

Csak akkor eredeti, ha a fehérnemű Kneipp lekesz aláírásával van ellátva.

Margit

GYÓGYFORRÁS

MAGYAR SELTERS.

Borral használva a legegészségesebb ital.

Van szeretőnk teljes bizsrellettel tudatni, hogy Margit telepünkön a „Margit” (Magyar Selters) gyógyviznek eddig is legujabb rendszerű kezelését újra tökéletesítettük. Gyógyvizünk új czimkével ellátott új alakú, az eddigieknél erősebb üvegekben, a viznek változatlanul maradását biztosító erős dugaszolással és önkupak-elzárással hozzuk forgalomba, mely újításra szives figyelmét felhívjuk.

Dr. Karlovsky utóda
a Margit gyógyforrás igazgatója.

Orvosi bizonyítványok.

1892

Dr. KORÁNYI FRIGYES,
kir. tanácsos, egyetemi tanár, a budapesti m. kir. tud. egyetem I. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A Margit (Magyar Selters)-gyógyvizet sokszorosán használván, úgy magángyakorlatomban mint a vezetésem alatt álló egyetemi kórodán azt jó hatásának találtam a nyákhártyák, főleg a gyomor és légutak nyákhártyáinak hurutos bántalmainál. A használatban levő egyéb vizektől, melyenek a Seltersi, Radseini, Vichy stb. különbözik e viz csakéyleg szabad-szénsav tartalmánál fogva, s azért oly esetekben, midőn vérzések lehetősége lórog fenn vagy a verkeréngési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavdúsabb vizek fölött előnynyel bír.

Dr. KÉTTY KAROLY,
egyetemi tanár, a budapesti m. k. tud. egyetem II. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A „Margit” (Magyar Selters)-gyógyforrás vizét, mely a tisztaszékelges ásványvizek sorába tartozik, részint magángyakorlatomban, részint a vezetésem alatt álló egyetemi belgyógyászati kórodán, hosszú idő óta használom, s azt a gyomor, belek, húgyhólyag főleg pedig a légzőszervek hurutos bántalmainál legjobb eredménnyel alkalmaztam. E viz más hason vegyi összetételű vizek közt, mint a Seltersi, Gleichenergi, Giesshühli stb. kisebb szabad-szénsav tartalmánál fogva bír előnynyel.

ÉDESKUTY L.
cs. és kir. és szent. kir. udv. ásványviz-szállítója.
Budapesten, Erzsébet tér 8. sz.

(Gyógyvizet kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.)

Felhívás részvény aláírásra.

A „Nagykanizsai kereskedelmi és iparbank“ kezdeményezése folytán alulírottak, mint alapítók, Nagy-Kanizsán egy a modern technika és a kor igényeinek mindenben megfelelő

SÖRFŐZŐGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

alapítására vállalkoztunk.

1. Az alapítandó vállalat „Nagy-Kanizsai sörfőzőgyár-részvénytársaság“ nevet nyer Nagy-Kanizsa székhelylyel:

2. A részvénytőke 250000 ft.

3. Időtartama 50 év.

4. Kibocsájtandó lesz 2500 részvény, egyenkint 100 ft névértékkel.

Az aláírás személyesen, vagy meghatalmazott által eszközölendő.

Az aláírásnál minden aláírt részvényre névértéknek 10%-ja és az előleges alakulási költségek fedezésére részvényenkint egy forint készpénzben lefizetendő.

Ötven részvény jegyezése az alapítók sorába való felvételre jogosít.

Az alapítók egyedül azon jogot tartják fen maguknak, hogy első három évre az igazgatóságot kinevezhessék.

Részvényekrei aláírások legkésőbb 1892. évi július 31-éig bezárólag, még pedig a kezdeményező Nagy-Kanizsai kereskedelmi és iparbanknál fogadtatnak el.

Kelt Nagy-Kanizsán 1892. június 29-én.

Kereskedelmi és iparbank-részvénytársulat Nagy-Kanizsán.

Gelsei Gutmann Vilmos, s. k.

Hirschel Ede, s. k.

Rosenfeld Adolf, s. k.

Grünhut Fülöp, s. k.

Blau Pál, s. k.

Maschankzer Mór, s. k.

Bettlheim Győző, s. k.

Eperjessy Sándor, s. k.

Vidor Samu, s. k.

Rapoch Gyula, s. k.

Grünhut Alfred, s. k.

Blau Lajos, s. k.

Fesselhoffer József, s. k.

Ledofszky Armin, s. k.

mint alapítók.

„ZACHERLIN“

legjobbnek elismert szer mindenféle rovar ellen

Ezen csodálatos hatású „Zacherlin“ ismertető jelel a következők: 1. A lepecsételt üveg, 2. A Zacherl név.

Ára: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1—. ft.

Kapható: Nagy-Kanizsán: Fesselhoffer József, Ström és Klein, Schwartz és Tauber, Preslmayer és Deutsch, Marton és Huber, Neu és Klein, Rosenfeld Ad. és fia, Rosenberg és Metzger, Armuth Nathán. Berencze: I. S. Kaufmann. Csáktornya: Strabia Testvérek, Graner, Heinrich Miksa, Gönczy W. Gyógysz. Curgó: Kreiner Géza, Schwarz Béla. Keszthely: Wünsch Ferencz, Oszwam Pál, Marton Mór, Schleifer A. Nagy-Attd: Nádasdy Alajos. Zala-Egerseg: Raster Sándor, Kubinsky Adolf, Unger N. Weiss Jónás utóda Gyarmati Vilmos, Rechnitzer M.

H I R E K.

A gazdasági év beállítását felkérjük igen tisztelt vidéki levelezőinket, hogy a vetések- és egyáltalában a gazdaság állásáról időről-időre, haesak levéllapon is bennünket értesíteni sziveskedjenek. Postaküldésünk szerkesztőségünk készségesen visszatéríti.

A nyári időny alatt bárhová készséggel utána küldjük a lapot előfizetőinknek, ha ezimkét velünk tudatni sziveskednek.

1. Auszó nap. Szép és kelkes ovatióban részesült Naga. Tóth László tszékeli elnök ur névnapja ünnepén. — A szeretet, tisztelet és igaz barátság adta a szónok Mikoss Géza tszékeli bíró ur szájába a keresetlen stílyt; de annál nagyobb hatást keltett megfizető szónoklatot, üdvözölve az ünnepelt férfit. — Az egész bíróság személyzetét sietett jó kívánata tolmácsolásánál jelen lenni, s a kelkes csapatban tszék. ügyesség és járásbíróság teljes számmal képviselve volt. O Nagyságát a nem várt megtiszteltetés kellemesen lepte meg, — s megfogatottan, meleg szavakban köszönte meg a figyelemnek a reá nézve feledhetetlen kedves jelet. — Ugyancsak Oszterhuber László járás bíró ur is ovatióban részesült, a bíróság személyzete és ügyvédi kar részéről.

Az utolsó számunkban emített sörözőgyár részvényláráság alakulása városunkban, tekintve az eddig is már jelentkezett aláírók nagy számát, biztosítottak látszik. Midőn ezen városunk érdekeit is előmozdító és jövedelmezőnek ígérkező iparvállalat létesítését örömmel üdvözöljük, egyuttal olvasóinkat, kik talán a részvényesek sorába lépni óhajtanának, az alapítók által kibocsátott és nál számunk utolsó lapján olvasható hirdetményre utaljuk és figyelemztetjük.

Borzasztó vihar dühöngött f. hó 5 én városunkban, a mely alkalommal a villám a felső templomba nagy robajjal lejutott. Az egyik mutatónál a nent be, s megrongálta a Mária oltárt és képeit, egy korszort pedig elegetett. — Knortzer György tuzoltó alparancsnok és Fekete József segédtszi néhány tuzoltó kíséretében rögtön megjelentek, de tenti rongálásokon kívül egyéb veszély nem mutatkozott, — mégis egy órség Fekete segédtszi parancsnoksága alatt egész éjjel a templom előtt készenlében maradt.

Kínos botrány történt f. hó 2 án városunkban, mely a közönséget pár napig izgatottságban tartotta, s szereplői beszéltek magukról Dr. Darányi Árpád városunk egyik legszeledd és kedvelt fiatal embere nem lovagias kifejezéssel illette Czerkovicz Oszkár egy nem lovagias eljárása miatt. Ezért Czerkovicz Oszkár öt este a „Közponi“ kávéházból kihívatta, s a gyanútlanul kilépő Dr. Darányit kutyakorbáccsal kezében meglámadvá, ütlegelni kezdette, migiem a lármára kisető vendégeknek sikerült a súlyosan megsértett s arca és lejnék több helyén vérző Dr. Darányit az ütlegelő hatalmából megmenteni.

Nyári táncvizsgálatom. A nagykanizsai iparos ifjuság által f. évi július hó 3-án a Polgári egyeslet kert helyiségében megtartott jótékony-célú zártkörű nyári táncvizsgálma daczára a pártolatlanságunk, mégis sikerültnek mondható. Jelen voltak: Roth Gizella, Roth Mariska, Gloker Mari, Orbán Agnes, Czánget Teréz, Reithofer Teréz, Kovács Gizella, Feketevári Mari, Sobár Nelli, Heckenberg Juli, Stöczek Teréz, Andi Juli, Boeschni Laura, Blau nővérek, Sárecz Mari, Takács Gizella, Friedenthal nővérek, Gutenógh Szidi, Seuber nővérek, Rechnitzer Mari, Toth Julcsa, Lövinger Mari k. n., — Pup Lászlóné, Mersicné, Detrichné és Tölösiné. — Felülizetni szivesek voltak: Viola Kálmán ur 1 frt, Solétormos Géza ur 1 frt, König Ferencz ur 1 frt, Rothmann Béla ur 70 kr., H. Samu József ur 50 kr., Roth Mór ur 50 kr., Schapfingur N. ur 50 kr., Bubick Nándor ur 2 frt, Lamberger Henrik ur 1 frt 20 kr., Fuzi Márton ur 5 kr., Hell János ur 1 frt, Spiegel Jakub ur 25 kr., Weiss Izidor ur 50 kr., Weiss Henrik ur 11 kr., N. N. 50 kr., N. N. 20 kr., N. N. 50 kr., összesen 11 frt 51 kr., kiknek, — valamint a jelenvoltsáknak halás köszönetét nyilvánítja. A rendező bizottság.

Mzerenendtlenség. Iker Gábor kocsi Blau Lajos n. kanizsai cognac gyárosnál, — f. hó 4 én a város erdőből fát szelített hazá, — azon egy haszát fát előre esett a lovak közé, s e miatt a lovak megráns, a kocsit az árokba döntötték. A fa a kocsira esett, s rajta súlyos,

valószínűleg halált okozó — bordatörést eszközölt.

Talált hulló. A magyar utca végén az ugynevezett „Nagysaroki réten“ f. hó 4 én a vízcsatorna partja közelében dolgozó munkások kis gyermek ruhákat találtak, a mivel a dolg uekig gyanusnak tűnt fel, azonnal jelentést tettek a rendőr kapitányságnál. A rendőr kapitányság a helyszínen kutatót eszközölt s talált egy tollal tele vankosi, csecsemő gyermek inget, egy átkötött, — s egy kis gyermeknek két darabba vált koponyáját. A megejtett nyomozás kiderítette, hogy egy erőszakos halállal kimult kis gyermek hullója volt a lyukba elrejtve, melyet az ott dolgozó munkások kutyái kikapartak, s megejték. Az előnyomozat a lelketlen munkások ellen, — kik bizonynyal látták kutyáik borzasztó munkáját — szintén folyamathra tetetett; — a gyermek anyjának kikutatására pedig a legszelebbebb körü intézkedéseket tett meg a kapitányi hivatal.

Furesz vizsgálás. Fleischhacker Józsefnek (anoncea f. hó 2 án egy tárgonezán sörítolt, — s ez alkalommal Czulek Józsefnek 1 és 1/3 éves fián a tárgonezát keresztül toltá, ugy-hogy rajta ez könnyű testi sértést eszközölt.

Eklívó. Dr. Bereczky Viktor f. hó 11 én vezetett oltártoz a kedves Bánutay Matild kisasszonyt; tiszta boldogságot kívánunk a köntendő frigyhez.

Kutiba esett f. hó 6 án este 8 órakor Balog Ferencz kiskanizsai földmivesnek 2 és fél éves kis leánya, s mire észrevették meglult. A megejtett rendőrkapitányi és rendőrorvosi vizsgálat vetkes gondatlanságot látván fentlorogni a szülők részéről, miért is az ügyet a törvényszéknek bejelentette.

Eltűnt halott. Novakoveczben történt mult hó 26-án, hogy Olesár Tamás földmivesnek 6 éves gyermeke meghalván, koporsóba helyeztetett; mire a temetésnek kellett volna lenni a hulló a koporsóból hiányzott. Az apa futoit jelentést tenni, — azonban a dolog gyanusnak tetszván, öt fogták azonnal vallatóra, mire nagy nehezen beismerete tettét, s a padlásra elrejtett hullát az anyá lehozta. Ambar a gyermeknek jobb felső lábzsára kitörve volt, mit a boncoló orvos constalt, — a gyermek külömben is már rég beteges volt, halál okául agyban talmat talált. A szülők ellen ennek daczára a bűnvizsgálat folyamathra tetetett.

A krajveczi postalopás. Még emlékezetben lehet olvasóinknak, hogy mintegy két évvel ezelőtt a krajveczi postát kirabolták, ellopván az összes posta küldeményt. Most a lopásnak nyomára jött a csendőrség általt, hogy Eiselmayr József ottani koresmárosnak szántó földjén az akkori postaszállítmány leveleit, boritékait, a bíróság és szolgabíróság által akkor küldött iratokat megtalálta. Vallatóra fogta a csendőrség Eiselmayert s ekkor kitűnt, hogy az udvarában lévő iragyaival szállította ki földjére az iratokat, hova azok előzőleg elrejtve voltak; és ambar az esetre vonatkozólag eselédjének hallgatást parancsolt, — az mégis elbeszélte a dolgot másoknak, s így jötték a bűnös nyomára.

Tanítóképzédel értesítés. A csak tornyai m. kir. állami tanítóképző intézetnél 1892/93. tanév szeptember első napjain kezdődik. A megerkezés idejéről, a felvételi és javító vizsgálatok napjáról minden növendék külön értesítést kap. A csak tornyai áll. tanítóképző intézet első évfolyamába fölvetetik oly ép és egészséges testű-növendék, ki 15-ik életévét már meghaladta és legalább négy gymnasiumi, real vagy polgáriskolai osztályt, vagy teljes felső népiskolát végzett. Ha a jelentkezők száma enged, esetleg felvétetnek olyanok is, a kik keresebb osztályt végeztek, de a magyar nyelv, számtan, földrajzban és történelemben annyi jártnassággal bírnak, mennyit a középtanoda 4 alsó osztályában tanulnak. A felvétel vagy iskolai bizonyítvány, vagy felvételi vizsgálat alapján történik. A szegénysorsu, de jó magaviseletű, szorgalmas tanulók 4 évig tartó kiképeztetésük ideje alatt államszegélyben részesülnek. A segély áll: 1. teljes ingyenes ellátásból (ételmezés, lakás, fűtés, világítás, mosás), 2. telingyenes ellátásból (mely esetben a felvett növendék 5 frtot havonként, mint ételmezési díjat tartozik fizetni), 3. csupán lakás, mosás a hozzá tartozókból (mely esetben havi 10 frt ételmezési díj fizetendő); 4. havonként 6, 5, 4 frt pénz-segélyből; 5. havi 12—14 frt-ért bárki kaphat ételmezés, lakás stb-ból álló teljes ellátást az intézetben. A segély mennyisége a bizonyítvány

minőségétől, a további szorgalomtól és jó magaviseletől függ. A segély a magaviselet és szorgalomhoz képest évközben is telemelhető, leszállítható, vagy elveszithető. Az intézet első évfolyamába folyamodók kérvényeiket augusztus 10 ig a képezde igazgatóságához küldjék. A kérvényhez melléklendők: keresztelési (születési), iskolai és orvosi bizonyítvány. A segélyre igényt tartók szegénységi bizonyítványt tartoznak kérvényükhöz mellékelni, mely esetben a kérvény bélyegmentes. Kelt Csáktornyan, 1892. július hó 1-én. Margitai József, igazgató.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Sikkasztás büntette miatt állott a büntető törvényszék előtt Sternberger Mórész szt.-balázsai lakos, a ki a bírói zár alá vett ingóságokat eladta. A tanuk is terhelőleg vallottak ellene és ő maga is beismerésben volt és a kirt. ügyész a bitkv. 359. §-a értelmében kért ítéletet. A védelmet Dr. Schwarz Adolf vitte, ki tekintettel a vádban állított körülmények meggyengítésére felhozott tényekre, a legenyhebb büntetés kiszabását kérte. A törvényszék (elnök Tóth László, bírák Gr. Hugonay és Weber Károly, jegyző Dr. Plosszer) hosszabb tanácskozás után a védő álláspontjára helyezkedett, a büntetést vétségnek minősítette és vádlottat a 359. § és 356. § alkalmazásával, két havi fogházra és egyévi hivatalvesztésre ítélte. Az ügyész és vádlott megnyugodtak az ítéletben és úgy az jogerős. — Egy érdekes jelenete is volt e tárgyalásnak. Az elnök az egyik tanútól kérde: „Mi a vallása?“ „Mi, hát katolikus!“ volt az önérteljes válasz. Ugyancsak 4 én ült törvényi a helybeli kir. törvényszék egy megrögzött gonosztevő Maletics Markus felett, ki lopás miatt már 3szor volt büntetve és most emiatt került a vádlottak padjára. A tanuk egész serege, a horvát bíróságoktól beszerzett iratok mind terhelőleg vallottak a 20 éves szörnyetegre, ki legvakmerőbb tagadásba vette a felhozott vádakát.

A törvényszék (elnök: Tóth László, bírák Polgár Pál és Weber Károly, jegyző Dr. Plosszer) a bitkv. 336. §-ának 3. pontját alkalmazta és két és fél évi fogházzal büntette a gonosztevőt. Vádlott és az ügyész az ítéletben megnyugodtak. Spectator.

1892. július hó 15-én a következő bűnügyek foglalkoztatás alá vétetni.

- Sopár Jozsef ellen csalás büntette miatt.
- Mihácz György elleni súlyos testi sértés büntette miatt.
- Novák Iván elleni hatóság elleni erőszak büntette.
- Nagy Gatyás József és társa elleni lopás büntette miatt.
- Hohl Rusz János elleni II. bh.
- Szekeres Péter elleni II. bh.

Járásbíróságához leérkezett ítéletek

- Deli József és t. nak Horváth József elleni 60 frt s jár. iránti pere a kir. Curiaól helyben hagyva a II. bir. ítéletét.
- Kremsier Dávid és nejének — Weisz Dávid és neje elleni 60 frt 68 kr. s jár. iránti pere a kir. Curiaól, helyben hagyva a II-od bíróság ítéletét.
- Fink Francziska telperesnek a — Délzalai Takarékpénztár elleni végrehajtás korlátozása iránti pere a kir. ítélő táblától helybenhagyva az I. bir. ítéletét.
- Kis Józsefnek — özv. Dávidovics Istvánné elleni ingatlan birtokba visszahelyezés iránti pere a kir. ítélő táblától feloldva az I. bir. ítéletét.
- Pukman Józsefnek — Pukman László elleni 300 frtos pere a kir. ítélő táblától helybenhagyva az I. bir. ítéletét.
- Garái Benőnek — özv. Horváth Józsefné és t. elleni 65 frt 53 kr. s jár. iránti pere a kir. ítélő táblától részben megváltoztatva az I. bir. ítéletét.

A szerkesztésért felelős:
Fischer Fülöp laptulajdonos
Kántiz Béla vezérszerkesztő

Nyiltér.

Csúkos és kockás seljemszöveteket, Louisian. Fouard Sürak-Tafeta nemkülönb. Merveillens seljemet is méterenkint 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyekre, vagy egyes végekben is, postabér és vámentesen szállít Honneberg G. (ca kir. udvari szállító) seljemszár. Zártekben. Mintak postaforduloval küldetnek. Svájcha címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

vel az országot annyira felizgatták a tigrisek, hogy nemcsak az egri kofák föllázadtak, hanem az ország szelvényében-hosszában tele volt békételenekkel, kik a király ellen konspiráltak. Például a mi vármegyében Zalában a király elfogására egész lénytelenül kidolgozott kész tervük volt Bátorfi Lajosnak és Sebestény Lajosnak. Ugy látszik, a Lajosok már a nevük következtében rebelleseké lesznek.

Ezeknek az összeesküvőknek terve gyönyörű volt. T. i. készítették maguknak diszruhát, melynek színe a vármegye színeiből volt egybeállítva: hattyuprémes fehér mentét, aranyzsinóros kék dolmányt és sárga eszimat. Mikor aztán a király Zalába fog jönni és a Cserfői szőlő hegyen betér a rebellekhez egy pohár borra, akkor felhúzzák ezt a (gyönyörű öltözetet, paripára ülnek, kihúzzák a diszkardjukat: úgy elfogják a királyt, mint a pinty - és more patrio (azaz őai szokás szerint) bekovartélyozzák Siklós várába.

Ha pedig ilyen módon mégsem volna véghezvihető a dolog, akkor is biztosítva lesz a siker. Ez esetben t. i. a terv szerint Sebestény Lajos személyesen fölmegey Bécsbe és rá fogja beszélni a királyt, hogy „méltóztassék lejönni az elgotatas eszközlése céljából”. Sebesténynek olyan szája van, hogy bizonyosan ráveszi ő felségét a lejövésre.

Igy állott-országunk forrongásában, mikor fölséges királyasszonyunktól Erzsébettől levelet kapok, hogy rögtön menjek hozzá Bécsbe, mert veszedelem fenyeget bennünket.

Felutaztam még azon napon.

— Kedves barátom, segítsen rajtunk ezzel fogadott a fölséges asszony, — mert az uram le akar mondani a királynágról, pedig akkor mi leszen szeretett magyar hazánkból!

Ugy volt valóban, Királyunknak határozott szándéka volt a trónról lemondani.

— Meguntam a sok vesződséget, mondta előttem a király Eddig azt hittem, hogy magyar népem heves természete megcsöndesedik, ha alkotmányosan uralkodom, de már látom, mikép a folytonos elégedetlenség véreben van. Ezenkívül is számtalan sok kellemetlenség akad. Mindig annyi a dolgom, hogy a legjobb akarát mellett alig tudom elvégezni. Már kora hajnalban felkelek a még az egész város alszik, azalatt én az ügyeket szigorúan áttanulmányozom és dolgaimat elvégezem; aztán pedig elfoglalja egész napomat a sok reprezentálás, fogadás és diktáció. Így nem mehet tovább, mert vagy nem alhatom ki magamat rendesen, vagy nem végezhetem el teendőimet rendesen.

Személyes élvezetemre épen nem jut idő. Sétálnom akkor se lehetne, ha dolgaim engednék, mer annyi ember tája rám a száját, hogy fenesebben kellene sétálnom, mint mikor a burgbéli ceremóniákon vagyok.

Szóval nem török tovább. Miért legyen én teljes életemben rabszolgája a hivatalomnak, miért ne lehetnék én is a magam ura: olyan ur, aki bátran kistálhatja magát és akkor alszik, ha kedve tartja? Irtunk nagy korúságuk egy kormányzó elvégezheti a királyi tennivalókat egy tanács segítségével.

Igy beszélt a király. Hiába igyekeztem ő felségének a reánk nézve olyan szomorú következtetésű határozatát megingatni, pedig a felséges királyasszony velem együtt könyörgött. Csak annyit engedtet, hogy feleszandóig elhalasztja lemondását, addig tegyünk valamit.

Csalágtalan jöttem vissza Bécsből. Fejem majd szétszakadt az aggodalmaktól. Bizonyosan kitör a forradalom és elsőbí nehezen visszazsuzertett alkotmányunkat, mihelyt kinevezik az ország kormányzóját.

Mit tegyünk? Hiába lörtem a fejemet két napig, ekkor magamhoz kértam Somsich Pált. Dukál, hogy Somogyvármegye is kivegye a maga részét a hazafias gondokból, ne csak lázongjon mindig.

Somsich előtt feltártam mindent. És ő, — ki a képviselőháznak elnöke volt és akik a helyzet gyors felismerése jellemzett, — ő sem tudott semmit tanácsolni; pedig az ő feje is megfájt az eről gondolkodás miatt. Nagy nehezen kistított anyit, hogy jó lesz megkérdezni Királyi Pált: hátha az tud valamit.

Talán legjobb lenne rögtön kidoboltatni, hogy az egész világ megtudhassa a dolgot, — feleltem keserűen. Végre azonban engedtem és a hozzám hívott Királynak szintén elbeszéltem, hogyan állunk. Annak is fájt a feje tőle.

Utóljára szótmentünk szszal a határozással,

hogy azonnal ismét összejövünk, mihelyt expedienst talál. valamelyikünk a kibontakozásra.

Szörnyű lassan teltek el a napok. Körülbelül egy hét múlva éjjel tájban ékteleül csöngetnek dörönbölnék az Angol királynő kapuján, és szobámba berohan Királyi Pál. Kezében ma gasra tartott egy fotografiát és üdvözlés helyett azt kiáltotta: „Néz csak, ki ez az ember?” kiabált Pali folytonosan.

— Almásy Miska, a konspirátor, — feleltem csöndesen. (Különbben a jelző szó nem volt al kalm-s, mert minden Almási konspirált.)

— Brávó, brávó! most azt találad ki, hogy kibez hasonlít ismerősök közül.

— Szegény Pali, te rébuszfejtési mániában szenvedsz, mondtam magamban. „Várj csak, nem jut eszembe hirtelen, hogy kibez hasonlít,” feleltem kevés gondolkodás után.

— Majd megkönyvittem a gondolkodást, mondja Pali és átmegey a másik szobámba. Iróasztalomról leveszi királyunk fotografiáját melyet nekem adott emlékebe ő felsége, és Miska arczképével együtt szemem elé tartja. „Most csak eltaláld, kibez hasonlít?”

Meglepetve néztem Paira és a képekre. Csakugyan fölfűző hasonlóság volt a két arczkép között. A különbség csak annyi volt, hogy Miska szakálla nem volt az ajkon kiborotváva, mint ahogyan királyunk viseli.

— Igazi-e van szakaszított egyformák

— Hat most találd ki, hogy mi következik ebből a hasonlóságból?

— Hogyan találjam ki a te gondolataidat Pál.

— Pedig igen egyszerű az egész. Almásy pompásan beszél német és francia nyelven; már most nem kell egyéb, mint hogy olyan szakált viseljen, mint a királyé, tanulja el a király akcentusát és mozdulatait, öltse fel a huszártábornoki uniformist — és király gyanánt fundáljon mindenütt, ahol az igazi király nem akar ott lenni személyesen.

Olyan mély bölcsesség volt ebben a bolond gondolatban, hogy elkábultam bele. Hátha!

Királyi elment tőlem reggel visszajött Somsichsal. Tanácskozásunk eredménye az volt, hogy: mernünk kell mindent.

Megállapítottuk a főbb részleteket. Legelőször megvizsgáljuk Almásyt mindnyájan és beszélünk vele. A mult hetekben épen haza jött külföldről.

Feltűnés elkerülése végett egyenkint utazunk. Somsich elment Sadrá, én elutaztam Pusztá Szent-Lászlóra, Királyi pedig Szepetnekre, de onnan kirándul Ebergenybe, és magával fogja hozni Almásyt Kanizsára, hová találkat adtunk egymásnak.

A terv szerint kütűzött napon csakugyan találkoztunk Kanizsán a Szarvas vendéglóban. Almásynak minden mozdulatan meglátszott az uri nevelés és elegancia. ezenkívül kora is megegyezett királyunkéval. Szóval bevállott.

En tehát rá tértem hamarosan a dologra. Lestük szavain hatását mindnyájan.

Almásy nem akart a német szolgája, lenni kinek rabszolgája ellen konspirált teljes életében, de lassankint megértette, hogy épen házazeretelénél fogva kell engednie. Igaz, hogy nehéz jövének néz elébe, mert egész életét rá kell szentelni, családalapításról lemondani és minden ismerős részére meghalni.

Megis beleegyezett. Eddig is koczkaztata nyakát a haza jövéjéért, tehát miért ne lehetne rabszolgája a szent célért.

Mikor idáig jutottunk, akkor hozattunk egy borbély műveszt, ki Almásy külső formáját a királyéhoz igazította és Királyi Pál ünneppélyesen kikiáltotta Miskát királynak.

De itt még nem álapodott meg Királyi: nem tudta megállni, hogy valami tréfát ne csináljon. A vendéglőnek titokban megsugta, hogy felséges királyunk szerencsétlenül vendéglőjét és egy „Királyi” vacsorát rendelt.

A vendéglő annál inkább elhitte a hallottak igazságát, mert a „Herr von Deákot” ugyis már ismerte. De a praktikus Királyi megértette vele hogy a vacsorát ne számítsa túlságos boros árban és megesküdtette, hogy ezt a titkot el ne árulja soha, mert a titoktartás fontos politikai okok követelik.

Mikor leültünk a vacsorához: elbámultunk. Nagy örömben a vendéglő ugyanancsak kített magáért. Az ebédlőszobánk tele volt rakva gyönyörű virágokkal és minden kigondolható díszszel. De legpompásabb volt benne az a tizenkét elegáns fiatal leány, kik felszolgáltak az asztalnál. Maig is talány előttem, hogy a

vendéglős honnan vette hirtelenében ezt a tizenkét szépséget.

Nem csoda, ha jó kedvünk kerekedett. Miskát alig tudtuk kordában tartani, mert nagy hajlandóságai valának a leányzókkal tönkretenni királyi méltóságát.

De azért még sem történt semmi különös feltűnő dolog azonkívül, hogy a vendéglős egy új krajezárt sem fogadott el tőlem, mikor a vacsorát ki akartam fizetni. Ugy óvott meg bennünket Királyi Pál a „csalárd utoni potyázás-gyanuja alól, mikép tizenkét aranyat adott a vendéglősnek, hogy ezzel jutalmazza meg a fel szolgáló leányokat. Aranyokat mindig tartogatott magánál Királyi, hogy számtalan sokaságu keresztgyermekének ajándéku adhasson.

Mikor elindultunk: lábaink virágokon és szőnyegeken jártak egészen a kocsiba lépésig. A gyönyörű leánysereg ketős sorfalat képezett. A vendéglős ott állott a kocsi előtt tödletlen fejjel és mély meghajlással bókolt olyan labvakarintás mellett, hogy egy táncmester is megirigyelhette volna tőle. A kocsiba szállásnál a vendéglősnek sikerült elkapni Almásy kezét s — minden szabadkozás dacára — megcsókolta.

E pillanaltan Királyi Pált ugy elérte a nevetés, hogy fejt benyomta a kocsi parnáiba, csakhogy ne vegyek észre. Megbizonyosodtam ebből, hogy Királyi valami devajságot csinált velünk, de talán a vendéglős személyzetben is gyanút ébresztett volna a nevetés, ha Somsich „kit a helyzet gyors felismerése jellemzte” el nem kiáltja: hajts kocsi! — és el nem vágatunk a vasúthoz.

Ott az indulóháznál mondta meg Királyi, hogy tréfából a vendéglősnek elárulta az inkognitót Somsich ko-nolyan aprehendált érte.

En fölmentem Almásyval Bécsbe, és a feltűnés elkerülése végett Somsich hazament; Királyi pedig még egy napot Kanizsán töltött, hol dolga volt a Kurucz Bátorfi Lajossal, kit sikerült egy áldomás ígérete árán megkérlelnie, hogy most az egyszer adjon parolont a királynak.

Almásyt többé nem látta senki, miután nagy nehezen képes voltam ő felsége aggodalmait eloszlatni és vele elfogadtatni tervünket. Így halt meg mindenki részére Almásy, jobban mondva elhíreszteltük, hogy meghalt a külföldön, de a nép azt meséli, hogy a német eltette láb alól.

Azóta óriási mennyiségben szállítják ő felsége számára a virzsinia szivarokat. Almásy t. i. véghetetlenül szeret virzsinizálni. Az alkotmányos uralkodás, hála Istennek, minden baj nélkül megy.

— Eddig tartott Deák Fer. ncz elbeszélése.

Különbben ezt a hűtlen történetet följegyezte Királyi Pál is, és bizonyosan megtalálnók leírását hátrahagyott irataiban. Testamentumában (melyben Bátorfiunk is hagyott 200 forintot a megírt áldomás fejében) elrendelte irományainak megsemmisítését, mert nem szittakarónak valók. (Értem) a sajtakarónak való iratokat is elolvassák néha.)

Mikor ő felségünk Beovárra „kellert” utaznia, egy perezre kiszállott abban a városban is, hol az író lakik. Nekem jutott a szerencse, hogy őt a polgártársak nevében üdvözöljem, de annyira elfoglalta gondolataimat az előttem ismeretes titok, mikép folyton azon töprekedtem, vajjon nem jobb lesz-e üdvözlés előtt rakiáltani: „Aláz szolgája Miska bácsi!” Szerettem volna, ha elárulja magát.

Csakhogy oly fenséges volt minden mozdulata, hogy nem mertem szólani. Azalatt elrohogott az udvari vonat, és a szépen betanult óratio is bennem rekedett, még a polgártársak bizodalmit is elveszitettem. Maig sem tudom, hogy a rabszolgák királyi láttam-e magam előtt, vagy a királyi rabszolgát.

Két év óta királyunk abban hagyta a virzsinizást s amint önk olvashatták az újságokban) elajándékozta nagymennyiségű szivarokszelével.

Ez a körülmény az én eszem szerint azt jelenti, hogy meghalt Almásy. Nem virzsinizál már többé. Szabad tehát nekem is elmondani a titkot, hisz semmit sem ártok vele.

Napról napra várom a virzsinizás elmaradásának következményét: hogy a király lemond trónjáról. Látom azonban, hogy most is olyan szigoruan teljesíti kötelességét és pontosan elvégezi dolgaát, mint a szivarok korszakában. Épen ezért vannak pillanatok, mikor magam is kételkedem a dolog valódsága fölött, és igazán nem tudom, hogy a történettel nem tréfált-e meg az öreg ur.

Szerkesztőség:

Fischel-Fülöp könyvkereskedés

Idő intérendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Dérmentelen levelek csak ismert cselektől fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre 5 ft — kr
Félévre 2 „ 50 „
Szegyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak

Nyitlatter petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Quid nunc?

Jelenttem már Önöknek, hogy a csendes visszavonultságban itt tartózkodó hercegezzprimás vasárnap vendégül látta magától gróf Csáky vallás- és közoktatásügyi minisztert. Köhl Medárd primási titkár a kikötő hidnál várta az előkelő vendéget és egyenesen a katolikus egyház főméltóságú fejéhez vezette őt a Grand Hotelbe, hol a hercegezzprimás az idén is abban a lakosztályban lakik, melyben még mint a benedekrendiek főpátya lakott, valamint az egyszerű benedekrendi öltönyt is előszeretettel viseli a biborsapká mellett. Már kész ugyan a buen retiro, melyet a kitünő egyházejejelem az itteni kápolna mellett építtetett, de egyrészt a belső berendezésben még sok a tenni és javítani való, másrészt sokkal fiatalabb az épület, hogysem beköltözködhetnék az illustrius háziúr oly gyöngéd és ápolásra szoruló egészséggel. De majdnem naponta utána néz Vaszary hercegezzprimás nyári rezidenciájának, a mi nemcsak azt bizonyítja, hogy a legfőbb egyházejejelem mindjárt a főhercegekké után következő új rangjában is jó gazda, hanem fényes bizonyítékát szolgáltatja kidomborított hazai érzésének is. A hercegezzprimás nem gondol arra, hogy külföldi furdókkal keressen utat, gyógyulást, hanem beéri az Isten-áldotta hazai üdülőhelyekkel s furdókkal. — A minisztert nagy szívélyességgel fogadta a her-

cegezzprimás, magánál tartotta ebédre s miután az egész délutánt bizalmas beszélgetésben vele töltötte, személyesen, lekísérte őt a kikötő-hidhoz, hol gróf Csáky a »Baross« gőzösre szállt, a mely Siófokra vitte őt.

A mint a két illustrius államférfi egymással beszélt s a miben megállapodott, azt magától érthetőleg nem lehet közölni; de majd látni fogjuk abból, a mi az egyház politikai kérdésben ezentul történni és abban maradni fog. Igen: abban *maradni*. Azt hiszem, éppen erre fektethetem a főszólyt és a nékü, hogy félnem kellene, hogy a tények megeztárolnak, állithatom, hogy a barátságos viszony Magyarország katolikus egyházának fővezetése és az államkormány közt mindenekelőtt abban fog nyilvánulni, hogy a klerus az ugynevezett elkeresztelési ügyet nem fogja tovább erőltetni míg az államkormányzat a netaláni megtorló rendszabályokban megfontolva és kímélettel jár el. A hercegezzprimás az ő szelid és loyális módorában, de azzal a határozottsággal, melyet a szóban levő hitelvi kérdésekre való tekintet tesz kötelességévé, fejtette ki a főrendiházban meggyőződését, kívánságait és javaslatait és vitta ki a maga számára az egész püspöki karnak, még a jámbor laikusnak is bámuló elismerését és lelkesült helyeslését. Gróf Csáky egy tapasztalt államférfi és izzó hazafi mérsékletével és világosságával válaszolt neki, és megnyerte a haladás min-

den barátjának korlátlan helyeslését és őszinte hozzájárulását. Ily tényezőknél nincs szűkségük rá, hogy egymással *vilongjanak*. Azt fogják ellenvetni, hogy itt az *elöreg* van szó, s ezt illetőleg nincs helye a megalkuvásnak, a kompromissumnak. Jelenleg azonban igenis helyén való *meg van engedve*, hogy az elv alkalmazásának módja és különösen a modus vi-vendi telett — a győztes elveknek kifejezést adó új törvény alkotásáig — tárgyalni lehessen, *sőt kelljen*.

Es meggyőződésem szerint az fog történni. Alkalmos időben, a polgári törvénykönyv keretében a kormány a törvényho-zás elé fogja terjesztetni a javaslatot, mely nemcsak a keresztesítés kérdését fogja rendezni, hanem az egész házasság- és család-jogot is, szabadelvűen, *mindenki* lelkiismeretének kímélete mellett. Addig érvényes az, a mi törvény és az *összes* köröknek *politikusan és hazajáiban* kedvelni kell mindent, a mi élessé teszi a kényeset, össze-ittközössé hegyezi ki a vélemény eltérést.

Közegészségügyünk és közbagóhid.

Egy idő óta városunk hatóságai dicséretes ügybuzgalmat és minden tőlük teherőt elkövet-tek, hogy városunk közegészségi viszonyain ja-vítsanak. A városi hatóság kezébe jutott utca-tisztítás és öntözés oly szigoru pontossággal teljesítettik, a melyet már rég elvártunk volna. A város az utozákat naponta nem egyszer-kétszer, hanem többször végig öntözteti; s nem-

A „ZALA“ tárcája.

Isten léte

Isten, mikor téged ember
Angyalüdből alkotott
Formált volna, te helyetted
Tökébb bármily állatot
Nézd a folyót, erdőt, mezőt
S a legkisebb bogarat!
Minden a nagy természetben
Mogasztalja az urat.

Egyedül csak te vagy aki
Isten létét nem hiszed;
Pedig Isten a természet
Mindenévi tett téged.
Mért nem hiszed, Isten létét?
Te parányi kis porszem!
Hiszen, Isten létezését
Látnod minden műveden.

En sem vagyok bílések-bílése,
Annyit mégis mondhatok,
Hogy az Isten létezését
Kétségbe nem vonhatod.

Egyszerűen bizonyítom

Isten létét tenéked . . .
A legkisebből bizonyítást
Használok és megérted.

Itt előttünk áll e szép ház.
Erős kőből építve.
Mivé lenne? ha évelékij.
Nem gondolná senkise!
Nemde, egykor rombadölné?
Mert az idő vasfoga,
Nem kímélve senkit, semmit
Mindenkihez mostoha

Lásd barátom a természet
Szinte ép így pusztulna
Napról-napra, ha egy felsőbb
Kormányzója nem volna.
S a kormányzó ki lenne más.
Mint az Isten jó maga,
Ki az egész természetet
Kormányozza s fenttartja.

Farkas Károly.

Derűs s borús dolgok

— Norvégiában töltött földmérői életemben. —

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

(Vége.)

I r t a : Tischendorf Károly.

A Scorpio Léna.

A majorba érkezvén, Lars megparancsolta neki, hogy lát apragusson. Ezsau fogta a lejszét s duzzogás nélkül dolgozott, úgy hogy egy óra le-folyása után szép rakás vágott fa teküdt 'előtte.

„Ez nem lesz elegendő a hoinapi nap fojya-mán,“ velekedék Lars.
— Faju helyen pedig vasárnap a munka tiltva van.
A kis fiu teljesen kivolt fáradva. Karjai szinte remegtek a megeröltetéstől, de mindez mit sem használt. Lars azzal tenyegette, hogy olyan la-posra veri mint egy lepény, ha több lát nem aprogat. S ezzel eltavozott az istállóba.

Rövid idő múlva Ezsau bedugván fejét az 'is-tálló ajtón a bekiáltá: „Hej! Lars! jöjji fel a konyhába s tedd vörös fejedet a lepénysütő alá, mert a fa nem akar égni,“ miközben édes any-jának vad szenvedélyei futottak végig arcvoná-sain, mint valami cikázó villám fénye.

„Megállj kölyök!“ ordítá Lars s a fiu után fu-tott, ki azonban csakhamar eltűnt.

Ezsau nem került többé szem elé, de keveset is törődtek vele; hisz nem volt szokatlan, hogy valamely esiny után megugrott s elbujt.

csak kőszelést adnak a szomszagos földnek a vízből, — hanem teljes megelégedésére a város lakosságának, azt jól megintják. Csak még azt az egyet rendelne el az öntözés, — illetve a seprésre felügyelő városi mérnök ur, hogy az utca szeméjének összesepesítését és kupaczkokba kotrását, valamint elhordását, nem a nappali órákban teljesítsék, mikor már a város közönsége az utcákon járkal, s így a port szemébe seprik és hintik, hanem az éjjeli, vagyis 2-3 óra éjjél utántól egész reggelig. Hisz most nyáron 2-3 órákor hajnalban már teljesen világos van, — a az ezen munkát elvégző napszámosok hozzá vannak szokva ilyenkor felkelni, s napi munkájukat megkezdeni. Nem körül ez az újítás egy krajczárjába sem a városnak, s városunk tisztaságára, egészségügyére fontos és nagy befolyással lehet. Ne álljunk meg fél munkánál, hanem végezzünk egész munkát, — jót és jól.

De midőn egyrészt látjuk a helyes utoni haladást, a czélszerűséget, — másoldalról nem hagyhatjuk szó nélkül városunk lakóinak egészségét fenyegető azon veszélyt mely a közbiztonságnak tisztatartatlansága által keletkezhetik, — s öket folyton fenyegeti.

Közbiztonságunk, — mely ma-honap bedűl, — annyira félsze és melegsége az egészségtelen bacilusoknak, hogy azon esetre, ha mi vagyunk a városi orvos úgy ezen vágóhídon leültöt marhákat husznak kimerészt be is tiltjuk. Mert mit látunk mi? Azt, hogy az elkorhadt és rothadt, húdt verrel folyton alamosott, s hízagos padlózat alól a csuszó-mászó férgek, kukacok ezrei másznak elő, a mint egy leterített marha súlya nehezedik a padlózatra, s mivel a levágott marhakat ott a vágóhídon boncolják fel, s készítik ki a húst, — azok a férgek óráhosszat mászkálnak azon a húsán, melyet Nagy-Kanizsa város közönsége lesz hivatva pár óra múlva elemészteni. Igaz, hogy a hús a megárosok lemosaák, s letörölgetig utóbb, — de ezen mosás és törölgetés nem teljesítettik oly nagy gondal, hogy annak tisztaságában és az egészségre ártalmatlan voltában közönségünk megbizhatnék, — s hogy annak ki ezt látta, a hústól való undorát megszüntesse.

Hisz az új közbiztonság felépítésére szükséges übszeg már pár év óta együtt van; mi készített tehát e hízódt levegőt terjesztő, ártalmas vizuális fészkenek továbbra is fenntartására városi hatóságunkat? Talán a helyielyi mincsenek még tisztában, hova az új vágóhíd építve legyen? Ezt könnyen eldönteni! Jó messze a várostól, oly helyen, hol a város meszarosai által ennek daczára könnyen hozzáférhető legyen; — de egyik fontos kellék, hogy vizmellett építessék, miáltal a tisztaság szabályai könnyen érvényesíthetők lesznek.

A másik fődolog, hogy az építendő vágóhíd kellő nagyságu legyen, hogy ne kelljen hely-

szűke miatt egyik marhat a másiknak megvérebe löttetni, s meghentergetni. Végül pedig a legtöbb dolog az, hogy minél előbb szabadíttassák meg a város a jelenlegi vágóhídtól, — s építsék fel még ez évben az újat.

Új találmányok és műszaki leírások.*

Jövő század ruhái. A múlt évfolyamán egy új találmány szabadalmaztatott, melynek célja nem kevesebb, mint egy szellemesen összeállított géppel üvegdarabokból ruhaszöveteket gyártani. Eltekintve attól, hogy az új szövet összetörött, értéktelen anyagból állítottak elő, más szövetek fölött sok előnnyel rendelkezik: él nem égethető és tetszés szerinti színben és vastagságban készíthető. Egyedül csak az a tulajdonsága, hogy el nem égethető, megbecsülhetetlen oly emberekre nézve, kik munka közben a tűz körül forognak. Női ruha keime előállítására is előnyös és teljesen pótolja a selymet, melynek sokkal erősebb lényű, könnyebben mosható és ezen jó tulajdonságok mellett a selyem minden tulajdonságával bír: ép oly puha és rugalmas. Tartó-ságra nézve meg tapasztalatok nem jegyeztettek fel.

Ép úgy, mint a feltaláló üveggel, úgy egy másik fával akar bennünket felruházni. E: utóbbi feltaláló eljárása a következő: vékony deszkák vagy lécek hosszabb átmérőjük mentén igen vékony rostokká hasíthatnak, melyek hígított kénsavban ígéznek, miáltal az anyag szétbontatik anélkül, hogy a farostok szétesnének. A lécek után a fa levegőben megszárul, miáltal az anyag tartóssága fokozva lesz. E műveletet után a farostok egymás után felállított hat sajtoló készülékek hajtának keresztül kifésülés céljából, mi ep úgy történik, mint a lennél vagy kendernél. Az ekkep nyert fonalak feldolgozása a mar meg szokott módon történik.

Jelen század nevezetesebb felfedezései és találmányai. A következőkben megpróbálkozunk ezen század legnevezetesebb felfedezéseit és találmányait chronologicusan összeállítani, miután röviddel a 18. század vége előtt Volta a róla elnevezett elektromos oszlopot feltalálta (1789), csakhamar a dán Örsted 1829-ben a mágneses elektromoságot fedezte fel, melyet Ampère behatóan tanulmányozott és tökéletesbített. Ugyanezen évben fedezte fel Arago az elektromos telegrafot, a melyet 1838-ban Morse, 1845-ben Bregret stb. javított, 1843-ban a német Bunsen egy új elektromos batteriát talált fel, 2-évvél később

*) Bergl Sándor első budapesti szabadalmi íródjának (VI. Andrássy ut. 30.) közleménye.

Elkanyiton és Ruolz az elektrometallurgiát. 1832-ben Faraday az elektromos inductiót fedezte fel, mely alapon később Rhumkorff a róla elnevezett inductort szerkesztette meg. 1854-ben Bourseul feltalálta a telefont, a mit 1860-ban Reis, későbbben Bell és 1876. óta különösen Edison tökéletesbített. Edisonsnak köszönhetjük a fonograf mai szerkezetét és alakját de az eszme nem az övé hanem Scot Leon-é ki a fonografot tökéletlen alakban már 1856-ban mutogatta Párizsban. 1841. és 1878. köze esik az elektromos világítás feltalálása és javítása is. 1881-ben sikerült a francia Deprey-nak az elektromos erőt egyik helyről a másikra átvennie. 1889-ben Berliner a grammofont találta fel. A kormányzat legújabb kérdését előbbre vitték Krebs és Benar számos kísérleteikkel. A tenger alatti hajózást Grubet testvérek tökéletesbítették, kik a Cherbourg hídon és szegélyt tömeget csodálkozókba ejtették merész productiójukkal. Mástajta találmányok közül figyelemre méltó az 1791-1801 között Jacquard által feltalált szövőszék. A Davy-féle biztonsági lámpa bányászok részére és a varrógép, melyre 1830-ban kapott Thurmonier szabadalmat. Walker, Hunt Hows, Singer, Seymour, Maquaire, Harter, Hantin és sok más nevezetes mechanikus czélszerű javításokat eszközölt az eredeti varrógépben. 1867-ben Mariou felalálta a körforgó hengerejét, melylyel egy óra alatt 4000 lapnyomatot készíthetünk. Ugyancsak e század másik felében tettek javításokat a világító toronyokon, feltalálták a gyors fényképezést úgy, hogy ma már 1/1000 vagy 1/1000 másodperc alatt világos képet nyelhetünk, az analízesteket sugarat, mitroli-czerint, dinamit és más robbanó anyagokat, az elektromos csengőt, az elektromos motort, villamos vasutat, a spectrdanalízist, magnézium és alumínium készítését, viznyomásv. elektorokat és számos oly speciális gépet és készüléket, melyet ma már nem nélkülözhetünk. Azonban az elmondottakban még koránt sincsenek kimerítve e század nevezetesebb találmányai, hanem bennünket azon cél vézérelt, hogy habár csak vázlatosan kimutatva is, — feltüntessük azon óriási haladást, melyet az emberiség a civilizáció fejlődésével elért.

A beszélő lokomotív. A „Zütschrit für Transportwesen“ című folyóirat szerint Elshin és Lowry utabban oly készüléket szabadalmaztattak, mely helyettesítet a lokomotív jász készülékét (spját). A találmány neve: loquograph, mely csövekkel, sodronyokkal, fonogrammból, billentyűzetből és egy széles száju trombitából áll. A készülék állítólag oly hangosan kiáltja az állomások neveit és a szöveget: alagut, fek stb. hogy a hivatalnokok, mint az utazók meghallják.

Önműködő kápos. A drezdai automata társa-

Este fele mikor Lars a lovakat akarja megintatni, a lójában nem volt egy csepp víz sem. A vak csepp ott hevert a földön, szinte megpuhult a sok ivástól. „Ezt az a sátán kölyök cselekedte! Ordítá mérgtelen Lars. És csakugyan így állott a dolog. Alkonyat táján Ezsau kibújt rejtekeiből, kihuzta a vakosapot s ismét elrejtőzött. E cselekedete nem volt többé gyermekies csintalanág, hanem egy megsértett kebelnek bosszúja. Miként is lehetett volna másként, mikor e kebelbe a szeretetnek csak egy szemje sem esett bele?

Larsnak nem maradt egyéb tenni valója, mint napnyogódtával ismét vizért menni, hogy munkája közben mennyit káromkodék, arról csak a löszeli egérhokrok tudnának mesélni. Midőn azonban Ezsau még vasárnap reggelre semm verődött haza, ekkor már maga Thorbjörn is nyugtalanodni kezdte. Hisz némely tekintetben a fiúért a községnek felelős vala, mint akit hozzá nevelésbe adtak, s a tiszteletének meg kezet adott rá, hogy Ezsaut „keresztényi nevelésben“ részesítend. Mit beszélődnek a népek, ha megtudnák, hogy elvállalt kötelességeinek nem felelt meg? Bizonyosan azt mondják majd: „A fiu rossz bánásmódban részesült, azért megszókött, sőt el is emésztette magát“.

O, Thorbjörn Ormerud — még eddig soha senkivel szemben sem volt kénytelen igazolni magát. De most az egyszer rá kerülhetne a sor. Ami rá nézve kellemetlen, nagyon kellemetlen lett volna.

Minden irányba szétbilde tehát embereit, Ezsaut keresték a csúriban, felforgatták a szénat. Befutották szélében-hosszában az erdőt, minden-

felé Ezsau nevet kibájlalt. O a és magam is szorgos kutatasra indultunk s átfürkésztük a a major közelében levő őstörzsökü cserjést.

Egyszer csak megáll az előrehaladó O a. „Esz!“ mondta, jobban mondva suitogó s felmutatott egy hatalmas cserfának tetejére. Tekintetem újjának irányát követé.

Hatalmas Isten! Ott — lönt a szédtűt magasban, a legkinyúlóbb vékony ágakon ült a fiucska s szundított. Lábat egyik ágnak feszítve, karjait melére összerakottan, neki támaszkodott egy második ágnak s rá hájtán fejét, aludt Ezsau, oly csendesen, oly csendesen, mintba csak virágos pázsiton heverne. Vissza sietünk.

„Ezsau ott alszik a kiralytölgyön“, így nevezték Ormerud lakói a hatalmas fat.

Thorbjörn felesége, a praktikus asszony, volt az első, ki a meglepetésből felocsudott. Megparancsolá tehát; agy neműt, matraccokat előierementi s a fa környékére teregetni. Mindannyian hozzá is fogtak a dologhoz s rövid idő alatt a lehető legnagyobb csendben végezték parancsát. Nem szóltunk egy hangos szót sem.

Hisz egy szó felébrasszhatna volna a fiut, s egy vőlelen mozdulat folytan elveszti egyensúlyát, még mielőt mi közszen lettünk volna munkánkakkal.

De mi történéjk tovább? Élete még most is a legnagyobb veszélyben forgott, csak a soranak köszönhető ha leestében az önsze-vissza kuszált ágak között sértetlenül a párnákra pottyant.

Lóra felalúttam a magasság miatt a zaj nélkül nagy hajjal járt volna. Fülmászni?

Nehéz, koc-kázatotot kísérlet tenni egy a mászaban gyakorlattal embernek, föl a magasba s ki a legszós ágakig.

Tanács nélkül állotunk. Egy makk pottyant alá „Megmozdult“, susogá Lars.

„Csak hirtelen ne ebredne“, véle O a.

Ez utóbbi megjegyzésre egy ötletem tamadt. Eszembe jutott, hogy valahol halottam vagy olvastam, miként — bizonyos hataron belül — az alvóra hatást gyakorolhatunk s lelkeben bizonyos képeket idézhetünk fel. Azért Thorbjörn-höz fordulván azt mondam: „Hozzád el hegedüdt s jászai a te szótáraidból egyet, először csendesen s azután mindig erősebben.“

Thorbjörn persze nem akárt engem mindjárt megérteni.

„Hidat fogunk építeni az alom s valóság között“, — hamar, hamar — nincs időnk a hosszszas magyarázgatásra!“

Thorbjörn elküldötte Larsot a hegedüért.

„Reménytelen, hogy a hegedü tübbemászó hangjai lassankint behízelgik magukat alamkepeibe s azokat olyként atalakítandják a mint a valóságoknak megfelelőnek. Ha eközben kibredne a kontrast nem hat rája olyan éledegenítőleg, nem olyan kirívóan s a mi a földolug nem fog megijedni“ magyarázgatam a körül állóknak.

Lars ezalatt visszajött és Thorbjörn egy csendes melodiát kezdett huzni. Ole Bull*) hirneves „Egy anya könyörgését“ játszotta.

Mindannyian telefigázott kíváncsisággal álltak körül a nagy fat.

*) Hircs norvég zeneköltő.

ság egy önműködő kapust szerkesztett, mely igen elmésen van összeállítva, a mellett egyszerű és a szükséges javításokat bármely lakatos eszközölheti rajta. Az automatikus kapus minden csalást lehetetlenné tesz. A rajta keresztülhaladó munkás egy bárczát lüggerel rá és e pillanatban az automata a keresztül haladó szemelátára jegyzi fel, úgy hogy minden hamis időjelzés ki van zárva.

Üdítő növény. A londoni kristály palotában rendezett bemutató banya- és kőhó-kiállításán oly növényt mutatnak be, mely rendkívül érzékeny a levegő villamossága iránt, úgy hogy nagyon megbízható indikátor gyanánt használható. Az angol lapok figyelmessé teszik a hegyi lakókat arra, hogy így értelmezni tegyenek a növényvel kísérletet, amellyel inkább, mert már több nappal megelőzőleg tudatják velünk, hogy változás történt a légben. Ez pedig igen fontos a hegyi lakókra nézve, mert ezáltal figyelmeztetve, otthon maradnak és így kevesebben esnek majdan a vihar áldozatává.

Automata mint lószó. Nagyon is amerikaias lézi, találmányról vesszünk hírt, a melynek két szembeálló tulajdonsága van: az egyik az, hogy a passiv szemelőre nézve kaczagtató, a másik pedig, hogy az egész találmány nem ér egy polturát sem. Seta-ovnglasát végzi a gavallér gondtalanul nézget ide-oda, s egyszer csak észbe jut, hogy valamely ügyet sürgősen kell elintéznie. Töprengedik, hogy mit csináljon tovább? Hirtelen szemébe ütlik egy gépecske, melynek tablaján a következő vers van feltűntetve kőpíngávé:

"Dobj belém egy huszasát
Megtartom a lovaskád."

H. m. = gondolja a gavallér, ez csakugyan olcsón csinálja a dolgot. Kivesz egy huszasat, bedobja a nyíláson, mire kiugrik a gépből egy kámpó, melyre rádobva a kantárt, rögtön összeesnekedik, úgy hogy azt erősen tartja, tehát a ló el nem szabadulhat. A gavallér nyugodtan távozik, elvégzi a dolgot s jön vissza a lováért, és ekkor oh csodák csodája, egy másik táblácska mered az elszórnéd lovag elé, a következő versikkével:

"Ha nem adsz öt-huszasat,
Nem eresztöm a lovad."

Bosszúsággal elértve bár, de kénytelen elővenni a csillogó huszasokat ismét, hogy a furfangos gépet engedékenységre bírja. A legeredetibb azonban az egészben, hogy míg a tulajdonos odajár, a lovat bárki elcsípheti öt huszasért.

(Folytatjuk.)

Mint remegő, az anyai szív, melyéből fakadó szavak ropogtak fel a hegedű hangjai az árva kis fiúhoz, mintha mentő szárnyakat akartak volna közé tesztelni.

A reggel hideg s barátságatlan volt de Thorbjörn homlokát mégis kiverie a verejték. Most az egyszerű olyan szépen játszott, amilyent eddig nem hallak több soha.

Talán észbe jutottak a szerencsétlen anya a Scorpio Lena utolsó szavai?

"Most egy igen kicsit megmozdult" mondá Thorbjörn felesége.

"Nos hát most igen csendesen fogom néven szólítani" sutogám én, azt hiszem már felíg felebredt. "Hagyja el a hegedűjátékot", szólék Thorbjörnhez.

"Eszau!"

Nem mozdult meg.

"Eszau!" kiálték valamivel erősebb hangon. Egy kisre megemelte fejét, de ismét lehanyatlott.

"Még egyszer az Adagiot!"

Thorbjörn újra játszott.

"Eszau!" ismétlé meg hangosabb.

Felemelte fejét s nyugodtan tekintetét maga köré s mi könnyebben kezdék fellélegzeni.

"Kapasszkodjál erősen Eszau!" kiálték fel hozzá.

"Elővigyázzalal ereszkedj le fiam!" szólott mosolyogva s jó akarattal Thorbjörn.

"Ne léj fiu, nem hánt senki!" mondá Lara.

"Csak lassan, — lassan!" Hangzott Ola intő szöszta, nem ok nélkül, mert Eszau lázas sietőséggel kezdte lefelé ereszkedni.

Még mindig igen magasán volt a földtől.

Mi volt az? — megcsuszott talán? Borzalmat keltő ötödes egy alant vastag ághoz...

s a legközelebbi pillanatban Eszau eszméletlenül hevert a föld talánál. Jéghideg borzongatott mindannyiukat.

Csendesen felemeltém.

Feje élettelenül hanyatlott oldalvas, míg a szájból kiömlő vér megfesté a kitergetett ágyneműket.

Mélyen tisztelt közönség!

Julius hó 1-ével lapunknál új negyed veszi kezdetét, s azért megbócsájtának, ha egy kis visszafilantást teszünk azon időre, melyben szerencsénk volt a lapot vezetni.

Hogy igereiteinknek megfeleltünk e, ennek elbírálását t. olvasóinkra bizzuk, — de annyit mondhatunk, hogy az akarát, az igyekezet nálunk nem hiányzott; hogy nem fáradtunk hiába, azt igazolja azon bizalom és pártolás, melylyel a közönség lapunkat utóbbi időben megtisztelni és felkarolni kegyes volt.

Midőn ezt az évszázad vége és az újabb megkezdésekor megköszönjük, nem teszünk igereket, mert haladni fogunk azou az uton tovább melyen közönségünk bennünket eddig is pártolt, melyen eddig is haladtunk, s a mely ut városunk közönségének javára s megyénk érdekeinek előmozdításához vezet.

Nehéz a feladat, s érezzük ezzel szemben gyengeségünket, de küzdeni fogunk kitartással, lankadatlanul, s hisszük, hogy a fáradhatatlan munka diadallal is fog végződni.

Politikai pártállásunk a „Szabadelvű” eszmék pártfogása. ezeknek minél szélesebb körbeni terjesztése. Ezen párt küzdelmeiben szóval és tettel harcolni, — kötelességünk leend, mert ennek a hazara üdvös volta, tiszta igaz, elvi meggyőződésünk.

Thorbjörn kariara emelvén a kis Eszau a major felé haladott s otthon a helyett, hogy a család szobába vite volna, paradés szobájába vite rögtön betogatott s mentek az orvosért.

„Ne kiméld a lovakat Lars!” kiáltá Thorbjörn kocsisa után.

Különös... Ugy látszott, mintha most egyszerre mind beleszerettek volna az elhagyott kis gyermekbe... Így van az rendszeren, mikor a halál kopogtat.

A halál sokaknak megnyitja szemét s nem egy ismeretlen dolgot tár élénk.

Mikor az orvos elhagyta a major, tudtuk már, hogy Eszau a halál fia. A kis fiu összezsuzta gyenge mellkasát... Nem is igen eszméit többé fel.

Másnap mikor nap nyugovóra szállott, Thorbjörn, a felesége s én állottuk körül a kis Eszau betegágyát.

Egyszerre felüte szempilláit s midőn az aszszonyra veté magát tekintélet, sutogón, lassan ejte ki e szót: „Anyóskám!”

„Hogyan érzed magadat fiam?” kérdem tőle.

„Jól... De játszál még egyszer jó anyóskám... még egyszer... olyan szépen... akkor aztán én is megyek... hozzád le... és megynék együtt... messze... messze el Ormerudról... messze a kékió hegyek mögé...”

„Édes anyám... játszál hát!” ismétlé elhaló hangon.

„Thorbjörn!... mondám én — vedd a hegedűt, hadd szálljon hangjain a tuvilágra!”

Ó engedett kéréseimnek. Azünnepélyes csendben még egyszer rendeződött a szép imádság. Eszau lezárta szemét, lelegzése rövidebb s nehezebb lón... a végre kiadta az utolsó lehelét is.

„Édes anyja vezette őt be kezénél fogva... az ismeretlen tuvilág birodalmába.

Magyarrá fordította (K. L.)

Kérjük az előfizetések mielőbbi szíves megújítását, nehogy a lap szét-küldésében akadály történjen.

Tisztelettel.

Kántiz Béla Fichel Fülöp

vezérszerkesztő kiadótulajdonos felelős szerkesztő.

H I R E K.

— **Király adomány.** Ó császári és apostoli királyi Felsége: Pácsa Községnek, iskola-építkezési czeiokra, 100 forintot méltóztatott magánpenztárából legk. engedélyezni.

— **Ó császári és apostoli királyi Felsége:** a bucsu szent-lászlói izr. hitközségnek, iskolaépülete vételárának fedezésére, 60 forintot méltóztatott magánpenztárából legk. engedélyezni.

— **Kinevezés.** A zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóság: Nasinszky József zalaegerszegi lakos magánzórt, ideiglenes minőségű állami adó-végrehajtóvá nevezte ki.

— **Felhívás.** A városi tanács a következő felhívást bocsájtotta ki: A város közegészségügyi bizottság javaslatahoz képest a helybeli összes orvosok felhívának miszerint a roncsos toroklób ragályos betegséget jelző piros ezüdu az illetőnek házára azonnal kiűgészendő a család többi tagjai pedig a betegről elkülönítendő és a bekövetkehető halál esetén a hulla a temető halottas kamarába szonakkiszalítandó végre a városi mérnök utasítatik, miszerint az utcák pontos öntözése és tisztán tartása iránt intézkedjek. A városi tanács, Nagy-Kanizsán 1892 június hó 2-án Babochay Gy. polgármester, Hoffer F. h. főjegyző.

— **Telephon.** Hallomás szerint e hó 19-ike 20-ika körül a telephon hálózat építését megkezdik. Városunk közönsége ezzel ismét csak bizonyítottá, hogy lépést tart a modern kor szellemével, a mennyiben lehetővé tette általános érdeklődésével, hogy ez eszme megvalósuljon. E hasznos intézmény czelszerűségét lejegyezni művelt embernek teljesen felesleges, s ez uton is nem mulasztjuk el figyelmeztetni az egyes intézeteket, esetleg kereskedőket kik az első alkalommal belépéseket elmulasztották volna hogy az építés megkezdéséig jelentkezni mé lehet s az erre vonatkozó bővebb felvilágosítás (tudomásunk szerint) a helybeli posta és távirdata hivatal főnökségénél nyerhetik.

— **Elköltözés** dr. Meller Béla fogorvos mint haljúk lakhelyét Bécsbe teszi át, és helyette dr. Engel Sándor jó nevű észéki fogorvos ki a fogászati kurzust Árkövt budapesti egyetemi tanárnál hallgatta, jön városunkba és működését már a legközelebbi napokban elődje laká-ában megkezdí.

— **Esküvő.** Ruesz József a keszthelyi kir. járásbíró-ság tevékeny tisztviselője f. hó 10-én vezette oltárhoz a keszthelyi piébánia templomban a szép és szellemes Kummer Jusztika kisasszonyt Keszthelyről.

— **Helyreigazítás.** „Kinos botrány” címen mult heti számunkban megjegyezt, hogy tudósítónk tévesen értesített bennünket akként, hogy Czernovicz Oszkár — a kávéházból kilépő Darányi Árpád drt gyanúlanul támadta volna meg, — mert őt előbb sertő kifejezésének visszavonására kérte s minthogy dr. D. ezt ott visszavonni vonakodott és Z. O.-t lakására utalta, ez őt egy korbácsütéssel illette és azután eltávozott. Helytelenül lettünk aziránt is informálva hogy dr. Darányit Zerkovicz karjaiból ki kellett szabadítani.

— **Az utolsó számunkban** említett szerző gyár részvénytársaság alakulása városunkban, tekintve az eddig is már jelentkezett aláírók nagy számát, biztosítottak látszik. Midőn ezen városunk érdekeit is előmozdító és jövedelmezőnek ígérkező iparvállalat létesítését örömmel üdvözöljük, egyuttal olvasóinkat, kik talán a részvényesek sorába belépni óhajtanának, az alapítók által kibocsájtott és mai számunk utolsó lapján olvasható hirdetémyre utaljuk és figyelmeztetjük.

— **Tolvajlás.** Pausch János homokkomáromi kántortanítónak istállójából f. hó 27-én éjjel egy 2 és negyedéves, sötét vörös szorú tehenet ismeretlen tettesek elloptak.

— **Tűz.** A Véséhez tartozó Lenczi pusztán e napokban tűz volt, mely alkalommal özvegy Boszkovicz Salamonné tulajdonát képezett 2000 fnt értékű zabos búkkönykzal esett a lángok martalékául. A gabna biztosítva volt.

— **A rendőrség** figyelmébe ajánljuk ama türhetlen dolgot, hogy az ürlekek gödrökből a trágyát a város főutcáján este 10 óra előtt vizik végig hordokban, s ez által oly büzt terjesztenek szét vele, — hogy a még csak ekkor friss, úde levegőt beszívni szándékozó közönség kénytelen a sétát abban hagyni, a kávéház elől távozni, s hazamenve szobájába zárkózni. Ez történt folyó hó 13-án este is. Kezdek a trágyát nyáron éjjel felé hordani, s akkor is vigyék a mellék utcán végig, — de a város főterén, hol a közönségilyenkor még sétálni szok.

— **Eheltünk.** A kanizsai járás területén f. év II. negyedében: 101 fiú és 99 nő.

— **Sulyos csapás** érte Svastics Géza dr.-t és nejét. Ugyanis alig pár napos Ida nevű kis leánygyermeküknek Szabó Lajosné szülésznő gyógyszer helyett az állott álló levegőből carbolsavat adván elő, — a kis teremtés megmirelőtt az orvosi segély megerkezett volna, — ennek következtében meghalt. Képzhető a szülőknek leírhatatlan fájdalom, melyre szolgáljon némi írkat a városzerte nyilvánuló részvét.

— A szülésznő ellen vétkes gondatlanság miatt az eljárás megindítva lett.

— **Magyar világ Zágrábban.** Az „Egylettől” vesszük az érdekes hírt. Ily című minapi hírnkre, melyben többek közt az az állítás foglaltatott, hogy Zágrábban 4000 magyar lakos van, egyik zágrábi németújság írónkusa hangú közleményben czáfoglatta ezt az állítást. Zágrábi levelezőnk a magyarfaló német újságnak erre a közleményére vonatkozólag most a következőket írja: „Zágrábban mindegyik lehet magyar szót hallani: kávéházakban, vendéglőkben, sétátereken. Az itteni Grad-kávéház tizenegy magyar újságot járát, a horvát elcsézőknek hírhed Narodna Kavan-ja (Nemzeti kávéház), négyet s minden előkelőbb kávéházban lehet magyar újságot találni. Hát ugyan kinek jártnak ezeket, ha Zágrábban nem volna magyarság. A legelőkelőbb kereskedők magyarok; a vasuti tisztviselői kar nagyobb részében magyarokból áll, a birtokos osztály, az arisztokracia magyar s végre a most itt állomásozó 101-dik ezred, melynek ugy a legénysége, mint a tisztikara túlnyomó számban magyar. Nem lesz érdektelen lelemlíteni, hogy Torma Antal nagykanizsai czigánybandája még a múlt hónapban ide jött s folyton nagy tetszés mellett húzza felváltva a magyar és horvát nótákat s czigányainknak oly jól folyik a dolguk, hogy az őszig itt szándékosnak maradni a magyarfaló német újság le akarná tagadni, hogy a derék horvátok nem tanulnak magyarul. Erre csak az a feleletünk, hogy eddig már vagy husz olyan jóra való horvát fiatal embert ismerünk, a ki innen Debreczenbe, Szegedre, Nagy-Kanizsára és egyébbb törzsgyűlékes magyar városba ment egyenesen a végül, hogy a csengő magyar szót eltanulja. Végre annak a bizonyítására, hogy — bármint dúljon-fúljon is mérgeben a zágrábi német újság — mégis csak van itt egy kis magyar világ Zágrábban, még lelemlítjük, hogy az itteni magyarságnak egy pár fiatal embere három magyar előadására szándékozik meghívni Krescsányi társulatát a konstátálhatjuk, hogy a terv megvalósításához a magyar erzelmi horvátok már meg is igérték közreműködésüket.

— **Eltemette a föld.** Gelse közösgében f. hó 7-én Sebestyen József oltani földbírtokos családja földet hordani szándékozván, midőn már a szekerek földdel megrakva voltak, egy alácsúzott nagy földtömeg a családokra zuhant, s Kovács István nevű családát teljesen maga alá temette, ki rögtön meg is halt. Társa Németh János és ennek 4 éves leánya csekélyebb földtöved szenvedtek. Kovács István hulláját a mezei munkások ásták ki, a reá zuhant földtömeg nyakosigoláját törte össze.

— **A Kókán háza.** A kereskedelmi miniszteriumban előkötvetett alkakasztásnak valószínűleg legutolsó jelentése f. hó 13-án jatszódott le a törvényház árverési termében, a hol a Kókán Janosnak a tisztviselőtjelepen levő hazai árverezték el a kincstár javára. Az árverés, melynél Kókánnak ügyvédje Polonyi Géza és ügygondnoka Markhot Aladár dr. is jelen voltak, igen élénk tépőmban folyt és azzal végződött, hogy a házat *Hugonay Kálmán gróf nagykanizsai törvényszéki bíró* vásárolta meg. A kincstár követelésének fedezésére ennek ellenére nem valami sok fog jutni, mivel a ház mindössze 14,250 forintért kelt el.

— **(A hazai fürdőkből.)** A fürdőevad nagy élénkségeről tanusokodnak azok a jelentések, melyeket hazai fürdőknek igazgatóságai a fürdővendégek számáról tesznek. Ugy a Lukács mint a Császár fürdőben tetemesen szaporodtak az utolsó napokban a vendégek. A Császárfürdőben június végeig 513 vendég lakott s 181 477 ember fürdőzött. Bártfán 587 vendég lakott Pöstyenyben 1954-re emelkedett a fürdőzők száma. Tütrefüröden pedig 1094-en fordultak meg. Koritniczan 468-ra emelkedett már a fürdővendégek száma. Balatonfüröden a fürdőigazgatóság jelentése szerint 1001-en fürdőztek e hó 5-ig. Alsó-Tátrafüröden 801, Lublón pedig összesen 375 fürdővendég fordult meg az évad elejétől fogva. A lipiki fürdő a legutóbbi kimutatás szerint 1041-en látogattak meg. Tütrefüröden e hó 9-ig 1241, Bártfán pedig 647 fürdővendég fordult meg Daruváron 1073.

— **A budapesti Állami Ipariskola** (VIII. ker. Nepszínház utca 8. sz.) a beiratások szeptember hó 1. napjától 6-ig tartanak. Az intézetbe rendes tanulókat felvételnek azok a 15 évet betöltött ifjak: a) kik a polgári iskola, gymnasium, vagy reáliskola négy alsó osztályában jó osztályzatú bizonyítványt nyertek azon tantárgyakból, a melyek az ipariskola első évfolyamának tantárgyait képezik; ezek a magyar nyelv, számítás és algebra, mérés és mértani rajz. b) iparossegédek és mindazok kik az előbbi pontban kívánt ismeretekben a leveletti vizsgálatnál kellő készséget tanusítottak. c) rendkívül tanulókat felvételnek egyes szakosztályokba azok, kik az iparos tanulókat számára szervezett iskola három évi tanfolyamát bevégezték és legalább jó osztályzatú bizonyítványuk van, továbbá, kik a megkívántató ismereteket kellően igazolják. Általában szükséges, hogy a beletni kívántó növendék az általa választott szakcsoporthoz iparágban már előre gyakorlatot szerzett, de legalább is azon két havi nyári szüneti alatt, a mely után az intézetbe akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen. Az intézetnek öt szakosztálya van u. m. az építészeti, a gépészeti, a vegyeszeti, a fém-vasipari és a faipari szakosztály. Az intézet végbizonyítványa jogosítja az epítészeti szakosztály tanulóit három évi gyakorlati működés igazolása mellett arra, hogy a kőműves, kőfaragó vagy az ács mesterséget önállóan gyakorolhassák és az építőmesterei vizsgálatra jelentkezhetnek; a többi szakosztályok tanulóinak pedig jogot ad egy évi gyakorlat igazolása mellett a szakjuk körébetartozó képesítéshez kötött iparágak üzésére. Azon tanulókat, kik valamely középiskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe s itt a három évi tanfolyamot sikeresen elvégzik, egy éves onkéntesek lehetnek. A beiratást díj 2 frt, a tandíj felelvenként 10 frt. Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság. A budapesti állami ipariskola igazgatósága.

— **Az 1818-19-iki szabadsághar-**eznek gyűjteményének a fővárosi vígadónak levő rendezősege felkérte az összes biztosító-társaságokat, hogy vidéki ügynökeik által is — mozdítsák elő a 48-as erekték gyűjtését. Ezt a praktikus dolgot az aradi múzeum találta fő. A felkért biztosító-társaságok támogatása már azért is nagymérvű lesz, mert a gyűjtemény tulajdonosa kijelentette, szóval és írásban, hogy 23,000 forint ad magyar hírlapiról nyugdíjalapra és 15,000 forint ad erdélyre és a többi magyar közmívelődési egyleteknek a gyűjtemény veletárból — ha azt a nemzeti múzeum számára megvásárolták, annyi öszegért a mennyibe (kimentés) szándékult került az a kiállítás rendezésére. A hírlapiról nyugdíjalapra szánt 23,000 forintot a fővárosi és vidéki hírlapírók is része sülhetnek, a kik nem tagjai a már létező hírlapírók nyugdíjintézetének. A 48-as gyűjtemény által felkötött Honvéd Emléknapra előzetesre felhívó leveleket küldött szét a rendezőség. A felhívás minden volt honvédnek ellett ugyan küldve de az előzetes vagy megrendelésre való felszólítás csak a módosabbaknak szól, mert a rendezőség ezennel tudatja, hogy minden vagyontalan honvédnek ingyen adja a díszes emléklapot ha az illető az előjáró által niárt levelelen ezt kéri. Gróf Kreith Béla ur által az ország közösgéinek és egyesületeinek ajándékozott huszeker Kossuth képből még néhány ezer példány áll rendelkezésére. Ez eltnagy arcakepek bolti ára 1.40 kr. példányonként. A fennmaradó képeket a fővárosi vígadón levő 48-as kiállítás látogatóinak ajándékozta a rendezőség. Néhány nappalva a kiállítás minden látogatója kap egy Kossuth képet.

— **A debreczeni kereskedelmi aka-**démia 1891/2 i értesítője megjelent és a tekintélyes kötet teljes képet adja ezen kiváló szakiskola szellemi állapotának, valamint híven mutatja be az ifjuság komoly munkásságát. A gazdag felszerelések, ifjusági és tanári könyvtárak, különösen gazdag áruismei, földrajzi és technológiai felszerelések eléggé tanusítják, hogy a debreczeni kereskedelmi akadémia a hazai szakiskolák között elsőrangú helyet foglal el. A már most is virágzó intézet bizonyára még inkább fog emelkedni a kereskedelmi akadémia új palotaszzerű épületében, mely Debreczen városának, valamint az akadémiaát tartató kereskedőtársulatnak egyaránt díszes és büszkeségét képezheti. Az értesítőt dr. Szántó Sámuel cikke a földrajzi tanítás fontosságáról nyitja meg, melyben az eddig nálunk méltatlanul elhanyagolt földrajzi oktatás érdekében szólal fel, párhuzamban állítván a földrajzi oktatást hazánkban és a külföldön. Az igazgatói jelentésből látjuk, hogy a tanulókat száma ezen évben is rendkívül emelkedett, úgy hogy az első évfolyamon párhuzamos osztályt kellett nyitni. Az akadémia az összes tanulókat száma a három évfolyamon 188 volt, az alsófokú (kereskedőtanonczok) kereskedelmi iskolába 139 tanuló jár, a mely számhoz az esti szaktanfolyam 55 hallgatója — köztük het nő — is járult. A tanári kar a hitoktatókkal együtt 18 tagból állott. Az ifjuság szakszerű kiképezésén kívül a kereskedelmi akadémia tanári kara nagy súlyt fektet az ifjuság szellemi és erkölcsi nevelésére. Ennek előmozdítására szorgalmak részben az ifjusági egyesületek. Az önképző kör magyar és idegen nyelvi szakosztályai az ifjuság szerény működését jelzik a dalegyesület, valamint az ifjusági zenekar igen nemes irányban hatnak az ifjuság erkölcsi nevelésére. A dal- és zene-egyesületeknek 1892. március hó 26-dikán tartott nyilvános estéje az ifjuság komoly törekvésének elég fontos jelét adta. Szépen virágzik a segélyező-egylet is, mely az akadémia szegény tanulóit tankönyvekkel látja el és havi segélyezésében részesíti, ezen derék egylet az elmúlt tanévben 340 frtot költött segélyezésre, alapítókéje pedig már mintegy 2303 frtra emelkedett. Az ifjuság egy iskolai lobogóra is adakozott, melyre már mintegy 200 frt gyűlt össze. A tanév folyamán igen emelkedett ünnepek tartottak: a Széchenyi-ünnepély, a koronázási ünnepély, valamint Fenyéri Zádor Lajos társulati elnök arckép-lelepezése stb. Végül kiemelendők tartjuk a dr. Bayer Ferencz igazgató tulajdonát képező internátust, mely az igazgató személyes vezetése alatt áll. Az ifjak egészen a család körében neveltetnek és két állandó nevelő felügyelete alatt végzik iskolai teendőiket. A mérsékelt havi 35 frtnyi ellátás díj különösen alkalmasá teszi, hogy a szülők egész bizalommal adják gyermekeiket ezen már is czélzzerűnek bizonyult internátusra. A czélzzerű berendezést, gazdag felszerelést szembetűnően mutatják az értesítőben közölt igen sikerült fénykép lelyomatok.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Sulyos testi sértés büntetével vádolt Novák Mihály és társai ellen július 8-án tartotta meg a kir. törvényszék a végtargyalást, a kik a múlt évi aug. 16-án egy korcsmai dulakodás alkalmával Tukszér Ferenczet sulyosan megsebesítették. — A hét vádolt mindegyike tagadott, a tanúk közül is csak néhányból lehetett határozott vallomást kivenni.

Bogvay Odón kir. ügyész a btkv. 301. és 302. §§ ok alkalmazásával kérte vádottakat megbüntetni.

A törvényszék (elnök Nabraczky Lajos, bírák Dr. Szűcs és Polgar Pál, jegyző Dr. Plosszer) Farnek Dezső ügyvédjeit védő beszédének meghallgatása után, vádottakat a btkv. 301. és 308. §§-ai értelmében mondotta ki bűnösöknek. — I. rendű vádolt Novák Mihályt felmentette, Varga Andrást 9 havi, Polanecz Jakabot 8 havi, a többi vádottakat 6—6 havi fogházra és mind-egyik elíteltet 50—50 frt pénzbírság megfizetésére ítélte.

I. r. vádolt felmentésében a kir. ügyész megnyugodott, míg ellenben az ítélet többi része ellen, úgy a kövadó, mint az elítelték felbuzgáltak.

CSARNOK

Nóra.

— Fejtegetés. —

Jóllehet e lap hasábjain már néhány évvel ezelőtt fejtegetve és magyarázva volt e dráma és az ellenvéleménynek is tér nyitott, még sem vélek *újszerűen* munkát végezni, ha én is — alapos tanulmányozás után — foglalkozni fogok e már sokszor magyarázott, sohasem tisztázott drámával és tekintet nélkül arra, hogy itt és ugyancsak általam már magyarázva volt, újra fogom az egész ismertelmét minden egyes részletében és pedig először tartalmát fogom előadni, zeután megjegyzéseket fogok tenni a szerkesztésre és végül néhány rövid szóval Ibsen irányát jellemezni. Nem mondhatna a legnagyobb chauvinista sem, hogy a darab zajos helyesléssel találkozott; mert közönségünk nem volt képes behatolni a lényegbe és csupán a norvég dráma-író hatalmas erejét és talentumát bámulta, mely e darabban megnyilatkozik. — Egy egészen új ember lép ki előttünk, kinek világnézete a közönséges embereketől lényegesen különbözik, kinek aethetika alapelvei, nem igen állanak a miénkkel összhangban és nem is képes tán a nagy közönség természetesen meggyerget, mert a hogyan ő az embereket és eseményeket rajzolja és fel fogja, vizsgálja és feldolgozza, az reánk idegenszerűen hat és nem is csoda az, ha a közönség idegenkedik tőle, a ki annyi kisos parcsot szerez neki és mindannyiszor kellemetlenül lepi meg, valahányszor figyelmünket valami új és szokatlan felé tereli.

Ibsen előre láthatólag a különböző aethetika elvek discussióját fogja felidézni, melyet jelenleg figyelmen kívül hagynak és egy rövid ismertelmét akarok adni fentemlített drámájáról és jellemeiről, a darab bonczolatása által és ennek megtételére czélyszerűnek tartom vázlatban ismertetni a darabot. — Nóra, Helmer Róbert ügyvéd neje, házasságuk ideje alatt is megőrizte lényének gyermekkedvségét, a mely a jólétnek, az örömeinek, a boldogságnak rózsák légréket és illatjait terjesztő körüllötte. Ferje őt mindig vidám mókusnak, csicseregő pacsirtának nevezi, a ki mindig csipeg, dudol, dalol, mintha bizony ez szívének jól esnék. Midőn gyermekeivel, kik hármán vannak, bujdosít játszik, az osztal alá buvik, a padlón hentereg, önmaga is gyermeknek tünik fel előttünk, ki egyebet sem tesz, csak csattog és azt dudolja, hogy éini mi szép, mi jó! Titokban torkoskodik mandulát, mert ennek élvezését ferje tiltotta, alkoskodik és egész ártatlanul hazudik, csakhogy torkosságát eltitkolja és ő reá nézve az nem bír súlyjal, hogyha egy kis ártatlan hazugságot fundál ki, hogy czéhat elérhesse, mely ezélok azonban mindenkor nemeselek. — Nóra keresztül-kasul fenkölt jellemű, nemes természetű, fogékony minden finomabb, nemesebb behatás iránt és a lehető legnagyobb önfeledőzásra is képes. — Egy szegény szerencsétlen özvegy Lindenné, látogatja meg, ki ép ugy, miként az egész világ Nórat nagy gyermeknek tekint. — „Te reám csak úgy lel vállról nézsz” mondja Nóra. „Nekem is örömeimre és büszkeségemre szolgál valami. Én mentettem meg Róbert életét.” — Midőn férje, néhány év előtt megbetegedett, az orvosok azt mondták Nórának, hogy csakis egy Oltársországban eltöltött udúfes mentheti meg terjét és ő akkor ennek tudta nélkül megszerzett 1800 tallért. Azon időtől fogva fizeti titokban ezen adósságát, és megvon magától mindent, csakhogy férje és gyermekei szükségét ne szenvedjenek. Most azonban vége a szűkölködésnek. Helmer bank-igazgató lett és ez alkalommal a karácsony is lényesebb lesz mint máskor; a mókus is sokkal fürgebb és elevenebb mint egybeként, a pacsirta is oly boldogan csicsereg, mint még tan soká és teljes szívevel és lelekkel zeng dicsegetet az elétről, mely oly szép, oly elragadó. Amde ezen csoda, bár csalóka, verőlény, az ő életében az utolsó. Nóra Lindennének nem mondott el mindent. — Csak akkor tudjuk meg a tisztá igazságát, mikor megjelenik Günther, a kitől Nóra a pénzt kölcsön vette és kinek most egy kis hivatalocskája van a részvény-társaság-nál, melynek igazgatója Helmer, a ki Güntherrel akarja bontatani, mert előlelete be van szennyezve. Helmer iskolatársa volt Günthernek, legbensőbb baráti viszony volt kettejük közt és Günther most is tegezi Helmert. — Günther Nórahoz jön, hogy kikérje pártfogását. — Ijedten utasítja őt el Nóra és ijedsége igazolható is-

Julius 12 én lopás és orgazdaság büntette miatt vádolt Palotai József és Palotai Ferenczné elleni bűnügyben megírtott tárgyalás alkalmával a kir. ügyész a bitk. 336. §. 3 pontját kívánta I. r. vádlottira alkalmazni míg II. r. vádlottat a 370. §. alapján kérte megbüntetni, I. r. vádolt teljes beismerésben volt. II. r. vádolt kezében tagadott ugyan de később mindent bevallott. II. r. vádlottat Fárnek Dezső ügyvédjelölt védelmezte, ki tekintettel a flu és az anya közötti viszonyra, felmentést kért védenze számára. A törvényszék (elnök Véber Károly, bírák Nábrácsi Lajos és Polgár Pál, jegyző Lovak Ede) I. r. vádlottat 6 havi börtönrre, II. r. vádlottat 8 napi togházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Szandekos emberölés büntetének kísérletével vádolt Kertész Péter ellen az ugyanezen napon tartatott meg a végítgyalás. A tanúk egyrésze mellette, másik terhere vallott; Stocker Antal ügyész a bitk. 86 §. értelmében kím ítéletet míg dr. Fried Odön védőbeszédében kimutatta, hogy a vádolt a neki impuált bűncselekményt el sem követelhette és az 1878. V. t. cz. 79 §-a értelmében felmentést kért védenze részére.

A kir. törvényszék (Véber Károly, bírák Polgár Pál és Nábrácsi Lajos jegyző Wiener Ferencz) rövid tanácskozás után elfogadta dr. Fried Odön indokolását és Kertész Pétert felmentette. A kir. ügyész az ítélet ellen telebe- zést jelentett be.

Bűnügyi tárgyalások

1892. jul. 19-én.

Orgazdaság büntetével vádolt Horváth János és t. elleni bűnügyben végt.

Idegen ingó dolog szandekos megrongálásának vétségével terhelt Zolder Bertalané elleni bűnügyben végt.

Súlyos testisértés büntetével vádolt Szabó János elleni bűnügyben végt.

Schlesinger Jakab ellen bűnügyben II-od bir. ít. hird.

Mihálka Gábor st. elleni bűnügyben II-od bir. ít. hird.

Julius 22 én.

Súlyos testisértés büntetével vádolt özv. Boda Albertné elleni bűnügyben végt.

Csalás büntetével vádolt Moyer Mór elleni bűnügyben végt.

Lopás büntetével vádolt Ozimmermann Alajos st. elleni bűnügyben végtárgyalás.

Szekerés Péter st. elleni bűnügyben II-od bir. ít. hird.

Faisz György elleni bűnügyben II-od bir. ít. hirdet.

Gál János és Vipler János elleni bűnügyben II-od bir. ít. hird.

Járásbírószághoz leérkezett ítéletek

Markbreiter L.-nak — Goldmied József elleni 388 frt 92 kros pere a kir. ítélő táblától megváltoztatva az I. bíróság ítélete.

Pap Rozáliának — Tóth György Ferenczné elleni 150 frtos pere a pécsi kir. ítélőtáblától helybenhagyva az I. bir. ítélete.

Jessák Mihály és nejenek — Gyurancz József és neje elleni 440 frtos pere a pécsi királyi ítélőtáblától helybenhagyva az I. bir. ítélete.

Erdélyi Mihálynak — Svastics Gábor elleni 26202 frt 92 kros pere vizsautasítva az I. bir. végzés elleni felfolyamodás.

Veisz Sándor és fia czégnek — Sommer Lajos elleni 400 frtos pere helybenhagyva az I-od bir. végzése.

Irodalom és művészet.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischel Fülöp könyvtáros ísletében megrendelhetők.

A „Magyar Génius” című társadalmi irodalmi heti lap, mely Havasi József és Karossy Vilmos szerkesztésében folyó évi január hó 1-én megindul, rövid felővi fenállása után, máris a legkedveltebb, legutérjeltabb képes hetilap Magyarországon. A „Magyar Génius” ugy-külse kiállításánál mint helyi tartamánál fogva méltán foglal helyet legelső szepirdalmi lapjaink között, sőt sok tekintetben kiáll a versenyt a külföldi legelőkelőbb illusztrált lapokkal is. Munkatársai közé tartoznak legelső trónik és művészeink, kik a magyar olvasóközönségnek egy valóban a legnagyobb

nyvauon álló lapot nyújtanak. Különösen kiemelhetjük munkatársai közül irodalmunk egyik büszkeségét Dóczy Lajost, a ki kizárólag a „Magyar Génius”-nak írja gyönyörű tarozacskéit, mint e lapnak állandó rendszer munkatársa. A „Magyar Génius” olvasóinak az a szerencsés jutott osztályrészül, hogy e kitűnő írónktól minden héten olvashat egy-egy szellemtől szikrázó cikket, mely mindig valamely aktuális közérdeklő tárggyal foglalkozik. Mert a „Magyar Génius” nagy súlyt fektet a napirenden lévő aktuális eseményekre, melyeket a legkíválóbb tollak ismertetnek, s melyeket a legkiválóbb művészek mutatnak rajzokban. Egyik specialitását a „Magyar Génius”-nak képezik a szines illusztrációk és mellékletek, melyekkel még a külföldi hasonnemű vállalatokat is túlszárnyalta. Ezeken kívül közel minden számban regényt első írónktól, (a most folyó félté- évben Beniczkyné-Bajza Lenkétől), elbeszéléseket, költeményeket, ismeretterjesztő cikkeket, irodalmi és művészi tárgyú közleményeket, a heti események birálatát satyrikus tollal, közleményeket a hadsereg köréből stb. stb. Különösen nagy kedveltségnek örvendenek arczképtanulmányaink, melyekben az előzetőknek beküldött arczképeit mutatjuk be hű reprodukcióban s az arczképből előkelő írők magyarázzak meg az illetőnek, jellemét gondolkodásmódját. Mint képzhető, e rovat iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Időnként minden kiváló alkalommal rendkívüli fényvel és gazdasággal kiállított dísz-számokat bocsát közre. Így az árvasgyermek inségének javára szerkesztett „Kenyer” című emléklap, melybe társadalmunk és művészetünk kitűnősegei irtak és rajzoltak, s mely jelentékeny összeggel járult az inség enyhítéséhez. A husvéti szám és a koronázás jubileumra kiadott emléklap szintén országosra keltekkel feltüntet. Mindezek mellett a „Magyar Génius” a legelőkelőbb hetilapok egyike s a közönség, mely méltán érdeklődik az eseményeket képeiben mutatják be, könnyű szerrel járhat a fényes kiállítás laphoz. A „Magyar Génius” előzetési ára egész évre 10 forint, felővre 5 ftl, négyévre 2 ftl 50 kr. Az újjonnan belépő előzetők a „Kenyer” című emléklapot ingyen kapják. A „Magyar Génius” szerkesztősége és hivatala Budapest, VII. Kerepesi-ut 14.

Beküldetett hozánk a magyar szent korona országai Balneologiai egyesületének 1892-iki évkönyve, melyet dr. Low Sámuel egyesületi titkár állított össze, az egyesület megbízásából. — A könyvnek egész tartalma a következő: I. rész. A balneologiai egyesület alapszabályai. A balneologiai egyesület gyrendje. Az egyesület tagjainak névsora. A 1892. év április hó 6-án tartott közgyűlés jegyzőkönyve. Mellékletek a közgyűlés jegyzőkönyvéhez. Az egyesület fejlesztése a kereskedelemügyi m. ki. miniszterhez. A földművelésügyi m. ki. miniszter leirata II. rész. Bókai A. hazai és külföldi ásványvizek összehasonlítása. Lengyel Béla, néhány új és néhány újabb elemzett ásványvizről. Gara G. és Neumann Sz. néhány hazai ásványvizek hűgysavoldó hatása tekintettel a közvény gyógykezelésére. Goffizier V. a balneoterapia a szemészetben. Pap Samu, a női ivarszervek betegségeinek gyógyításáról fűrdökrekl. Grünwald M., a szensavtartalmu fűrdökről általában és azok élettani hatásáról. — Boleman István, A magyar fűrdők 1891. évi látogatottságának statisztikai kimutatása. — Ballagi János, a turisztaság és annak előmozdítása fűrdőhelyeken. — Bussag Lajos a fűrdő, a vendég és a fűrdőorvos egymásközi viszonya és annak rendezése. — Surialowszky Paler, egy a fűrdők összes viszonyait felölelő törvényjavaslatról. — E könyvet ajánljuk a fűrdő- látogatóknak, kik jó hasznát vehetik.

Új Decamerón első kötet: Guy De Maupassant. Díszes nagy 8-rét, 5-6 fűzet. Egy-egy fűzet 40 kr. Előzetési ára egy teljes önnáló kötetnek bérmentes küldéssel 2 frt 40 kr. Díszes bekötési táblákról gondoskodva lesz. Ezen vállalat díszes kiállításban, első rangú írők fordításában, a modern világirodalom legérdekesebb kisebb elbeszéléseit gyűjti össze, önnáló kötetekben. Első sorban azon francia beszéleket, melyek valóságos diadalmokban világszerzőt meghódítják a művelt nyelvek irodalom-kezdőit és a rövid idő alatt 40-50 kiadást érnek. Guy de Maupassant után ki nálunk is egész iskolát alapított, következnit fognak: Halévy, Coppée, Drex, A. Daudet, Zola, Gyp, Bourget és a modern francia irodalom többi kitűnősegei valamint később az orosz, angol, olasz, svéd, norvég elbeszélő- legkiválóbb alkotói. Kéthetentki egy-egy 40 kros fűzet fog megjelenni — 5-6 fűzet egy-egy teljes önnáló kötet közé. Minden kötet külön kapható. Senki nincs kötelezve az egész vállalatot beszerezni. Megrendelhető e lap kiadóhivatalában.

Széchényi basznak, a legnagyobb magyar bának arczképe díszíti „A Hét” legújabb számanak borítékát. Széchényi basa, a fővárosi és a konstantinápolyi tüzoltó tes tültek megteremtője, huszonöt éves jubileumát üli a mesés fényű Istambulban és az ország tüzoltó parancsnokai, szám szerint hatfelen, gazdag ajándékkal indulnak Torokországba, hogy a hazától elszakadt fűrnak átadják az otthon advozé- tet. A Hét arczképe Széchényit mint magyar tüzoltó pa- encsnokot ábrázolja, a huszonöt év előtt viselt tüzoltói „eljes drosselben. A fűzet tartalma magas színvonalon áll. Ártalmas, gazdag. Az I. Krónika a francia parlamenthez benyújtott kényszer-házassági törvényjavaslatról foglalkozik és perhuzamot von a dekadens Róma és a hanyatló Párizs között. Irtá Sempér A Hét egyik legkiválóbb krónikása. A második Krónika finom satyra a fővárosi vizvezeték igazgatójára. Versakben van írva. Travestia az Embor tragédiája után. Novellitaktikus részét Abovi Arpad és egy híres olasz író szolgálta. Verset Makai Emil írt e fűzetbe. Bovebb referátát nem írhatunk e fűzetről; de ajánljuk, hogy olvassák el. Találnak benne sok változatosat és szépet. A forró kánikulában szinte érthetetlen, hogy lehet ily fényes számo- kat összeállítani! A Hét-ből mutatványszámot mindig küldenek. Cím: VII. Erzsébet-körút 6.

Új zeneművek Rossavölgyi és Tea és és kir. udv szemükerekedésében újabbban ismét három kitűnő zenemű jelent meg, a mindhárom nyeresőségnek nevezhetjük, a magyar zeneműirodalomra. Az első Lányi Ernő híres dalainak 2 fűzete, Lányi díbtát az egész-országban sőt külföld is nagy tettség között önklik hóvában ajánlani fölőleges is e fűzet ára 1 ftl. Külifáy Isabella k. s. Kiss József „Egy sir” gyönyörű költeményét zenésítette meg először a székelykészen s művésztársaság tanítvány- nak Mária Dorottya főhercegnőnek ajánlotta. A dal ára 60 kr. A harmadik kiadvány Kun László fiatal zenészerző számos magyaros két dala melyek rövid idő alatt nagyon népszerűek letnek. A fűzet ára 80 kr. Ajánljuk e pompás kiállítású műveket a zené- kedvelő közönség figyelmébe.

mert Nóra a nélkül hogy tudná, Günther hatalmában van és Günther ezt nem sokára fel is tária előtte. — Midőn Nórának az 1800 tallért kölcsön adta, akkor Günther feltételül azt is kikötötte magának, hogy Nóra atyja is aláírja a váltót, csak hogy atyja már végvonalásban volt és hogyan hozhatta ezt tudomására, mikor térje is féllábbal már a sírban van. Mit tudott akkor ő, ki még most is gyerek, tettének jelentőségéről, ő csak annyit tudott, hogy kedves atyja halálos ágyán van és hogy szeretett férje is közel áll az enyészethez.

Günther el kezd fenyegetőzni. Ha elbocsátják, tönkre van téve, nem ugyan anyagilag, hanem morális tekintetben, és mulajt soha sem tudja feleltetni. Az ő büne sem más, mint Nóráé: a hamisítás és fenyegetődzik, hogy Nórárt is magával fogja rántani. — Nóra ezt nem tudja elképzelni, és minden áron szabadulni igyekszik ezen gondolattól, ám az iszonyú félelem már elfogta. — Könyörög férjének, hogy Güntheret ne bocsássa el, férje azonban olyan tiszta jellemű, hogy visszataszítón hat rá még csak a gondolat is, hogy a megbélyegzett Güntherrel együtt dolgozzék és midőn Günther újból megjelenik, tudatja vele Nóra, hogy eredménytelen maradt, minden könyörgeése. — Günther megvalósítja fenyegetéseit és behajja Helmer levelezékévébe a levelet, a melyben mindent elbeszél. — Nóra tönkre van téve, szerencsésje, boldogsága fel van dula, és tudja azt, hogy férjére nézve elviselhetetlen volna az a tudat, hogy Günther hatalmában van és elhatározza, hogy megöli magát, csak hogy férjét megmenthesse és csak egy kis halasztást enged meg önmagának, mert részt akar venni a szomszédok halálján, a hol ő mint capri leány a Tarantellát tánczolja és kísérekarja férjétől azon ígéretet, hogy holnap estig egyedül csak ő vele fog foglalkozni, orvokorolni fogja vele a tánczot, hogy addig teendőit legelőben hagyja és még levelezékérvét sem nyitja ki; ez által még 31 óráig élhet. Iszonyú jelenet az, midőn ő a vadtánczot járja és próbálgatja, férje szolgálatán hozzá a zenét, és ott kinn a levél skrényben fekvő irás, rombolással és pusztulással fenyegeti ezen látszólag boldog embereket. — Elmult a 31 óra is. — Nóra szobájában Lindenné várakozik, a ki ismeri Nóra szorult és kétségbeesett helyzetét és tett is lépéseket a vesztől elhárítására, mert Günther és Lindenné ismerik egymást és fiatal korukban szerelmi viszonyuk is volt, csak Günther egy gazdagabb kőr kedvéért mellőztetett. — Günther megjelenését Lindenné feljánylja kezét: nem azért hoz Nórárt megmentésre, hanem hogy legyen *Hel-csölje* és hogy hátralevő napjait Günther és gyermekei javára áldozza fel. — Günther megindult fogadja el ezen ajánlatot és a levelet visszakarja venni, a mihe Lindenné nem akar beegyezni és pedig azért, mert azt akarja, hogy Helmer tudjon meg mindent és hogy a *hazugját* legköze, mely ezen házban elterjedt, kiűzessék. — A catastropha kitör: — Helmer kézhöz veszi a levelet és szobájába vonul. Nóra gyorsan egy kabátot ölt magára és el akarja hagyni a házat. Ekkor jelenik meg Helmer, ki Günther levelet olvasta; haragjának kitorése iszonyú, büszkesége, becsületérzése tönkre vannak téve, mert olyan ember hatalmában látja magát, kiről néhány órával ezelőtt még azt hitte, hogy minden teletória nélkül kitaszíthatja házából. — Felindulásában Nórárt a legkeményebb szavakkal illeti és ez által házasságukat lényegében felbontja és ettől fogva csak együtt éles lesz közöttük lehetséges és az is külsőleg és a gyermekek nevelésére Nórának nem leend befolyása. — Nóra réá mereszti szemét és mint kőbálvány áll férje előtt. Örömeinek legkisebb jelét sem adja, a midőn az iszonyú veszély egyszerre elmult, mert Günther a váltót visszavonta és midőn Helmer megkapja Günther levelet a váltóval együtt; ép oly nagy öröme, mint a milyen volt ezelőtt felindulása és Nórának hizeleg és teljes bocsánatot ígér. De Nóra még mindig megkövülten áll, magába van elmerülve, nem tudja, nem látja, mi történt körülte. Emegy szobájába átlöködni és megjelenő Helmer előtt, most ezen a sor csodálkózik. — Nóra beszélni kezd, tudára adja Helmernek, hogy még ezen éjjel el fogja hagyni, mert nem képes vele együtt élni, mert ma jutott azon felfedezésre, hogy házasságuk nem is volt házasság, mert férje őt háború, gyermeknek, játékszernek tekintette és midőn bekövetkezett a forduló pont, ő azon szilárd meggyőződéssel nézett a bekövetkezendő fejlemények elé, hogy férje mindent magára tud vállalni. — De hogy

ezt megakadályozza, azért akart öngyilkos lenni, most pedig olyan szakadék állott be ketjük közt, mely lehetetlenül teszi az együttélést és őt az elválásra kényszeríti. — Elhagyja a házat s a függöny legördül. — — — — — Figyelemmel kísérve e darabot és fejleményét egy folyton fokozódó és érdekes cselekvényt találunk, mint egy nagy jelentőségű eszme kifejezését. — Nóra és Helmer házassága, ez a modern házasság. Nem alapul ez a két társ egyenjogúságán, a férj jellepezi a komolyságot, a munkát, a nő az játékszer, örökké kiskorú gyermek. És vajjon mi csudálni valóvan azon, ha egy gyermek meg gondolatlanságot követ el, mikor ezt meglát, honett férfiak is elkövetik; csoda-e az, ha mindvégig tudatlan marad és nem tudja magát az életbe beletalálni. Ha bekövetkezik egy catastropha a férj maga számára, vesszi ki az összes jogokat, előtérbe lép leplezetlen önzése a játékszer, a babót önszerűl és eldobja magától. — Ket kérdést vehetünk fel. Vajjon nem-e komor, lenyegében valótlan, és mindenesetre túlzott nézet az, melyet a költő a modern házasságról fejt ki. Azt hiszem, felelet nélkül hagyhatom e kérdést, mert ez inkább a philosophus, mint az aestheticus érdekl csupán azt constátálom, hogy a kik e darabot látták vagy olvasták, azok legnagyobb része Helmernek adott igazat és azt mondogatták, hogy hiszen van a nőnek lelki ereje, akarata, elhatározása.

A másik kérdés ez. Az aestheticai szabályok szerint van-e a drámában, az eszme megtestesítve? és az eszme a cselekvény folyamán teljes megoldást nyer-e? és hogy vér és húsú vált-e a költő eszménye? A ki Nóra jellemét megértette az igennel fog válaszolni, a két első felvonásra nézve. Ám a befejezés sehogy sincs összhangban az előzményekkel, az felvetkezni látszik minden drámai formát, az keserűen visszataszítóan hat és iszonyúnak tűnik az fel előttünk, hogy egy borús ködös teli éjjel Nóra elhagyja férjét és gyermekeit. Nóra remekül van alakítva, de a „maga iránti kötelesség” akár oviót elhatározás, akár mint tett mindenkor idegenszerűen fog hatni és a megdöbbent néző vagy olvasó az a kérdést veti fel, hogy mit csinált Nóra ez után. Az olvasónak vagy nézőnek igaza van, ha a befejezés ellen kifogást emel, mert ez tényleg nem is drámai befejezés, mert a költő itt elhagyja a színpadot, elkezd philosophálni és Nóra már nem is az első két felvonásbeli Nóra, az már meghalt, mert szívet és lelket, a kebelében kitöltött forradalom lángja emésztette fel és midőn átöltözködve kilép szobájából, akkor ő nem a dráma hősnője, hanem akkor a jövő asszonyainak kép viselője, a ki a mult időbeli ferjével nem tud együtt élni és a ki ezelőtt még élő, elevenen, fürge mozgó alak volt, az utolsó felvonásban egy abstract symbolommá cseperedett össze, melynek csak az észre, de nem a phantáziára van hatása és megbocsáthatatlan hiba az, hogy eme didacticus, érdeklőítő, társadalmi színmű, philosophiai értekezéssel végződik.

A befejezés ellen felhozott kifogások meghíralását másorra tartom fenn, itt csupán magát a darabot tárgyaltam és még néhány megjegyzésem van csak hátra.

Először is tévesnek kell kijelentem azon nézetet, mintha ilyen visszahatás születte volna, hogy nem idealizálna, és hogy drámai nem volna az élet hű tükréi.

Nem lehet a visszahatás születte, hisz tehetőségénél és egyéniségénél fogva is azon módon teremti és ír, a mint az neki adatott és bár aestheticai elvei nem állanak összhangban a mieinkkel, mégis örömmel vesszük azon visszahatást, melyet ő maga nyújt; visszahatást a modern dráma Álom és Ábránd irányával szemben. — Helytelen az is, hogy nem idealizál és műveiben nincs ideál, mert elég bizonyíték erre az is, hogy az ő drámai eszményi világban játékanak és oly állapotokat öhajjt, melyek a jelenlegiekkel homlok egyenest ellenkeznek, hol elülvén az életben használt színpadi festék, a látvány, a kendőzetés, a leplezetés, aljlon élő a pusztá meghamisíthatatlan igazság. — Az élet kündelmeit a maga rideg valóságában senki hübben és megrázóbban nem eszeltte, az emberi szív csalódásainak lealozása, a legkegyetlenebb el-

vétel számára; saját bűneiket, hibáikat feljünkre olvasni, hivatásának tekintti. — ő a keserű igazság amatikusa. Hogy pedig nem szeretik és irtóznak tőle, ez az ő hibája, a mi minden igazmondó büntetése.

Engel Jakab.

A szerkesztésért felelős:

Fischer Fülöp laptulajdonos

Kánitz Béla vezérszerkesztő

Nyilttér*.)

Egész selyem mintázott Foulardokat méterenként 85 krtól egész 4 ft 66 krtig (mintegy 150 különböző aranyla ban) megér medt egyes alkotások, vagy egész vevőknek is szállít házhoz szállítva, postafiókos és vammmentesen **Henneberg G.** 108. kir. udvari szobán **selyemgára Zürichben.** Mintak postafiókállyal küldetnek Svajca címzett levelekre 10 krtól halva ragasztandó. 30-6

* Az e rovathatn közlöttékert nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

4077. tk. 892

Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. fővárosi íktvi osztály részéről közhírre tetetik, hogy Hórcsoki Anná bton. magyarodi lakos végrehajtónak Ritecz Marton végrehajást szenvedő bton. magyarodi lakos ellen 16 frt eljárásí tőke, 5 frt 80 kr végrehajás kerelmi, 9 frt 25 kr jelenlegi s meg felmerülő költségek iránti végrehajás ügyében a lent nevezett kir. fővárosi íktvi területéhez tartozó a c. api 510. sz. tjkvben + 526 b. hrsz. a. Ritecz Marton tulajdonai felvett szőlő váltáság köleles 414 frtra becsült ingatlan, es az ugyanazon tkben + 566 a hrsz. ugyanannak tulajdonai felvett szőlő váltáság köleles 410 frtra becsült ingatlan

1892. évi augusztus hó 5-ik napján d. e. 10 órakor

Csapi község házána megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kiküldési ar az utóajánlatnál beígert összeg és vedig az 1. sorz. ingatlan után 25 frt 60 kr, a 2. sorz. ingatlan után 26 frt 40 kr.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

N.-Kanizsán, a kir. tszék mint tkkvi hatóság 1892. évi június hó 8-ik napján.

158

GR. HUGONAY

kirend. kir. tszeki bíró

1882 szám. 1892.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi hogy a csurgói tettes: kir. járásbírósg 1892. évi 1882. számú végzése következtében dr. Rotschild Samu javára Kotnyek János es tarsai ellen 100 frt s jár. erejeleg fogatosított kielégítési végrehajás utján le foglalt és 496 frtra becsült 6 ló, 4 tinó, tehén es sertesekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek a csurgó kir. bíróság 1882. 1892. számú végzése folytan H. Szentmiklóson leendő eszközésere

1892. évi július hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája

határidőül kitétetik es ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. es 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsaron alól is fogtak adatni. Kelt Csurgón, 1892. évi július hó 1. napján.

151

HUBERTH.

kir. járásbírósgí végrehajtó.

Sarg Glycerin különlegességek. Feltalálása és Sarg F. A. által aruba becsatlása óta használatban van *O Felsője a királyi* és a legfelsőbb uralkodó ház több tagjánál, valamint más külföldi fejedelmi tagoknál. Ajánlva van báró *Liebig* tápar, *Hebra tandy*, *Zeissl a Scherzer* udvari tanácsos stb. által, továbbá *Thomas bécsi* udvari fogorvos és *Meister* gothai udvari fogorvos részéről a többektől.

Glycerin szappan kapható papírban, dobozban deszkusomagban, vagy dara bonkint.

Méz-Glycerin szappan dobozokban.

Folyékony-Glycerin szappan üvegekben

Toillete-carból-glycerin szappan.

Encalyptus-glycerin szappan.

Clycoblastol (tájaóvesztést előmozdító szer.)

China-glycerin-kenőcs. - Glycerin

crém. - Toilette glycerin stb. stb.

Kalodont (egészséggel hatóságilag megvizsgált Glycerin-fog-krém.)

Sarg F. A. Ha és társai cs. és kir. udv. szállítók Bécsben.

Raktár: Nagy-Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf, Strem és Klein, Marton és Haber és Prager-Bela gyógyszerész úrnál.

Csúsz, köszvény, tagszaggatás, fejfájás, csípőfájdalom, hátfájásom stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-féle **Horgony-Pain-Expeller.**

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-nyhító szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40. és 70 krért. Míntogy utánzások léteznek, ennél fogva mindig határozottan: „Horgony-Pain-Expeller” kéréndő. 62

Legujabb **Dessert-különlegességek.**
Quodlibet á lá Babatündér
felülmúlhatatlan minőségben és ízben dobozonként
frt 1-2 és 3.25 154
V á c z i - u t e z a 22. s z á m.
Andrássy-ut 13. sz.
BRAMMER HENRIK
BUDAPEST,
Göz- csokolá lé-czukorka áru és Bisquit-gyár.

Schlick -féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság **BUDAPESTEN.**

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÉLSŐ VÁCZI UT.
Városi Iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCA 11. — Fiókraktár: KEREPESI-UT 77.

Az 1885. évi országgyűlés által júri-tág. — Alapított 1864. — A koronás arany érdeméremmel és szász erem dírtokosa

Lingel Károly

I. nagy-budapesti gőzkezelő, esztergyályos és asztalos-díszműtárak-gyára **BUDAPEST.**
VII. rózsá-utca 4-6. szám.

Ajánlja magát mindennemű vājolt (fraise) léczek, ugyszintén butor- és épület-díszítésekhez való esztergyályos munkák elkészítésére. Szallag-másoló- és tournir-fűrészeimmel a legkülönbözőbb munkákat készítem. Együttal ajánlom alábbi sajátkeztiményű czikkeit, a melyekből úgy a gyáramban, mint a budapesti kereskedelmi muzeumban, a városligetben mindig nagy készletet tartok, u. m.

Mindennemű asztalok.	fűggönytartók (karnischok),
ebédlő-székek,	ten-tálcák,
szalon-székek,	festési-állványok,
songora-székek,	kottin-tartók,
író- és rajz-székek,	etágerek,
ruha-tartók,	köpő ládák,
ruha-fogasok,	tekék és golyók
dísz-oszlopok,	stb. stb.

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Göz- és járgánycseplő-készületek

számos első díjakkal kitüntetett **szab. Schlick-féle 2 és 3 vasú ekék** mélyítő- és egytetemes aczel-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekék, talajmívelő-eszközök, valamint Schlick-féle szab. Haladás sorbavetőgépek. Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéve-kötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszálo gépek szállítató mezél vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

COGNAC-QUINT-KIVONAT.

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom a józnak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 frt a 6. Készítési utasítás ingyen mellékeltek. Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmúlhatatlan pállás-erősítő-kivonatom által, ez az italoknak kellemes, erőteljes ízét ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 8 frt 60 kr. (600-1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességek kivál ajánlom még valamennyi essencziámat, cum, szilvapállás, törköly, fűkeserű, valamint a létező likörök, szeszes-italok, ecset és borecet készítésére felülmúlhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek. 155

Arjegyzék ingyen. Egészséges gyártmányokért kezeskedem vállalom.

Pollák Károly Fülöp
essencziák különlegességek gyára Prágában (Tisztes képviselők kerestetnek)

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI ÁGNES FORRÁS

mely nemesak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is

Ö cs. és kir. fonsége

József főherczeg asztalán rendes italul szolgál.
Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu * A bornak színét nem változtatja Természetes ízét kellemessé teszi a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujtaban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az ÁGNES-forrás savanyuvize.

Vegyelmezve **Dr. LENGYEL BÉLA** egyetemtanár úr által.

Ajánlva a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lélegzési, emésztési és légyszó-szervek hurutos bántalmainál; hatásosan gyógyítja a Rhachitis, görvény, vese- és köszvény-bajokat, épogy használható a tagok csúzos bajainál, gyermekeknel meggátolja a túlságos gyomorsavany-képződést s fokozza az idegrendszer tövökönységét. Gazdag szénsav-tartalmánál fogva ezen üdítő-savanyuviz a legkellemesebb ízzel bír s borral használva igen nagy keletnek örvend. — Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is, ép úgy mint hazánkban, általánosán a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

ORSZÁGOS FÖRAKTÁR
ÉDESKUTY L., cs. és kir. és szerb kir. udvari ásvány viz-szállítónál **BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.**

ELADÓ

Kávéházi berendezés.

Jó karban lévő teke- és márvány-asztalok és egyéb használható tárgyak jutányos áron eladatnak.

HOL ?

megmondja a kiadóhivatal.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„THE GRESHAM”
 életbiztosító társaság Londonban.
 Magyarországi fiók BUDAPEST, BECS,
 Ferencz J.-tér 5. 6. Gisellastrasse 1. sz.
 a társaság házában. a társaság házában.
 A társaság vagyon: 1891. június hó 30-án — frank 117.550.797.—
 Évi bevétel biztosítások és kamatból 1891. jun. 30. 20.725.259.—
 Kifizetések biztosítási és járadéki szerződéses és visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) — — — — — 249.311.449.—
 A legutóbbi 12 havi üzleti idő alatt a társaságnál — — — — — 61.372.000.—
 értékig nyújtattak bejelentéseket, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke — — — — — 1.728.184.555.—
 értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az osztr.-magy. monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok. 159 1-3

Rendkívül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**-ral gyógyulhatnak férfiak roktón, tartósan és átóbajok nélkül még oly esetekben is, hol semmi sem használ még több évi gyengült v. elvesztett erő is helyreállíthatik (különb. leg észrevehetőleg, garantírozott ártalmatlan izgulom nélküli kellemes gyógymód). Híres tanárok elismerő nyilatkozatai legmegelőbb orvosi ajánlások és alaposan kigyógyultak ezorvni hálaíratok érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás díjmentes. Tartalom és származás felismerhetlen **dr. Altmann Károly**, Wien, VII., Mariahilfer-trasse Nr. 70. Felvilágosító róportok kivanatra ingyen és bérmentve küldetnek. 52

Legujabb, önműködő szabadalmazott „Siphonia” szőlővessző öntöző

Felülmulja mind az eddig használatban volt öntözőket, miután önmagától működik. Tessék ezen öntöző rajzolatát és leírását kérni a mezőgazdasági-, gyümölcs- és bortermesztési gépgyárból.

MAYFARTH PH. és TSA. Bécsben II. Taborstrasse 76.
 Árjegyzék ingyen. Képeket küldetnek. 74

KOTZOPAL
 gépészmérnök, BUDAPEST, Üllői-ut 18. szám.

Budapest, Üllői-ut 18. Budapest, Üllői-ut 18.

Ajánl 2", 3", 3", és 4 kerejű szüges cséplőkészleteket, továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sínes gőzcséplő-készleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelével és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazs és választó-bengerrrel. Fa- és szénfűtésre és eredeti szalmafűtő-gőzmozgonyokat. Továbbá R. GARRET & SONS felülmulható 10" tüzelőanyagot takarító COMPOUND-GŐZMOZGONYAIT. Legjobbnek elismert „BRANTFORDI” önműködő amerikai kéveket aratógépeket. Eredeti amerikai szénagyújtókat vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal, NORVETŐ és SZORVAVETŐ GÉPEKET és minden egyéb kisebb gazdasági gépet. Jutányos árak. Kedvező feltételek. 99

Felhívás részvény aláírásra.

A „Nagykanizsai kereskedelmi és iparbank” kezdeményezése folytán alulírottak, mint alapítók, Nagy-Kanizsán egy a modern technika és a kor igényeinek mindenben megfelelő

SÖRFŐZŐGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

- alapítására vállalkoztunk.
1. Az alapítandó vállalat „Nagy-Kanizsai sörfőzőgyár-részvénytársaság” nevet nyer Nagy-Kanizsa székhellyel.
  2. A részvénytőke 250000 ft.
  3. Időtartama 50 év.
  4. Kibocsájtandó lesz 2500 részvény, egyenkint 100 ft névértékkel.
- Az aláírás személyesen, vagy meghatalmazott által eszközölendő.
 Az aláírásnál minden aláírt részvényre névértéknek 10%-ja és az előleges alakulási költségek fedezésére részvényenkint egy forint készpénzben lefizetendő.
 Ötven részvény jegyezése az alapítók sorába való felvételre jogosít.
 Az alapítók egyedül azon jogot tartják fen maguknak, hogy első három évre az igazgatóságot kinevezhessék.
 Részvényekrei aláírások legkésőbb 1892. évi július 31-éig bezárólag, még pedig a kezdeményező Nagy-Kanizsai kereskedelmi és iparbanknál fogadttatnak el.
 Kelt Nagy-Kanizsán 1892. június 29 én.

Kereskedelmi és iparbank-részvénytársulat Nagy-Kanizsán.

Gelsei Gutmann Vilmos, s. k.	Maschankzer Mór, s. k.	Grünhut Alfred, s. k.
Hirschel Ede, s. k.	Bettheim Győző, s. k.	Blau Lajos, s. k.
Rosenfeld Adolf, s. k.	Eperjessy Sándor, s. k.	Fesselhoffer József, s. k.
Grünhut Fülöp, s. k.	Vidor Samu, s. k.	Ledofszky Armin, s. k.
Blau Pál, s. k.	Rapoch Gyula, s. k.	mint alapítók.

Z A L A

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Idő intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezekből fogadjanak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és Kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai szegélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár hivatalos közlönye.

Kiadóhivatal:
Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 frt — kr
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíthatnak

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozóak Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Allam és egyház.

(e) A főrendiházivita egyik fénypontját dr. Schlauch Lőrincz püspök beszéde képezte, a ki az elkeresztelési vita folyamán az egyházi mindenhatóság mellett tört lándzsát és valóban nagyon is megütköztünk a felett, hogy az egyház birjon felsőbbséggel az állam felett, azon állam felett, mely az egyháznak az ő saját törvényeivel tiszteletet és hódolatot szerez; és ha azt meg is engedjük, hogy az egyháznak nagy hatalma van, de az még is elvitathatlan, hogy erre hatalom állami törvény őrve alatt keletkezett. — Elvégre is a világi törvény szabályozza a polgárok egymásközi viszonyát, ez biztosítja szabadságukat és mint ilyen felette áll mindennek, és ez ad utat, irányt a hazá minden egyes polgárának.

A nagy-váradi püspök beszédében visszaállítani törekszik azt a középkori theocratiai politikát, mely az állam czélját a vallásos erényben látja és az egyház hatalmát állítja a kormányra.

E politika ellen, mely a platonismus egyik tulhajtása is először ugyanazon kifogást lehetne tenni, mint a platonismus ellen, de azonfelül még más különleges ellenvetéseket is. — Ha már bajos dolog az erényt állítani fel az állam főczéljának, még bajosabb a lelki üdvösséget állítani fel végczél gyanánt. — Az ember kettős rendeltetése közül, melyek egyike földi, a

az erény gyakorlatában határozódik, a másik pedig égi s a jövő életre vonatkozik, az elsőnek megvalósítása aligha képezheti az állam feladatát, de az megmár épen bizonyos, hogy az államnak nem lehet kötelessége számunkra a második rendeltetés megvalósításáról gondoskodni. — Az üdvösség az Isten és ember közt megoldandó ügy, a papság közbenjárásával vagy segítségével mellett, de a világi hatóságnak ahhoz semmi köze. Csak én magam szerezhetem meg üdvösségemet saját tettemmel, az állam nem helyettesíthet ebben a nélkül, hogy vallás alapelvét gyökeresen el ne pusztítaná.

Visszont az egyházi hatalom, ha a politikai hatalmat bitorolja, vagy azt lenyűgözi, ez által önmagát mint vallási hatalmat teszi töukre. — A vallási hatalom ugyanis valójában, lényegileg erkölcsi uralom, hamár most a törvény fegyveréhez nyúl s a világi hatalom segélyéhez folyamodik, ezáltal azt bizonyítja, hogy erkölcsi uralma elégtelen, s minél többet nyer a révén, annál többet vesz a vámon.

Ha a lelki üdvösségre csak egyetlen egy, általam elismert módon lehetne szert tenni, érthető volna, hogy állam és egyház ugyanazon uton haladva, ugyanazon czélra törekedve, a gyakorlati alkalmazás terén találkozzanak. — Mivel azonban az üdvösséget sok mindenféle uton el lehet érni, az állam mihelyt ezek közül egyet

kiszemel, azt polgáira rá kényszeríti, ezáltal megoldotta azt a kérdést, hogy melyik ut a legbiztosabb. Ha pedig valaki azt állítja, hogy ezen utat-módot nem az állam választja meg, hanem az egyház, melynek azt szükségképen már előzetesen önmaga számára meg kellett választani; az az egyház, mely a priori megvan győződve symbolumának igazságáról, mely nem ismerhet el, két féle igazságot, egy világit és egy tulvilágit, az az egyház, mely már azáltal is, hogy létezik, kötelezve van a világi társadalmat az Isten országának típusára átalakítani, melynek ő maga a látható képe — annak én azt teelem, hogy ha az egyház ezt a meggyőződés erejével teszi, ez nemcsak jogában áll, hanem egyuttal legszentebb kötelessége, de ha e czélból az állami hatalmat veszi igénybe, akkor bitorlást követ el, az állam pedig nagyot vét, ha eltűri ezt a szolgálót, mert ezáltal az állam kiközösíti mindazokat, kik nem az uralkodó vallást követik, pedig ezeknek mint polgároknak, épen annyi joguk van a védelemre, mint a többieknek. Az állam nem arra való, hogy a tulvilági erény uralmát állapítsa meg, de azért még sincs tantétel, melyet oly általánosan elismerne minden publicista, mint az, hogy az erény nélkül nem létezik állam, nincsen szabadság.

Ha a szabadságot valamely romlott nép kezébe tesszük, okvetlenül rosszul fogja azt felhasználni, a polgárok egymásnak

A „ZALA“ tárcája.

Mariról.

Találkoztam vele
Szébb talán, mint régen —
A régi láng most is
Ott lobog szemében...

Szerettem! Szeretted!
— Mindennapi nóta, —
Aztán annyi rosszat
Híresztelték róla!

A világot elhítte,
A világot megazította,
Én meg mint a kigyót
Kérülöm azóta.

Hűbá futok el
Előle, ha látom —
Azt a rossz lányt most is
Szeretem, imádom!...

Pótczner. Árpád.

Szeget szeggel.

Humoreszk.

Alig voltam még tizenöt esztendőös subancz, azonban gymnazista diák gyerek, midőn egy szép tavaszi napon a Kereszt-utca sarkán egy gyönyörű virág-zálat pillantottam meg. Honnan jött oda, mi hozta, ki volt, csak később tudtam meg. Ugy hívták: a „Bíróék rózsája“. Ugyanis a ki a mondott Kereszt-utca sarkán, a mi szomszédokban lakott, nem vala más mit egy tisztességes nyugalmozott törvényszéki bíró, azonban mind akkoráig aglegény. Vidékről jött oda, évek óta magányosan lakott a kis sarki házban, a mely előtt utam naponkint négyszer vezetett el. Így történt aztán, hogy midőn egy reggelen véletlenül telpillanték a kis sarok ház ablakaira, hát megállt szemem, szám, a mint a bíró ur erősen ózba csavarodott tubák színű mogorva arca helyett egy üde, alig biúbbóló testő gyönyörű leány arca latok kinézni nagy kék, merengő szemével. A tekintete éppen reám esett. Hogy mi történt velem, mily hüv varázs igézett meg, abból a pár kék szemből, nem tudom; de arra még ma is tisztán emlékszem, hogy az napon — dacára annak, hogy kitűnően magoltam — csak négy tantargyból kaptam teroziat (akkor még így mérték) s ebédem nem vala más a szokásos diák ebédnél? Tinta leveles és papír haluskánál. S mert ebben még válogatni merészletlen s ebből kifolyólag helyzetem és szabadságom ilyenén zsarnoka: tanárom ellen kikelni bátorítottam, — ebédemhez garnirungnak kaptam

még a Bedellus átkozott sómfa vesszejéből éppen tizenötöt... S uram fia! mind ezt egy pár kék szem miatt.

Ezek azonban a legkevésbé sem hangolták le szerelmi kedvemem. Nem azért voltam diák s hozzá még gymnazista, hogy meg ne találtam volna a módot az után az egy pár kék szem után sóvárgó szivem vágyainak kielégítéséhez plane akkor, midőn kezemre nem csak a véletlen, hanem az a pár kék szem is közre jászott...

Dicséret nélkül legyen mondvá, az első közt akkor sem voltam az utolsó. — Nem csoda hát, ha az a sóvárgó kék szempár meg akadt rajtam, s hogy miy uton, módon, az nem tartozik ide, elég az hozzá, hogy rövid idősk mulatn én voltam a legboldogabb diák széles kerek e világon!

De a mily hamar feltűnt szerelmem szerencse csillaga, oly hamar is beborult az én arany napos egém...

Volt ugyan is a bíróéknak még egy másik; de kevésbé szebb rózsájuk is, egy tizenkilenc éves büszke jogász gyerek, az én imádottnak bátyja a ki hugával egyszerre jött a kis sarki házba az öreg bíróékhoz, az ő nagybátyjukhoz.

Ezt a büszke jogász gyereket, hogy hogy nem, egyszer megszerettem és ő elégtételt szerzendő, különben is sejtett viszonyunkat szemmel kísérven, egy alkalommal kilesett, a mint egy hold világos este a kis sarki ház kerítésén igaz

fognának ártani a türethetlenné tennék a szabadságot, a belviszályok a közszellemet rontanak le, de még ezen elvekből nem következik az, hogy az államnak kell az erényt uralomra juttatni, annál kevesbé a túlvilági erényt; mert az erény a polgárok akarátának szabad nyilvánulása, ez teremtette meg az államot, nem pedig az állam azt. S ha jó az állam szervezete, akkor oltalma alatt az erkölcsi képességek szabadon fejlődhetnek, de törvénnyel nem parancsolhatja rájuk, hogy erényesek legyünk, nem kényszerítheti a polgárokat, hogy jók, nagylelkűek, türelmesek, józanok legyenek. Megvédi mindenkinek jogát, de ennél többet nem tehet, ha zsarnok lenni nem akar. Az már maguknak a polgároknak kötelességük, hogy méltók legyenek a polgár címére s hogy erkölcsi a törvény uralmát biztosítsák. — Az erény tehát, főképp az egyház hangoztatta túlvilági erény, föltétele ugyan az állami politikának, de vele egybe nem olvadhat, annál kevésbé kerekedhetik föléje, a mint azt a tudós nagyváradi püspök, püspök társainak nevében szeretné és a mint a főrendek házában ki is jelentette.

Nekünk pedig szolgáljon megnyugvásunkra, hogy az állam tölve és java képezi államférfiaink tevékenységét.

A vasuti dolgok köréből.

(Vasutak szaporodása. A vasutak technikája. Forgalmi szolgálatai. Balasetek. A forgalmi személyzet kiképzetése.)

A stokton-darlingtoni vasut befejezési munkáitainál Stephenson György John Dixon és fia Robert társaságában a következőket mondotta: „Nos, fiatalok azt hiszem, ti megélik a napot, melyet én már aliz érek el, a melyben az összes közlekedési eszközeiteket a vasutak logják helyettesíteni, a midőn a postakocsik sineken mennek és a vasutak a király és alattvalója tótja leendő. Megjövendő az idő, a melyben olcsóbban utazhatunk gőzkocsin, mint gyalog.” stb. stb.**

Amit Stephenson a gőzmozdonyok meztartatója nem élt meg, azt mi ma előttünk betelje-

sülve látjuk, különösen hazánkban, ahol a fuvardijak csekélyesége folytán még a szegény vándornak sem érdemes gyalog járnia.

Hogy a vasut ma már a közlekedési eszközök királya s minő hatalmas emeltyűje a kereskedelem, az ipar és civilizációnak ezt hozzászában fejtegethett volna büszkeség lenne. Sokkal egyszerűbb dolog volna egy 1824. egy 1877- és egy 1890-ik évben készült térképet meglátni, hisz a pókhálószerű vonalak, melyek a legutóbbin mint vasutirányok szétfutnak, minden írásnál élénkébben bizonyítanak: azért én csak számokban akarom kifejezni azon rohamos fejlődést, melyet a vasutvonalak hossza a lefolyt legutóbbi 15 év alatt feltűntet.

Mindazonáltal nem mulaszthatom el felemlíteni, hogy az első vasuti vonal Liverpooltól — Manchesterig 1830-ban készült Belgiában 1835-ban rakták le legelsőben a vasuti sineket, az az amerikai egyesült államoknak ekkor már mintegy 600 km. vonala készen állott és 83 km. vágányval rendelkezett Franciaország. Magyarországon 1864. évi július 15-én nyitott meg a 33 km. hosszú — Budapest és Vác közötti — Magyar központi vasutársulat. Azzsában 1845-ben hozzá kezdetek bár a vasutak előkészületeihez, de mégis a kelet indiai „Great-Indian-Peninsula-railway” csak 1853-ban nyitott meg. Atrikában, — Algírban — melyet már 1853 óta mint gyarmatot a francziák bírnak, a legidősebb vasut Bonatól — Ain — Mokóig 33 km. hosszal halladott.

E. volt a vasutak csirája és ebből keletkezett hirtelen emelkedés és bamulatos sietség azon hatalmas vágányhálózat, mely földünknek ma 9-szeresen átövezni tudná, s mely hálózatnak hosszát viágreszenként feltüntetni és annak 1877. évtől 1890. év végeig való növekedését bemutatni, — czélja az itt következő táblázatnak.

Évben	Vasuti vonalak hossza km-ekben					Összesen
	Európ.	Amerik.	Ázsia.	Afriká.	Austrál.	
1877	153198	148939	13096	3255	4781	321272
1891	214152	304015	28215	8309	16790	571481
Növekedés km.	60954	157076	15119	5054	12006	250209
Növekedés %-ban	40%	106%	115%	156%	255%	77%

571481 km. vágányhosszúság! vagyis Stephenson első vasútja óta egyre-másra évenként

8530 km., azon tálmányból, melyre Rankine, az első feltaláló szobrának leleplezése alkalmával azt jegyezte meg, „hogy egészséges gondolkodásmód, a munkás ügyes keze alkotta meg a vasutat, az iskolai bölcsességnak nincs benne része stb. stb.” Sőt bátran állíthatjuk, hogy a modern technikának ébresztője legnagyobb részben a vasutak fejlődésében keresendő.

Hol keresendő ezen óriási elterjedés oka? Nem tágadhat bár, hogy a nemzetek gyorsan belátták a vasutak szükséges voltát s mint közlekedési eszköznek, megértették nagy horderejét előnyeit is. Ez mind-nesetre igen nyomós ok De hát miért nem fordítottak a postai forgalomra szintén ennyi figyelmet, hisz ez sokkal előbb keletű intézmény? Miért nem rajongnak a nemzetek annyira a telephoni-hálózatokért s a távírdáért? bár e két utóbbi mint a vasut követelménye lassankint tért hódít magának.

Azt mondja az angol közmondás: „John Pease-t az Isten, Stephenson Györgyöt azonban John Pease teremtette.” John Pease t. i. azon bankár vala, ki a stockton-darlingtoni vasut építési költségeit fedezte.

A vasut építő rohamos emelkedése tehát a legelső sorban is a nyereszkező tökének köszönhető. Sem a posta, sem a távírda, sem a telephoni, sem pedig a hajózás nem tudta annyira felcsigánzni az Európai tőkepenészek nyervágyát mint a vasut; miután ez a vállalkozásra igen alkalmas s jövedelmező terrainnak mutatkozott. Sok vállalat teljesen elveszté ugyan vasutba fektetett tőkét, különösen Angliában ahol az első időkben terr. és czénelküli vonalak gomba módra nőttek; de legtöbbje azon társulatoknak, melyek eleintén alakultak, óriási osztalékokat nyujthattak részvényeseiknek. Így például: 1845-ben a london-birminghami vonal 10 százalékot, a stockton-darlingtoni 15 százalékot, — a Great-Junction pedig 11 százalékot adott osztalékul.*

Ma azonban Európában a vasutvállalkozók aranyideje letűnő látszik, részint mivel azon államokban ahol a vonalak társulati kézben vannak, ezen társulatok a kormány által a kor és közönség igényeinek megfelelő újítások behozatalára kényszerítettek, részint mivel a concessioik megadása megszorítva, az építkezési költségek s a munkaber pedig felemelve lettek, de különösen pedig azért, mert az egymásközötti verseny a fuvardijak tetemes csökkentését szik kívánatossá. De leginkább nyomasztó reájuk a kor azon szelleme, mely oda törekszik, hogy a vasutak tisztán közutak s nemzetek s nem a részvényesek között osztassék fel: ez a vasutak államosításának eszméje.

*) Csikvári J. Á. Közlekedési eszközök története.

**) Bilder aus der Geschichte des Verkehrs. Fr. Steiner.

tornász Egyesülettel átvetem magamat, hogy a sűrű hársakról aranyait kis kertj-lakban, az én imadottam által kijelölt helyen megjelenhessem, s ha csak egy percze is, meglopjan azt a főnyit mennyországot, a melyet oly pazaron szőrték szeméibe, csókos ajakára szerető szivebe az a jóságos ég.

Oh! de bár soha se tudtam volna meg, hogy mi az a fényes mennyország? a mely oly hamar szomorubbá, rettenesebbé és kárhuzatosabbá vált mint az a mélyes mély pokol, a hol az elkárhozottak kinszenvedését, eget hársogató jajai enyhülést, kegyelmet esdenek — hiába...

Alig léptem át a paradísom határát: a kis sarki ház magos leceze kerítését, midőn imadottam pulis karjainak lágy ölelése helyett egy erőces vas marok ragadott meg a míg egyik kezével mint a pelyhet forgatott a levegőben a másikkal és egy átkozott sonda bottal úgy verte a fri-sét kimondhatatlanomon, akár egy három kapitulációs dohos kaplar a legfrisebb marsot — s a másik pillanában mint egy labdat röplőt, ki a kerítésén, a melyen tul akkorát puffantam, akár egy hat fontos mossa árnyú... S alig hogy feleszméltem, — átkozott végzet! — egy vért kavaráo gonyos habota cseoget a fülemben... Imadottam bátyja, a sértett jogász gyerek volt.

Hogy ezek után, hogy értem hasza, nem tudom; de a bírók előtt többé nem jártam el, imadottamat pedig kerültém a mennyiről csak láttam De a történetek nem feledtem!... Szegyet szeggyel!

Már vagy két év mult el a történetek óta. Én még mindig diák, volt imadottamnak bátyja pedig jogász s láthatólag igen jó barátok voltunk. En akartam így... O majdnem mindennapos volt házuknál, dacára annak, hogy én hozzájuk a történetek óta — melyekre, hogy boszumat löthessenem fátyolt vetek — soha sem jártam.

Az idő tájban volt nálunk egy nem régen faluról jött fiatal szobaleány. Igazi szépség, a természet vad virága, ki ott nőtt fel a delibáos rónán a természet szűz tiszta kehén s elrejtve mint lilium az erdő árnyában... Erre vetette szemét az én jogász pártásom a különben igen csinos a behízókó modoránál fogva a női nem előtt mindenkor kedves világlí. S a mint később rájöttem: nem is egészen eredménytelenül...

A szép szó, a hízélgő édes mézes beszédek hamar megvették hitet a tapasztalatlan leánynak. Ha csak tehették, érintkeztek, tölem persze lehetöleg titokban. De jól láttam én! Aztán még nem feledük ám el egészen a régít. Szegyet szeggyel!... Az alkalom csak késik — gondolám — de nem marad. Nem is maradt sokára. Egy napon légyottot adtak egymásnak jól tudtam azt egy kelölög jutalmazott spiczi által. Végre hát — gondolám — elérkezik a fizetés órája.

Légyott helyéül a házuk végéten volt szóloba kerü lözetelt ki.

Az idő akkor már szeptember felé járt. A szóloba javában érett. S mert igen szép és gondomán termö lugosaink yalának, a termése pedig

kitünő: az utóbbi időben valami sihederek rákaptak a termésre és éjjeleknint meg-meg lopták kertünket.

Ez vég nélkül boszantá atyámat, a ki nem annyira az elvitt termést sajnálta, mint inkább a kar esett neki zokon, mit az éjjeli tolvajok magukban a tökében is okoztak. A miért is több ízben ő maga lesett a tolvajokra.

Kedvezőnek kinaikozott hát az alkalom, hogy boszumat méltóképpen kitölthessenem.

Atyám — szólek — a mai este ugy látzok borus leaz s így éppen kedvező a kertünket dezsmáló tolvajokra; jó lenne, ha ma részen lennénk.

— Igazad van fiam — mondta atyám, szeretném megcsipni a gazembereket, tudom, hogy megemlegetnék a magyarok istenét! — S el is határoztuk, hogy estére lesbe állunk, Atyám lent a kertben, én kint a kert alatt egy bozót árnyékában.

Szobaleányunk, hogy, hogy nem értesült ugyan tervünkről — persze nem az én kiesztelt tervemről, hanem hogy szólob tolvajokat lesünk — hanem már késő este, s így az idő rövidségénél fogva a netáni baj kikerülése végett nem értesíthette lovagját. S így a koczka biztosra volt vetve.

Az este csakugyan borus, sötét lett, még csak egy csillag sem ragyogott az égen.

Atyám aki katona s melleleg mondva magas termö és kiváló erős ember volt kedvező kancukáját véve kezébe a kertbe ballagott, hogy leshelyét elfoglalja, s én kivül a kert végén egy bozót nál huztam meg magamat.

Eddig ő hozta a kisasszonyok és menyecskék fogát, és ezek nagyon meg voltak vele elégedve; — most a kisasszonyok és menyecskék saját fogukat szíriják, húzzák, — a mióta megtudták, hogy eltávozik városunkból, — s vele nincsenek megelekedve.

Ha azt akarja, hogy továbbra is megelekedve legyenek vele, — csak hozza tovább is a fogait.

Az igaz, hogy már ezelőtt is sok fogfájós nő volt városunkban; de mióta köztudomású lett, hogy dr. Meller eltávozik, kiűtött a foglár.

Mind egyik egy utolsó kísérletet, próbát akar tenni, hátha az új orvos nem lesz oly ügyes, kedves és szeretetre méltó. Még ehhez már jobban is hozzászórtak.

Enye ni-ni itt is egy fogbeteg! „kanizsa” tárcalevelet irt valaki a „Keszthely” — lapban, s mivel ott igen sokat kiáltozik a mi városunkra ebből azt gyanítom, hogy a foga táj.

Hát kifogom húzni a magam módja szerint. Ne tessék félni „Tankréd” ur — ez a tárca író neve — nem vasfogóval húzok én.

Ez a kis „birminghami” acél toll az összes műszerem, s higgye el, gyakran tapasztaltam, hogy sokkal többet ér a kiabáló emberiség ellenében, mint sok vasfogó.

Mikor azt a „Tárcalevelet” elolvastam eszembe jutott egy régi történetke, a melyet „Tankréd” urnak, ha elmondok, s szíves lesz meghallgatni és megérteni, — akkor rögtön megérijük egymást.

Tehát hallja: Egyszer, — nem is olyan régen, — egy a mozgó póstával utazó postatiszti jó barátom meg-nősülni szándékozott. Ajánlottunk neki több ismerős leányt, — de ő ezekben mindben talált valami kifogásolni valót, s egyiket sem vette nőül. Hanem igen is elvett egy talusi leányt, ki sok olvasottsággal, kevés felfogással, de még kevesebb gyakorlottsággal — birt a hazi esz-gazdasszonyi teendők mezején.

Barátom gyakran beszélgetett vele tudományos dolgokról, s ezek között sokszor fel említette a „Kolumbusztójt”. Egyszer barátom kifaradtan, s nagyon éhesen érkezett haza utjáról, — s az őt ölelő feleségéskétől vacsorát kért. A kis menyecske egész naívan mondotta:

„Bizony édes fiam még nincs semmi vacsora, mert — látod — meg akartalak lepni tégedet, s kimentem korán reggel a piacra, hogy a rostelyosra „bükörtojásnak”, „kolumbus tojtás” vegyek; mert abbol, hogy te azt oly sokszor emlegetted, azt hiszem, hogy kedvencz eledeled lehet; — de sajnos, volt a piacon galamboki, récsei, kis-kanizsai, domborui s az Isten tudja milyen tojtás nem, — de „kolumbusztójt” egy asszony sem árult.

Hogy ezután mi történt azt már elhalgatom.

Látja édes barátom „Tankréd”, pedig minden tojtás — „kolumbusztójtás” volt; — csak az asszonyka nem tudta, hogy mi az a „kolumbusztójtás”!

Igy van ez Ónnel is Tankréd ur! Nagy-Kanizsán a „Zalában”, — ennek minden vezér és tárcazacikkjében, minden emberben, minden hirdalában, a hirdalpi működésben, sőt még a levegőben is keres... kutat... fűrkész... kolumbusztójtás... de nem találhat... semmit... mert a kis postatisztné naiv feltogásával Ónnel minden semmi, csak a kolumbusztójtás valami, de azt, hogy mi a kolumbusztójtás, még őnmaga sem tudja.

A fog ki van húzva! Ugyebár „Tankréd” ur nem is fáj, — s gyorsan ment?

A szerkesztésért felelős:

Fischel Fülöp laptulajdonos
Kánitz Béla vezérszerkesztő

Nyilttér.*)

Fekete, fehér és színes selymeket méterenként 45 krtól 16 frt 65 krtig sima és mintázott mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző színben szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér- és vámmentesen Heuneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek, Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 56-1

*) Az a rovatban közlötökért nem vállal magára felelősséget a szerk.

Váltóleszámítolást személyi hitelt, beíráblázásokat, arisztokraták, földbirtokosok, kereskedők, iparosok és hivatalnokok részére titoktartás mellett a legkedvezőbb díjfeltételekkel eszközöl a központi leszámítoló iroda Budapest, Teréz-körút 56. 160 1-3

Az 1885. évi orsz. kiállítás-nal Jury-tag. — Alapított 1864. — A Koronák. arany érdemkereszt és számos érem birtokosa

Lingel Károly

I. nagy budapesti gőzkerelőző, esztorgályos-és asztalos-díszműtárak-gyára

114 BUDAPEST, VII. rózsza-utca 4-6. szám.

Ajánlja magát mindennemű vajúlt (fraise) lécek, ugysziczen butor- és épület-díszítésekhez való esztorgályos munkák elkészítésére. Szallag-másoló- és furnir-túrészimmet a legkülönbözőbb munkákat készítem. Együttal ajánlom alábbi sajátkészítményű cikkeit: a. melyekből úgy a gyaramban, mint a budapesti kereskedelmi muzeumban, a városigetben mindig nagy készletet tartok, u. m.

Mindennemű asztalok, ebédő-székek, szalon-székek, zongora-székek, író- és rajz-székek, ruha-tartók, ruha-fogasok, dísz-oszlopok, függönytartók (karnischok), tea-tálcák, festési állványok, kotta-tartók, etagerek, kőpő ládák, tekék és golyók stb. stb.

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentre.

COGNAC - QUINT - KIVONAT.

Ved egy a cognac quint-kivonat számára.

Kitűnő, egészen és tartalmas cognac pillanat alatt készítőre, mely a valódi francia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 frt s 4 Készítési utasítás ingyen mellékeltek. Legjobb sikerért és egészség gyártmányért kezeskedem.

Spiritusz megtakarítás

ehető-ol-fejtelmehatlan pálinka-erősítő-kivonatom által, ez az italoknak különös, erőteljes ízet ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 8 frt 50 kr. (600-1000 literre) használati utasítással együtt. E különlegességnek kívül ajánlom még valameányi esszenciámat rum, szilvapálinka, törköly, fűkeserű, valamint a létező íkórok, szeszitalok, ezet és borezet készítésre felhasználhatóan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek. 155

Arjegyzék ingyen. Készítéses gyártmányokért kezeséget vállalk.

Pollák Károly Fülöp essenzia különlegességek gyára Prágában (Tisztes képviselők kerestetnek)

Margit GYÓGYFORRÁS

MAGYAR SELTERS.

Borral használva a legegészségesebb ital.

Van szerencsénk teljes biztellel tudatni, hogy Margit telepünkön a „Margit” (Magyar Selters) gyógyviznek eddig is legújabb rendszerű kezelését újra tökéletesítettük. Gyógyvizünket új czimkével ellátott új alakú, az eddigieknél erősebb üvegekben, a viznek változatlanul maradását biztosító erős dugaszolással és önkupak-elzárással hozzuk forgalomba, mely újításra szives figyelmét felhívjuk.

Dr. Karlovsky utóda a Margit gyógyforrás igazgatója.

Orvosi bizonyítványok.

1892

Dr. KORÁNYI FRIGYES, kir. tanácsos, egyetemi tanár, a budapesti m. kir. tud. egyetem I. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A Margit (Magyar Selters) gyógyvizet sokszorosan használván, úgy magánygyógyászatban mint a vezetésem alatt álló egyetemi kórodán azt jó hatásúnak találtam; a nyákhártyák, főleg a gyomor és légutak nyákhártyáinak hurutos bántalmainál. A használatban levő egyéb vizektől, melyenek a Seltersi, Rajeini, Vichy stb. különbözik e víz csekélyebb szabad szénsav tartalmánál fogva, s azért oly esetekben, midőn vérzések lehetősége forog tenn vagy a verekeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavdúsabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. KÉTLY KÁROLY, egyetemi tanár, a budapesti m. k. tud. egyetem II. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A „Margit” (Magyar Selters) gyógyforrás vizét, mely a tiszta szikéleges ásványvizek sorába tartozik, részint magánygyógyászatban, részint a vezetésem alatt álló egyetemi belgyógyászati kórodán, hosszú idő óta használom, s azt a gyomor, belek, húgyhólyag, főleg pedig a légzőszervek hurutos bántalmainál legjobb eredménnyel alkalmaztam. E víz más hasonló vegyi összetételű vizek közt, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli stb. kisebb szabad szénsav tartalmánál fogva bír előnyvel.

Kizárólagos főraktár: ÉDESKUTY L. cs. és kir. és szerb. kir. udv. ásványviz-szállítóval. Budapest, Erzsébet tér 8. sz.

Ügyszintén kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Legujabb

Dessert-különlegességek.

Quodlibet á lá Babatündér

felülmúlhatatlan minőségben és ízben dobozonként
frt 1-2 és 3.25 154.

váczi-uteza 22. szám.

Andrassy-ut 13. sz.

BRAMMER HENRIK

BUDAPEST,

Göz- csokoládé-czukorka áru és Bisquit-gyar.

ELADÓ

Kávéházi berendezés.

Jó karban lévő **teke- és már-
vány-asztalok** és egyéb használ-
ható tárgyak jutányos áron el-
adatnak.

HOL ?

157. 1-3

megmondja a kiadóhivatal.

Kneipp lelkésznek valódi lenből készült trikót-egészségi fehérneműi.

Kellemes viselet, az
izadtságot beszívja.

Kapferer L. és társa

Bécs,

XVII Ottakringgasse 20.

Főraktárak :

N.-Kanizsa: Irmner J., Rosenteld A.-nál
Belváros: Plachte Edéné.
Keszthelyen: Mérey Ignácznál.
Kaposvárott: Kemény K., Löw Móríc s
testvére, Pollák Józ s, Reichenberg P.
Révész Józsefnél.

Kapronczán: F. Schwarz és fiainál.
Kreuzon: Markó Brejler & Sohannál.
Sümejen Epstein Vilmosnál.
Tarusdon Grünwald és Schwarz udóda
Leitner Lánál.
Zala-Egerszegy: Fenyvesi Miksánál.

Csak akkor eredeti, ha a fehérnemű Kneipp lelkész aláírásával van ellátva.

„ZACHERLIN”

legjobbnak elismert szer mindenféle rovar ellen

Ezen csodálatos hatásu „Zacherlin” ismertető jelei a következők: 1. A tepecsételt üveg, 2. A Zacherl név.

Ára: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1.-. frt

Kapható: Nagy-Kanizsán Fesselhoffer József, Strém és Klein, Schwartz és Tauber, Prezlmyer és Deutsch, Marton és Huber, Neu ső Klein, Rosenfeld Ad. és fia, Rosenberg és Metzger, Armuth Nathán. Berencze: I. S Kaufmann. Csáktornya: Strahia Testvérek, Graner, Heinrich Miksa. Gönczy W. gyógyász. Csurgó: Kreisler Géza, Schwarz Béla. Keszthely: Wunsch Ferencz, O-zmam Pál, Marton Mór, Schleifer A. Nagy-Atád: Nadasdy Alajos. Zala-Egerszeg: Kaster Sandor, Kubinsky Adolt, Unger N. Weisz Jónás utóda Gyarmati Vilmos, Rechnitzer M.

K A L O D O N T

Sarg Kalo-dontja magyarul a fogak szépségét jelenti.

Sarg Kalo-dontja el van ismerv mint nélkülözhetlen Fogtisztító szer.

Sarg Kalo-dontja mint teljesen ártalmatlan szer egészségügyi hatóságilag meg van vizsgálva.

Sarg Kalo-dontja Igén alkalmas az utazásoknál illatosan üdítő hatással bír.

Sarg Kalo-dontja a legnagyobb eredménnyel van alkalmazva a bel- és külföldön.

Sarg Kalo-dontja az Udvaroknál és a ne messzeugró ép úgy, mint az egyszerű polgárházaknál használatban van.

Sarg Kalo-dontja kéregző mindig a sokféle értéknélküli utazatok vegett.

Sarg Kalodontja kapható 35 krért dobozonként gyógy társakban dragoistáknál és az illatosítottaknál.

Minden egyes darabhoz mellékelve van a magasabb körökből nyert elismerés. 58

Felállított táblázatomból származó kimutatás nézetemnek első tekintetűre is igazat ad, mert amíg Európában a vonalak hossza 49 százalékkal, — addig Ausztriában 156 százalékkal — és Ausztráliában pedig 255 százalékkal emelkedett. — Ebből láthatjuk, hogy túllünk a speculatív tőke kivonul és csak a realia maradt meg továbbra is. Bocsássuk át utunk, hisz rengeteg alkotásai itt maradtak, és itt maradt a csirjából erős törőse felnőtt technikai tudomány, mely az újbb, bár solid alapon szemünk előtti egyre előre törekszik, hat, alkot s gyarapít.

Sokan vannak, akik jelen állítástomat talán pusztá trázisnak lenni vélik, pedig ha közelebbről szemléljük a dolgot, nyomban reá jövünk, hogy nem is az általános technikai tudományok gyarapodtak, hanem a vasutak felvirágzásával egy új tudomány ág keletkezett, mely annak előtte nem létezett, s mint szükségleten dolgoz nem is kultiváltatott. A rohamos vasút építkezéssel azonban megteremtett a speciális vasúti technika, következő beosztással:

Speciális vasúti technika

1) Vasút építés	Földmunkák 2) Hidak Alagutak	Vasúti kocsik építéstana
3) Vasúti mozdonyok építésana	4) Másod és harmadrendű vonalak építése és üzeme	
5) A vasúti forgalom technikája.		

Nem célom, különösen nem, jelen cikkelyem keretében az 571481 km hosszú világvasúttal, sem pedig az egész vasúti technikával foglalkozni. Az eddig elmondottak előre bocsájtását csak azért tartottam szükségesnek, hogy élénk világlátásba helyezhessem azt, miszerint ennyi előrehaladás mellett a vasúti forgalom technika minő hátramaradt s minő csiga léptekkel követi többi társait.

(Folytatjuk.)

Sörfőző-gyár N-Kanizsán.

Mult számaink egyikében említettük már, hogy a nagy-kanizsai keresk. és iparbank kezdeményezése folytán városunkban sörfőző-gyár fog létesülni.

Amidőn ezért elsősorban üdvözöljük a helybeli kereskedelmi s iparbankot mint útöröt vármegyénk gyári iparának terén; ugyanakkor nem hagyhatjuk szó nélkül, a létesítendő vállalkozásnak jelentőségét s misszióját. —

Felületesen szemlélő az egész vállalkozásnak talán csak jól kamatozó oldalát látja, amire elsősorban szükség is nagyon, hogy a gyár fenntartása biztosítva legyen. S hisszük, hogy ez oldalról a részvényeseknek sem lesznek oka pa-

Nem kellett sokáig várnunk. Rövid idő múlva megszallatszott, a sötétség dacára is megismerem, hogy az én jóga barátom közeledik. Egy könnyed ugrás, s a másik pillanatban már túl volt a különben nem is nagyon magas kerítésen.

Végre utol ér hát bosszúm, gondolám magamban, s leshelyemből kilépve a kerítéshez léptem. A másik pillanatban már nyöszörgést és tompa puffogást hallottam. A cél el volt érve. A nyöszörgés az én pajtikám ajkáról, a tompa puffogás pedig atyám hát águ kancsukája s az én Béla barátom háta közepének összekülönbözéséből származott... Szép mulatság volt az igazi légyott... csak úgy dagadt heblem a bosszu élvezetétől és kacagtam teljes erőmből úgy, a hogy az én Béla barátom kacagott egykor az én kevésbé szomorú helyzetemen...

Végre is Béla barátom megszokálván a furcsa mulatságot, s kénytelen lévén atyámnak, kiletet elárulni: az éjjeli vizitálás is véget ért.

Hogy, hogy nem, azonban, más nap már az egész könnyek tudta az esetet, mi miatt Béla barátom még másnap elhagyta városunkat. Csak évek múltán találkoztunk újra — Pesten, a mikor is Béla barátomnak mosolygva csak annyit vágtam oda: szeget szeggel!...

Herke Mihály.

naszra. Hisz a sörfőzés nem tartozik többé az üdítő italok előállítására sorába, hanem a köz-kivánalmihoz s a korszellemével nekünk is haladnunk kell, habár a sört német italnak tartjuk is.

A sörfőgyásztók száma egyre növeben van, de ára nem csökken s ezt kiválólag a magas fogyasztási adónak köszönhetjük, melynek alább szállítást hosszabb időre sokáig elhalasztani immár nem lehet.

A sörgyártás jövődelmező vállalatát fog hováhamarabb vállalni s kar volna ennek hasznát idegen bevándorlóra hagynunk. Hogy ezen állítástunk nem legből kapott sejtelen, kitetszik abból is, miként Hagenmacher bpesti cézég, aki, különben nem is magyar honpolgár, csak a közelmúlt hetekben kért Bpest város tanácsától 50 ezer mtr. területet egy berendezendő sörfőzőgyár létesítésére. Már pedig, ha Hagenmacher mint idegen eddig hazánkban megtudta milliói szereznit, bizonyosan ennek gyarapítását látja egy sörfőzőgyár megalkotásában s éri, hogy ez ismét renitábilis iparág lesz.

A sörkönszom emelkedése a viszonyokban rejlik s igen természetes is. Hazánkban, mióta a phyloxera borterméseinket már is tetemesen megcsökkentette s pusztította véglegesen meg nem akadályozható, az a boráraink rohamosan emelkedtek elannyira; hogy a szegényebb, de közepmődu embereink is kénytelenek a borvásárról lemondani. Idővel munkás osztályunk, ha a sör árak is ily magasak maradnának, kénytelenek lesznek a sokkal olcsóbb pálinka iváshoz menekülni, melynek káros hatása mindeki előtt úgy is eléggé ismeretes.

Hazánk s vármegyénk árpatermelése nem szokott rosz lenni, minőége sem az utolsó, sőt első minőégű; azért csak nyereség leszen a termelőre, ha egy élelkes vállalkozás beall a vármegyére nagyban fogyasztói közé, sőt igen kívánatos lenne gazdasági szempontból, ha vidékünk több helyén is hasonnemű gyáripár fejlődne, legalább nem kellenék árpankat mint nyersterményt olcsóáron a külföldnek kiszolgáltatnunk, hogy azt, mint kész sört drága pénzen vásároljuk vissza. Közül 2 1/2 millió forintot adunk e czimen a külföldnek s még mi 10 krt fizetünk egy pohárért, addig a bajorok 5 krért isszák a javát.

Az eddig említett országos érdekek meg a komló termelés emelkedése is hozzá számítandó, mert az utóbbiban nagyobb lévén a kereslet, emelkedni fog a tenyésztés iránt való érdeklődés is;

Az elmondottak után még a speciális helyi-érdek sem jászhatók csekély szerepet. Ilyen nagymérvű vállalkozás bizonynyára sok munkás kezét fog foglalkoztatni s sok szegénynek kenyeret adni, különösen akkor; ha később — amit hiszünk — a sörfőzés esetleg, marhahizláló téleppel kötetnek egybe.

Szeretnők látni s tudni, ha az ilyen nem csak vidéki, de országos érdeklő iparág támogatásánál a város mint testület venne jelentékenyebb részt, hogy a netán tulkapó magány vállalkozókkal szemben adandó alkalmakkor erélyes állást foglalhatna el.

Ennyit kötelességünknek tartottunk a csirjából kikelni látszó sörfőző-gyárról elmondani s megegyszer üdvözölvén a n-kanizsai keresk. s iparbankot, mint az eszme kivitelének leghatalmasabb rugóját, hisszük egész biztosan, miként a vállalkozást Isten áldása, vidékünk hálája s szép jövedelem fogják megkoronázni.

Ipsé.

Uj találmányok és műszaki leírások.*)

Elektromos szivargyújtó. Az elektromosság egyik tért a másik után hódítja meg. Egy találmány amerikai a szivarozás élvezeténél is szolgálatkészsé teszi, mivel gyufa nélkül tűzzel szolgál. Ezen szerkezetnek működő részei egy tokba vannak elhelyezve, mely nagyon hasonlít egy közönséges szivarhoz. A tok egy fedényből áll, mely szivar színű posztóval vagy papírral van bevonva. A tok szélesebb végén keresztül egy platin sodrony vezet, mely asbest rostokkal van izolálva és spirál alakban van felsodorva. A tekervény közt egy golyócska oly

*) Bergl Sándor első budapesti szabadalmi irodájának VI.) Andrássy út 39.) közleménye.

módon gürdül, hogy a tok függelyes állása mellett összekötöttest létesít az áram és a sodrony közt, tehát az áramot a sodronyba vezeti. Ennek következtében a sodronynak a tokból kiérő része izzóvá lesz, úgy hogy a szivar meggyújtható. Ezzel a szemléletre vezető, mert úgy látszik, mintha a szivar egy közönséges szivaron gyújtott volna meg.

Thergolith, a tintafoltok eltávolítására szolgáló anyag. A kézen s minden néven nevezendő tárgyakon levő tintafoltok eltávolítására kitűnő szernek bizonyult dr. Woldau Ferenc által feltalált thergolith, mely lényegileg a következőkből áll: finom porrá tört terraitolith (terra miraculosa Saponiae) és ecetsavas nátron keverékhez krotonoliat ontunk, melyet rögtön a felmelegítés után kihűlni hagyunk és elszappanosítunk. E keverék kihűlvé szárd tömeget képez, melynek az a tulajdonsága van, hogy vele a tintafoltokat eltávolíthatjuk.

Petroleum foltok eltávolítására szolgáló anyag. E észlelre kitűnően használható a 3 súlyrészes száraz agyagpor és 1 súlyrészes szénasavas nátron keverék, melyből a használat idején elegendő egy igen kicsiny mennyiséget vízben feloldani és pépalakban a foltokra kenni. Már 6-8 óra alatt a foltok tökéletesen eltűnnek. A padlozatot azután megmosunk.

(Folytatjuk.)

H I R E K.

A gazdasági év beállításával felkérjük igen tisztelt vidéki levelezőinket, hogy a vetések és egyáltalában a gazdaság állásáról időről-időre, — ha csak levélapon is bennünket értesíteni sziveskedjenek. Postaküldésükkel szerkesztőségünk készségesen visszatérül.

A nyári idény alatt bárholvó készséggel, utána küldjük a lapot előfizetőinknek, ha címüket velünk tudatni sziveskednek.

— Az új kereskedelmi miniszter.

A hivatalos lap mai száma hozza a legfelsőbb királyi kéziratot, melylyel ő Fejsége Wekerle Sándort a kereskedelmi miniszterium vezetésétől felmenti Lukács Belát pedig kereskedelmi miniszterré kinevezi. A királyi kéziratok következőleg hangzanak: I. Kedves Wekerle! Magyar minisztereinköm előterjesztése folytán Önt a kereskedelmi miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésétől, s megbízatásában tett szolgálatainak elismerése mellett ezennel felmentem. Kelt Ischlben, 1892. évi július hó 16-án. Ferencz József, s. k. Gróf Szapary Gyula; s. k. II. Kedves Lukács! Magyar minisztereinköm előterjesztése folytán Önt kereskedelmiügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem. Kelt Ischlben, 1892. évi július hó 16-án. Ferencz József, s. k. Gróf Szapary Gyula, s. k. — Lukács Béla, az új kereskedelmi miniszter Marosvásárhely város I. kerületének országgyűlési képviselője, 1847-ben Zalatnán született, ahol családját az 1848-iki katasztrófa alkalmával az oláhok megölték; 6 maga csodás véletlen folytán menekült meg. A középiskolákat Gyulafehérváron, a jogot Budapesten hallgatta. Korán irodalmi térre lépett; előbb szépirodalmi művekkel, később komolyabb tudományi, történelmi, de kivált pénzügyi, adózási és nemzetgazdasági tanulmányokkal. Néhány évig az állami számvevőszéknek és a m. kir. pmin. nál hivataloskodott, közvetlenül Kerkápoly pénzügyminiszter mellett, ki fontos munkákat bízott rá s többször fontosabb tárgyalások alkalmával Bécsbe vitte. 1872-ben képviselővé választatván, a pénzügyminiszteriumban viselt állásáról lemondott. Mint képviselő, tagja volt a Ghyecz-fele adóügyi bizottságnak 1874-ben, s azóta a pénzügyi bizottságnak állandó tagjaként szerepelt. Mint képviselő szerkesztette egy ideig a „Közvélemény” című lapot. A magyar államvasutak újjászervezésekor Tolnay helyébe igazgatóvá neveztetvén ki, mandátumáról és több pénzügyi tisztségről viselt állásairól lemondott. Bross Gábor miniszterre kinevezetése után a közmunka- és közlekedésiügyi miniszterium államtitkárává nevezték ki. Előbb Hunyadmegye, most Alsófehérmegye törvényhatósági bizottságának tagja; tagja továbbá az erdélyi róm. kath. status-gyűlésnek is, és levelező tagja a m. tud. akadémiának.

— **Katonai szemle.** Frigyes 18herczeg Ö fensége hadtestparancsnok f. hó 18-án este a bécsi vonattal városunkba érkezett, hogy a másnap nagy gyakorlatra vonuló 48-as közös hadseregbeli katonaság felett szemlét tartson. A 18herczeg a megérkezéskor a pályaudvaron va

rosunk polgármestere, főkapitányunk, s még néhány kiváncsiak vártak. A vonal a rendes időben herobogott, s a főherczeg az őt váró szakaszvezetőit átvéve a rövid jelentést, gyors léptekkel kocsiához sietett, s a városba hajtott. Az ünnepélyes és hivatalos fogadtatást főherczeg ő fensége úgy a katonai parancsnoksághoz mint a polgármesterhez küldött táviratban, melletleni kérte, — azért ezzel megisztelni nem is lehetett; — daczára annak, azonban a város majd valamennyi épületén lengett a nemzeti lobogó. Másnap d. e. a főherczeg a gyakorló-térre kivonult katonaság telet megpariotta a szemléit, — teljes meglepődését fejezve ki a tapasztaltak felett; a delüáni vonattal pedig már el is utazott. — A katonaság pedig este hagyta el a várost, hogy a lárászító nagy gyakorlatokon részt vegyen. — Óhajjuk, hogy egytől-egyik jó egészségben térjenek vissza városunka.

— **Szemle a honvédségnél.** Rozsa Bertalan honvéd dandár parancsnok t. hó 21-én városunkba érkezett, s az itt levő honvédség felett szemlért tartva, másnap a delüáni vonattal elutazott.

— **A letenyel takarékpénztár** részvénytársaság végleg megalakult, s működését már t. hó 21-én meg is kezdte. Az igazgatóság a következőkép választotta meg: Elnök: Tamás Ádám, alelnök: Recsei József; Igazgatósági tagok: dr. Csemesz Kálmán tptári ügyész, dr. Rothschild Samu, Stoiczter Gusztáv, Stern Zsigmond, Laskovics Ferencz, Tamás Gyula, Krisznanics László, Leitner József, Kohn Hermann. Könyvelő: Glósz Géza, pénztárnok: Aradi Alajos. Hivatalos lap: a „Zala.”

— **A nagykanizsai műkedvelő ifjuság** által a hadastyán-egyelt javára t. hó 17-én a „Szarvas” vendéglő nagytermében rendezett színelőadással — egybekötött táncvígalmom kitűnően sikerült. Az előadást nagyszámú közönség hallgatta végig, s a „Betyár keudjé”-nek számos magyar dalt Hirschl Frida k. a. (Zsófi) oly szép, csengő hangon, s annyi érzéssel énekelte, hogy a hallgatóság őt többször, kitapsolta, s az ének ismétlésére bírta. Nagyon szépen énekel még Gődöllei János (Bandi). Dícséretes igyekezettel és tehetséggel adták szerepeiket Spitzer Zsigmond (Nagy András), Hirschl Hugó (Nagy Ferencz), Molnar Teréz k. a. (Nagy Istvánné), Kohn Odón (Andó ügyvéd), Rasztovics Gizella k. a. (Boris asszony), Rasztovics Hona (Buziné) stb. mind megállta helyét. Hirschl Frida két szép csokrot is kapott játéka és énekének elismerésül. Előadás után tánc következett, az első negyest 40 pár tánczolta. A táncvígalmom reggeli 5 óráig tartott.

— **Feldöntött utazók.** Mandl Samuné, ennek Aranka kis leánya, Brüllerné, Hirschl Miksa és Schmid Benedekné nagykanizsai lakosok Varasd-Topliczára utaztak s kocsiul Flesch Lipótot fogadták fel. Flesch azonban nem sokat érthetvén a kocsiakázás és lóhajtás mesterségéhez, s ennek következtében világos nappal, egyes uton a kocsián ülő társaságot Dombornál kiborította, úgy hogy a társaság tagjai a magas parttól több láb mélyeségű árokba zuhantak, hol a mezei munkások szedték őket felholtan össze, s rakták fel a helyreállított kocsiira. A társaság tagjainak nagy szerencséjük, hogy Varasd-Topliczára utaztak, mivel ez a fűrdő bizonyos jó hatással lesz többé-kevésbé megtördelt tagjaikra.

— **Tűz.** Szent-Jakab községhez tartozó pusztan t. hó 16- és 17-ike közti éjjel Dobrin Benő tulajdonát képező gőzgep ismeretlen okból kigyuladt, s a gép fűrészei nagyrésztben elégték, vasrészei pedig megrongálódtak; — elégték a gépszíjak, s a géphez tartozó ponyva takaró. A kár 2650 frtot tesz, — s mivel a gép a Phoenix biztosító társaságnál teljes értékig biztosítva volt ez meg is fog térülni.

— **Beküldetett.** Kinizsi-utcai polgártársak. Tisztelt uraim! Városunk hatalmas léptekkel fejlődik, lazas munka és tevékenység mindenféle megtermé gyümölcsét. A sok haladást tanúsító egyéb motívumoktól eltekintve, egy örvendetes hírrel fogom önöket meglepni. Texasban egy híres bacillus tudós azon viágraszóó feltedezést tette, hogy a colera ellen leggyeszereülőbb óvszer a colera bacillusok bevitála. Ennek okából a nevezett tartomány tudósai a szétterjesztés minden irányába elszéledtek, s tanokat hirdetnek, s a szükséges bacillus telepeket szakszerű felügyelettel megalkotják. Hogy mily uton kerül egy Kanizsára, ezt más másannal emeledem. Röviden csak annyit óhajtok önökkel tudatni, hogy

e jele-ferju a Kinizsi-utczába lévedt. Meglátta az utczái árkok szingazdág s búzterhes-izsajpait s az ihletesség megszálloita; leült annak partjára s az éktelen búz óly szelíen ingerültségbe hozta, hogy ott nyomban megírta a bacillusok apothecisát. Ne nevéssenek kérem, hisz tudhatják, hogy a nagy Schiller fejszebb versét akkor csinálta, mikor rothadt alma szagát érezte. Miért ne csinálhatna egy colera bacillusok tudósa apothecisát a colera bacillusok miriárdjaival bővelkedő piszok láttára! Később magához tette a colera bacillus telep e helyt saját költségén való felállítását tervezvén, egyes háztulajdonosnak lekére köitötte, hogy e posványt ne *zaradják*, s a legelső courir hajóval visszavitorláozott Amerikába. Nos tehát uraim! Fel! Munkára! Állítsuk fel a a telepet saját költségünkön, miért gazdagodjunk meg az anglus a mi termékeinkből? Alakítsunk egy colera bacillus telep részvénytársaságot, merete forrás a Kinizsi-utczában kiaphatatlant! Megfogjuk érni uraim azt az időt, midőn önök vasvilálával fogják elkergetni a csatornák tisztítóit, s petitiot fognak benyújtani a kormányhoz ügyben. Addig is míg a feltételeket megalkapitjuk s egy anketra össze nem jövünk, búzóójön nyugodtan a szivarvány szemekben gazdag Kinizsi-utczai posvány! *Ist.* — (A csatornázás ügye tudnunkkal a városi-mérnöki hivatalnál akad meg. Szék.)

— **Sipistákat fogott a rendőrség** t. hó 20-án. Ugyanis Czotter György szepetneki lakos panaszt tett a rendőrségnek, hogy őt egy ember Barom József kis-kanizsai lakos kocsmájába azon ürügy alatt csalta be, hogy Szepetneken lakó rokona Malovecz Jozsefnek egy levelet fog küldeni, s azt Czotter élvinni sziveskedjek. — A kocsmába azután ott levő két társával rávette hogy veük három gyűlölet-szerencse játékokat játszóék, — s tőle 22 frjtat elnyertek. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a család Weisz Henrik, Toth József csavargók és Fodor József pincézér kiket letartóztatva, átadták a törvényszéknek.

— **Villámütés.** Sümegen a t. hó 18-án délután támadt zivatar alkalmával a villám Kis János rendőr-vezető házába ütött, melynek tetéjét felgyújtotta, s az el is égett. Isten csodája, hogy a szobában tartózkodó asszony, a karjában levő kis gyermekkel együtt teljesen sértetlen maradt. — Ugyanekkor a Mária-major mellett egy 16 éves szántó-gyereket a villám az éke mellett sújtott agyon.

— **Házakat romboló vihar.** Zalaegerszegi tudósítónk a vihar pusztításáról a következőket írja. F. hó 18-án d. a-fél-óra felé permetezni kezdett az eső. A levegő felülről, hűvös szél kerekedett. Azt hitte mindenki, hogy néhány óráig tartó esendes, nyári eső lesz vagy enyhe, levegőt tisztító kisebb zivatar. De másképpen történt. Egyszerre, váratlanul orkáná nőtt a hűvös szél, vad erővel felkarolta az utcák porát és fekete pizkos, sűrű lett tőle a levegő. A nyitva feledezt ablakokat egy pillanat alatt tonkre tette a szél nagy ropogással becsapta a házak kapuit, reszeltett minden. Az emberek megijedtek, mert ekkora vihar még soha sem volt Zalaegerszegen. Ki-kifutottak az utcákra és minden újabb ropogással talalgatták, mi dőlhetett össze. Ma a vihar elmúltával, tele vannak az utcák kíváncsiakkal, a kik bejártak a várost, hogy megnézzék a vihar okozta pusztulását. Legtöbben a kaszinó épületét hámúlják, mely most csupaszon tető nélkül áll. A vihar az egész tetőt leemelte és kétszáz méternyi távolságban tette le. Alig van ház, mely többé-kevésbé meg ne sérült volna. Az „arany barány” udvarán álló lészert teljesen ledöntötte a vihar, és csak kicsibe mult, hogy a vendéglő öt éves fia el nem pusztult. A fia az udvaron játszadozott, mikor a vihar kitört és ekkor az udvaron álló üres társas-kocsiba menekült. Alig volt itt pár pillanatig, bedől a fészér és romjai alá temették volna a játszó fiut. Sehol sem tűnik fel annyira a pusztulás, mint a sétatereken. Embervastagságú hársfákat derékon tört ketté a vihar és legtöbb fát tövestül csavarta ki. A pap utcában levő nyárta sor ötven fáját tövestül döntötte ki a szél. A házak, a templomok, a középületek mind megrongálódtak. A kórház és a takarékpénztári épület teteje felig lecsuszott. A szombathelyi püspök uradalmához tartozó majorban óriási károkat okozott a vihar és három embert életveszélyesen megsebesített. A püspöki majorban pedig ház dőlt össze. Az egyik épület abban a pillanatban, a mikor három ezket magam mellől ki belőre. A lotház udvarán, melyet pedig emelkedés-árak és magas kövekkel védünk, az óra

tal mellett álló órházba húzódott. A szél az órházzal együtt felkapta őt és tízenyolcz lépésnyire röpítette. Szerencsés veletlenségből csak könnyű sérülést szenvedett. Az óra utcában hat ház dőlt össze. A város délnyugati részén az összes pajták ússzedőlék, a kepebe rakott gabonát pedig úgy elhordotta a szél, hogy bajosan logjak megtalálni. Milyen hihetetlen erejűnek kellett a viharoknak lennie legjobban bizonyítja az, hogy a sétaterepen álló „Szent háromság” szobrot teljesen ledöntötte és az egyes alakokat négy méternyire is elcipálta. Eddig öt életveszélyes megsebesülésről tudnak a városban. Ket sebesült a kórházban fekszik, az egyiknek a koponyája sérült meg. Egy kocsis akkor sebesült meg, mikor fölötte bedől az istálló. Ez a kocsis aligha éri meg a holnapot. Nemcsak a városban, a környéken is pusztított a vihar. Így a közeli „Egerszeg-hegyen” a kápolna tornyát vitte le a förgöteg és két ember itt is veszélyesen megsebesült. A három órákor Szombathely felé induló vonatnak nyit pályán meg kellett állnia, mert a pályát egészen elborították a szél által odahordott ágak és fatorzsek. Mennyi a kár, azt eddig nem uljak. De legalább százezer zsindey és cserep törtételek lódi az utcákat és csoda, hogy ezek a lezuhant cserepek több embert nem sebesítettek meg.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Bűnügyi tárgyalások

1892. júl. 26-án.

Lopás büntetvével terhelt Kollariés István st. elleni bűnügyben végtárgyalás.

Sikkasztás vétségével terhelt Stebich Ferdinánd elleni bűnügyben végt.

Sulyos testi sértés büntetvével terhelt Vincze György elleni bűnügyben végt.

Pinter Peter s társai elleni bűnügyben II od bir. it. hird.

Julius 27-én.

Magánosok elleni erőszak és személyes szabadság megsértésének büntetvével terhelt Máté Ferencz st. elleni bűnügyben végtárgyalás.

Julius 29-én.

Sikkasztás büntetvével terhelt Karász Laura elleni bűnügyben végtárgyalás.

Köz- és magánokirat hamisítás büntetvével terhelt Keresmar Angella elleni bűnügyben vgt. özv. Németh Józsefné st. elleni bűnügyben II. bir. it. hird.

Ifju Tulezi Ferencz st. elleni bűnügyben II bir. it. hird.

Raab József elleni bűnügyben II. bir. it. hird.

Járásbírószághoz leérkezett ítéletek

A cs. kir. szab. osztr. Phoenix bizt. társaság felperesnek Jancsics József és neje elleni 329 frt 47 kros pere a pécsi kir. ítélőtáblától részben megváltoztatva az I. bir. ítélete.

Ifj. Pataics Janosnak — id. Pataics Janos elleni 77 frt 30 kr. iránti pere a pécsi kir. ítélőtáblától helybenhagyva az I. bir. ítélete.

Fülöp Ferencznek — Fülöp Janos elleni 57 frt 20 kros pere a pécsi kir. táblától helybenhagyva az I. bir. ítélete.

C S A R N O K.

Szemezetés.

Irja: Kánitz, Béla.

Sokáig húztam — halasztottam, míg e sorok írásához kezdtem.

Igaz a húzás-vonás sokkal könnyebb is volt, mint az írás; mert azt, hogy mit kell elhuzni, — mindig tudom, — de azt hogy mit irjak bizony nagyon ritkán.

Teljesseggel úgy vagyok a mesterségemmel, mint a dr. Meller Bela fogorvos az övével.

Ő sem ír soha, csak huz, de azt mondják, hogy a húzást kiűnően érti.

Abban is megegyezünk, hogy ő is mindig azt a fogat húzza ki, a melyik rossz, s a kinek kihuzza mégis kiabál érte; — én is mindig a rosszszat szoktam kihuzni, s a kinek kihuzom, bizony nagyon sokat kiáltozik. A kiűnőhöz csak az, hogy a kinek ő fogat huz, ha elhalgatoit, lecsendesedett, még fizet is neki a munkáért, — a kinek en húzok fogat, — az nemhogy nem fizet, hanem örökké kigyót-bekát kiált utanam.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedő, ss

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmertelen levelek csak ismert kezekből fogadják el.

Készítők nem küldetnek vissza.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedő.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr
Félévre 2 — 50 „
Negyedévre 1 — 25 „

Hirdetések jutányosan számoltatnak

Nyilttér pettisora 10 kr.

Előzetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Lukács Béla.

Magyarország új kereskedelemügyi miniszterét tényleg azok a nagyszámú fontos érdemei vezették a miniszteri magas méltóságához, melyeket különösen mint államtitkár és a nagy Baross első munkatársa szerzett magának; de a mi a formát illeti, bátran állíthatjuk, hogy a miniszterelnök Lukács kinevezését ö Felsőgénéll egy publicisztikai népszavazás után hozta javaslatba, a mely tulnyomó többséggel nyilatkozott a kinevezés mellett. Már az első alkalmas órában, mely Baross halála után kínálkozott, csaknem minden hazai hirlap kifejezést adott a valódi közvélemény érzésének s kijelentette, hogy a hatalmas iniciátor természetes utóda csak annak főmunkatársa lehet, mert egyedül ez van teljes ismeretében az oly sokszoros és messzeható teremtő és reformáló eszmék benső összefüggésének, a melyekre Magyarország modern kereskedelmi és forgalmi politikája építve van, valamint nem ritkán ő volt az indítványozó és gyakorlatilag foganatosító rész a rekonstruált kereskedelemügyi miniszterium legeslegfontosabb rendszabályainál is.

Nem árulunk el titkot, ha ma konstatáljuk, hogy a magyar királyi államvasutak alapos újjászervezésének alapvető eszméje nagyban és egészben azon emlékirat szerint valóítottatott meg, melyet Lukács Béla még mint igazgatósági elnök terjesztett az

akkori közlekedésügyi miniszterium elé s a mely az akkori államtitkár Barossban azonnal buzgó támogatóra és előmozdítóra talált. És így volt ez sok egyéb eszménél is, melyek a két barátal és munkatárssal közösek voltak és a melyek mellett aztán Baross az ő hatalmas individualitásával, minden nehézséget legyőző erélyével sikra szállt, míg Lukács az ő fáradságtalan szorgalmát, hiúz-szemű óvatosságát, kitűnő szervező és praktikus értelmét hozta működésbe. A legnehezebb feladat, a mely az új kereskedelmi miniszterre a tárcza átvételével hárul, mindenestire az, hogy egy Lukács Bélát találjon az államtitkári állásra.

Tárczája tényleges átvételénél nem adott programot a nála tisztelgő hivatalnokoknak. Számukra, a kikhez a miniszteriumban magát is kifejezetten odaszámítja, csak ez az egy jelszava van: *dolgozni*. Ez többet ér egy programnál.

Mint az új miniszter a munkatársaihoz intézett beszédében oly találóan megjegyezte, — egyetlen más tárcza sem követ oly tisztán gyakorlati célokat, mint a kereskedelemügyi miniszterium és egyénél sem mutatkoznak oly gyorsan és kézzel foghatólag a munka gyümölcsei, mint épen ennél. Fiume, Vaskapu, forgalmi ügy, villamos üzemek, folytonos teljesítő és továbbfejlesztő munkára hívják fel a miniszteriumot: ezt a miniszter csak ép oly serény, mint lelkiismeretes, értelmes és

becsületes hazafiasság által lelkesített hivatalnokok segítségével teljesítheti. Állásfoglalásának politikai, a parlamentáriszmussal összefüggő részét választói előtt fogja kifejezni a kereskedelemügyi miniszter Lukács Bélának itt sem fog kelleni meglepő újításokat közölnie, csak azt fogja megerősítheti, hogy mint miniszter is bő akar maradni azokhoz az eszmékhez és közgazdasági elvekhez, a melyek mellett már mint hirlapíró és essai-ista oly csodálatra méltó alapaossággal, világossággal és állhatatossággal küzdött mint igazgatósági elnök és államtitkár pedig minél nagyobb mértékben megvalósítani törekedett. A nemzeti vonás, mely oly élesen kidomborodik őt év óta Magyarország közgazdasági politikájában, Lukács minisztersége alatt mit sem fog veszteni tartalmasságából. De a törekvés földrajzi fekvésünknek, mind nagyobb jelentőségre és fontosságra emelkedő kulturai, ipari és forgalmi eszközeinknek gyakorlati kibizsárlására alatta alkalmazni még intenzívebb lesz, mind eddig és különösen dél-keleti szomszédainkkal a gazdasági megegyezés műve gyorsabb tempóban fog folytatattatni. Lukács e tekintetben egészen Andrássy elveivel van eltelve, a ki tudvalevőleg a praktikus-céltudatos kereskedelemügyi és szerződési politikát ismerte el a legjobb keleti politikának.

Azt hisszük, hogy az első fontos javaslat, melyet Lukács kereskedelemügyi miniszter a parlament elé terjeszt, a Szerbiával kötendő

A „ZALA“ tárcája.

Rózsabokor

Rózsabokor ingó-bingó,
Mosolygó szép rózsabimbó;
Harmatgyöngye szép szívárvány,
Eperajku barna kis lány
Jer ütembe.

Jer ütembe szépen kérlek,
Valamit had sugok néked;
Virágillat, édes álom,
Lelkem üdve, boldogságom

Adj egy csókot.

Adj egy csókot, oh, ne vess meg,
Csókolóbdzó aranyjellel;
Lelkem fénye, üdösségem,
Bűbáratom, szenvedésem

Szeress engem.

Zakál, Zsigmond.

Elromlott a lytographia.

— Közigazgatási karcolat. —

Nemes Gyöngyös városának érdemes dobosa — aki üres óráiban egyszersmind lytographia-bajtó is, — észreveszi egy szép reggelen, hogy a városi lytographiának elpatlant a szorító srófia. — Nyolcz óra után hivatalosan bejelenti a könyvnyomdásznak, hogy el van romolva a lytographia. A könyvnyomdász szakértő szemei csakhamar konstatálják, hogy a lytographia valóban elromlott, kilencz órákor tehát hivatalosan jelenti a városgazdának, hogy a lytographia el van romolva. — Az öreg gazda utána néz a dolognak és úgy tíz óra tájban már ő is meg van győződve, hogy csakugyan elromlott a lytographia. Ekkor azután rendbe szedi magát, megigazítja a nyakkendőjét, kipodorítja a bajuszát és feltizenegykor megyen jelteni a polgármesternek, hogy el van romolva a lytographia. — A polgármester hivatalos szigorúságot affektálva, összehuzzá ugyan egy-kissé a szemöldökeit, de azért elhisi az öregnek, hogy elromlott a lytographia.

Feltizenegykor tehát már a polgármesternek is hivatalos tudomása van arról, hogy a lytographia el van romolva.

Kanyó Gábor díjnok e közben halásápadtan szalad a kiadóhoz és rémülve panaszozza neki, hogy a képviselői meghívókat nem lehet többszörösíteni, mert elromlott a lytographia. — A kiadó, halva a végzetes hírt, rohan a jegyzőkhöz és képeből kikelve kér tanácsot, hogy mit csinál-

jon most már a meghívókkal miután el van romolva a lytographia. A fejező meg a jegyzőre nyomban ott teremnek a polgármesterrel és ünnepélyesen kijelentik előtte, hogy ők semmitéle felelősséget sem vállalnak, ha a meghívók idejében szét nem lesznek hordva, mert hát elromlott a lytographia.

Most már a polgármester se veszi tréfára a dolgot. — Becsengeti a Miska hajdút és szigoruan ráparancsol, hogy a pokol fenekéről is kerítse elő a tollnokot, mert sürgős szükség van reá, el van romolva a lytographia.

Mig a hajdu oda jár, az első tanácsos sorra beszalad valamennyi hivatalos szobát és esküdjük égre-földre, hogy nem ő az oka, hogy elromlott a lytographia.

A Miska hajdu pedig lélekszakadva törteti a tollnok lakására. — A szolgáló nem akarja becsajítani, mert alszik az ifju ur (Reggélig kenyerezett a lurkó). — A hajdu erősen oda szol a szolgálónak, hogy költse fel azonnal mert rettenetesen nagy a baj, el van romolva a lytographia. — A szolgáló erre összecsapja a kezét, esze nélkül ránczálja az ifju urat és kétségbeesetten kiabálja a fülébe, hogy: „Jaj istenem!... kelljen fel az ifju ur... mindjárt oda leszünk... végünk van... elromlott a lytographia!”

A tollnok urat a legerősebb villamos áramlat se dobhatta volna ki sebesebben a phua párnák közül, mint a milyen sebeseen kiugrasztotta ez a rettenetös hír. Csak ugy hánnya magára a ruháit és annyira sietett, hogy a kabátját már az ut-

vám- és kereskedelmi szerződés (az állat-egészségügyi egyezményvel együtt) lesz. Lehet-e a leggyakorlatiasabb szak kormányzójának a törvényhozás előtt gyakorlatiasabb módon bemutatkoznia, mint egy ilyen javaslattal?

A vasuti dolgok köréből.

(Vasutak szerkezete. A vasutak technikája. Forgalmi szolgálat. Balesetek. A forgalmi személyzet kiképzetése.)

(Folytatás.)

A szorosan vett forgalmi technika, mely a vasutaknál csak mostanra gyermekként tekintve hanyagul művelték, eltekintve azon részleteitől, melyeket a technika fentebb említett 4 ága művel. És éppen abban rejlik hátramaradottságának legtöbb oka, mivel ama 4 ágtól tökéletesen különválasztani törekszenek nemcsak, de elválasztják még a kereskedelmi tudományoktól is, noha mindkettővel nagyon is szoros összefüggésben áll; minek következtében a forgalmi tisztviselő se nem technikus, se nem kereskedő, hanem a mint a legtöbb igazgatóság körlemben czimezi őt: „alantós közeg”. Hogy ezen „alantós közegeket” minő felelősség terhe nyomja, azt elmondani felesleges, de a birnök kellő nagy szakanyagot közelebbről a következőkben jelzem.

- Forgalmi rész:
1. Jelzési utasítás (látható, hallható jelzések) stb.
  2. Távirtdi kezelés és utasítás (vilánydelejes és államási távjelzők) stb.
  3. Az államdsok felszerelése (mérlegkészülékek, podgyászkoesik, fűtés, világítás, butorok, irodai szerek, jegy- és egyéb bélyegző készülékek) stb.
  4. A különböző vasutvállalkozások berendezése.
  5. A váltók és átjárók szerkezete és azok kezelési módzata.
  6. A vonatok berendezése (kocsik és fékek beosztása különböző emelkedések és lejtőknel. A vonatok sebessége, sebességmérők és egyéb ellenőrző készülékek) stb.
  7. Vonatok közlekedése hibernidején, (betegék, sebesültek, ágyuk, lovak és legénység szállítása. Vasutak feiszedése és újbóli lerakása) stb.

czára kiérve öltötte fel. — De hogy is ne? Hiszen alig lehet annál borzasztóbb valami, mint amikor el van romolva a lithographia.

A városházán tühégyen állott a polgármester. Szinte megkönnyebbül lélegzett föl, amint a sietéstől majdnem fulladozó érkező tollnok arczát megpillantotta. Nyomtan meghagyta neki, hogy azonnal fogalmazzon egy „sürgős” hivatalos jelentést a tanácshoz, amelyben körülményesen és kimerítően el legyen mondva, hogy elromlott a lithographia.

A jelentést a polgármester aláírta, az iktató beiktató és tizenkét óra előtt néhány percczel már a végzés tervezeten rágta felette a tollszárat a gazdasági referens.

Délben pedig a „Gyöngyösi Lapok” is mint kolozsális eseményt tudatta a közönséggel, hogy a városházán el van romolva a lithographia.

Három órakor delután rendkívüli tanácsülésre gyülekeztek össze a nemes magisztrátus. — A gazdasági referáló előadó az ügy érdeméhez illő fontossággal referálta, hogy egy következményben messze elhatározott sürgős intézkedésre van szükség, mert elromlott a lithographia. — Az érdemes tanács böles tagjai „mely komolysággal vittek tudomást a leverő eseményről és hosszas és beható vitatkozás és alapos megfontolás után egyhangulag elhatározták, hogy — azonnal lakatosi kell hivatali, a ki megreperálja a lithographiát.

A polgármester tehát megint csak „zavarta a Miska hajdut, hogy rögtön kerítsen egy lakost, aki a lithographiát megreperálja.

A lakatos végre megnyugtatta az aggózó magisztrátust, hogy tekintettel a beállott kritikus helyzetre, egész tehetségével oda fog működni, hogy reggelre meg legyen reperálva a lithographia.

8. Vasuti szerencsétlenségek, (összeütközés, kiskilás, tengely-és kerék törés, rugótörés, kapcsolólánczok és húzókapcsok szakadása) stb.

Fentiekben csak röviden jeleztem ama anyag-halmazt, melyet a forgalmi szolgálatot tevő vasuti tisztviselőnek feltétlenül nemcsak ismer-nie kellene, de tudnia lelkiismereti kötelesség volna. Ha ehhez hozzáveszem még, miszerint műveltségénél fogva a vasuti felépít-mény, a mozdony és kocsik szerkezete sem lehetnek reá nézve talány, akkor bátran kimond-hatom azt is, hogy a forgalmi tisztviselők ed-dig szokásában volt kiképzetése a vasutak hatalmas fejlődésével nemcsak arányban nem áll és hiányos; hanem a mindgyere növekvő for-galom mellett veszélyes is. Különbön ezen álli-tásom megerősítésére az alábbiakban felhozott példák és táblázatok elég nyomós okokat fog-nak szolgáltatni.

A vasuti forgalom második tudománya:

- A kereskedelmi I. Podgyászkezelés, (felvétel, ki-adás, napi, havi, s évi szá-madások.)
2. Gyorsírókezelés, (mint az előbbinél.)
  3. Teherírókezelés, (mint az előbbinél.)
  4. Személyszállításkezelés, (napi-havi s évi zárlat.)
  5. Gyűjtőszállításkezelés (napi havi s évi zárlat.)
  6. Díjszabályzatok.
  7. Statisztikai munkálatok.
  8. Anyag- és feltárkezelés.

Miként az előbb felsorolt forgalmi rész a technikának legalább is gyakorlatban való bírása nélkül meg nem állhat és képzettségnek nem tekinthető, ugy az utóbbi, t. i. a kereskedelmi rész) okvetlen kell, hogy kereskedelmi alapokra támaszkodhassék. Már pedig sem a 8 gymna-siumi, sem a realiskolák befejezése e két köve-telményt együttesen magában nem foglalja, s azért az ezekben szerzett alapokra fektetett for-galmi tudomány a kor kívánalmainak megfelelő nem is lehet. Amig e két szakmát a vasuti igaz-gatóságok, jelenlegi módozat szerint, egy em-berrel végeztetik, addig ezen hivatás olyan konglomerát lesz, melynek neve nincs, de még kevésbé van értelme.

Első és igen sürgős kívánalom tehát e két egy kalap alá készített, de lényegében nagyon is elütő, szakmának egymástól leendő elválasztása volna.

A vasuti hivatások alapos kiképzetésé-nek kérdése éppen olyan fontos mint a leg-újabb technikai talalmányok önmaguk, mert ha

Másnap kora reggel pedig a lakatos egy forint negyvenhat krajzárókerék egy új srótot illesztett be az elűrtöt sróf helyébe s ezzel meg lett reperálva a lithographia.

Nyolcz órakor azután a dohos — aki üres óráiban egyszersmind lithographia-hajtó is — jelentette a könyvmdásznak, hogy meg van reperálva a lithographia. A könyvmdász szakértő szemel csakhamar konstatalta, hogy valóban meg lett reperálva a lithographia, kilencz órakor tehát jelentést tesz a városgazdának, hogy a lytographia meg van reperálva. — Az öreg gazda utána néz a dolognak és ugy tízóra táj-ban már ő is meg van győződve, hogy csak-ugyan meg lett reperálva a lithographia. Ekkor azután rendbe szedi magát, megigazítja nyakken-dőjét, kipodri a bajuszát és feltizenegykor me-gyen jelenteni a polgármesternek, hogy meg van reperálva a lithographia.

Feltizenegykor tehát már a polgármesternek is hivatalos tudomása van arról, hogy a lyto-graphia meg lett reperálva.

Kanyó Gábor dinok e közben majd kiugrik a bőreből örömeiben, amint ujsagolja a kiadó-nak, hogy lehet már többszörösíteni a meghívó-akat, mert meg van reperálva a lithographia.

Delben pedig, a közönség megnyugtattására, kövér betűkkel kiírva jelenti a „Gyöngyösi La-pok” is, hogy a tenyegző lithographia-kérdést sikerült immár a nemes magisztrátusnak minden igényeket kielégítőleg a lehető legelőnyösebben és leghszeresebben megoldania...

Es most már senki sem aggodhatik, hogy nem lesz Gyöngyösön képviselati közgyűlés, mert hi-szen lehet már többszörösíteni a meghívókat, meg van reperálva a lithographia. Rigó Alajos.

ezek megbízható kezé-összemélyzetnek ügyeletére nem kerülnek, nem vonatbiztonsági — hanem közveszélyű eszközökké válnak.

M. R. Pichler urnak táblázatai, ki a német vasuti igazgatóságok egyletének lapjában 1891. év végén az ezen egylet vonalain előfordult (1880-tól 1889-ik) vasuti szerencsétlenségekrék statisztikájával foglalkozott, eddigi álláspontom és nezetemnek azt hiszem, mindenben igazat fognak adni.

I.		II.	
Év	Az előfordult vasuti szerencsétl. száma	Év	Az elő ford. vas. szer. sz. 100 mil. km.
1880	4771	1880	1585
1881	4143	1881	1417
1882	4632	1882	1397
1883	4810	1883	1330
1884	5209	1884	1364
1885	5499	1885	1379
1886	5207	1886	1298
1887	4254	1887	1024
1888	4439	1888	1019
1889	5070	1889	1081

Jelen két táblázat közül az I. jelzetű a felsorolt 10 év alatt előfordult nyílt pályán, pályaudvarokon és megálló helyeken: minden-nemű vasuti szerencsétlenségekrék abszolút szá-mait tünteti fel. A II. jelzetű pedig azon viszony-tagos számokat mutatja, melyek az által kelet-keznek, ha a fentibbi helyeken jelzett minden-nemű vasuti szerencsétlenségeket 100 millió von-at km. befutott utra vonatkoztatva fejezzük ki.

III.		IV.	
Az előfordult szerencsétlenségek száma		Az előfordult szerencsétlenségek száma 100 millió kilométerenként.	
Egyének általánosan	Összesen	Egyének általánosan	Összesen
1880	61	1880	50.3
1881	57	1881	18.4
1882	126	1882	38.1
1883	35	1883	9.6
1884	60	1884	15.7
1885	30	1885	7.5
1886	44	1886	10.9
1887	27	1887	6.5
1888	43	1888	9.5
1889	77	1889	16.3
1880	443	1880	149.3
1881	396	1881	130.4
1882	606	1882	183.6
1883	303	1883	84.0
1884	433	1884	113.8
1885	355	1885	88.9
1886	405	1886	101.2
1887	319	1887	77.7
1888	477	1888	108.4
1889	570	1889	121.6
1880	509	1880	168.6
1881	428	1881	137.9
1882	483	1882	157.0
1883	428	1883	147.7
1884	477	1884	163.3
1885	520	1885	171.3
1886	447	1886	151.3
1887	320	1887	107.9
1888	420	1888	137.9
1889	447	1889	157.0

A III. és IV. jelzetű táblázatok mutatják azon elszerecsétlenségek számát, relativ (III.) és viszonylagosan (IV.), melyek nyílt pályán, pályaudvarban és megállóhelyeken, az egyenek önhibáján kívül, (összeütközés, kiskilás, elgázolás, tolatás stb.) bármilyen nevezendő vasuti szerencsétlenség következtében okoztat-tak, elkülönítve egymástól a halálos kimenete-lüeket s a sebesülteket.

(Folytatjuk.)

Ha kápolna volna s a pap a divatesarnokban, akkor az új házaspárok tetőtől talpig kiruházkodhatnának... persze ahhoz egy kevés apró pénz is kellene. Szemeinket teljes két 24 óráig ellegelgethetjük a szebbnél szebb s igazán megragadó árukon, melyek csoportonként az ismert francia-jó izlés és előkelőséggel vannak összeállítva. Itt a selyem osztály, ott a gyapjúkelmék tára, odébb keztyűket, feljebb lábbelieket kínálnak. Jobbra ékszerek vannak kirakva, balra üveg és porcellán-edények tükröznek. Szoba, konyha, padlás, pincesz s félrehelyek berendezése van az emeleteken megosztva. Na de de ki tudná mind ezt leírni amit itt árulnak?

Ezrekre megyen a kiszolgáló személyzet száma, férfiak és nők vegyest igyeksenek a hullámzó nagy közönség igényeinek megfelelni s amit lehet eladni. De a milyen nagy az eladók száma, ép oly tömeges a vevőké is. Nem mondok sokat, ha azt állítom, hogy Printempsnek naponként 15-20 ezer vendége legyen, kik közül egy harmad rész bizonyosan vevő.

A különböző pénztárak, ahol a vevő fizethet szám szerint 50-re tehető. A Jegerdekesebb hely minden bizonnyal a második emeleten elhelyezett olvasóterem, hol a világ minden divatlapja fellelhető s éppen azért az idegeneknek is gyűhelye. Ha figyelemmel kísérjük az itt levők tarsalgását, bizonyosan tíz-tizenket nyelvet hallunk beszélni s a közben tartott divatlapról mindegyiknek nemzetiiségét is kiudthatnók. A terem berendezése fényes, minden kényelemmel ellátva. Adnak itt téntár, tollat s papirost amennyi csak kell, s akinek csak kell! Persze minden darabon rajta van a czég bélyege s minél több feié küldözik papirosait, annál nagyobb a reclam. Oh! hány szerelmes levél ment már el a „Printemps“ ezen olvasó terméből? Ki tudná megmondani?

Az olvasó terem kijáratánál tekszik a buffet. Itt boldog, boldogtalan, ha jártában, kelteben megéhi, akár vevő-akár nem, kaphat egy két csésze theát, kávét vagy egyéb üdítő italt hozzávaló apró süteménnyel. Ez is a reclam kedvéért történik.

Ami magát a kiszolgálást illeti, igazán lelkiismeretesnek mondható. Nem követelnek semmiért túlzott árat, s soha nem adnak rossz minőségű a jobb fajta helyett. Szívesen küldenek megtekintés végett mindent s a legkisebb megrendelést is a házhoz. Akadály nélkül is felszerelik a nem tetsző árukat. A posták és megrendelések teljesítését 30 szürke lovas fogat végzi, melyek felváltva a hét napjaiban Páris más-más kerületét járják be.

Azzal végzem, hogy ezek a divatesarnokok igazán tetszettek nekem, s szeretném Kanizsa összes hölgyeit a „Printemps“ba meghívni egy uzsonnára ami nekem nem kerülne semmibe, de nekik igen nagy örömet okozna.

Diri.

Irodalom és művészet.

Lapunk e rovatában ismertett művek, lapunk kiadójánál, Fischel Fülöp könyvtár üzletében megrendelhetők.

Irodalmi esemény. Valóság az, még pedig olyan, a milyen nálunk vajmi ritkán fordul elő: nemzedékünk termel mindenfelét, a mennyiség ellen nincs kifogásunk, az elbeszélő műfajok terén szépet jót is produkálunk, — a verselés sem pang, nap nap után újabb költőmunkákra hirdetünk előfizetéseket, — de a tudomány-irodalom terén bizony igen szűk az aratás, a mi kétségbevonhatlan jele annak, hogy a vesztés is szép volt. Es még itt is határvonalat vonhatunk az egyes ágak közt. Szeretjük a teoriák kultusát és ha kell, a eserebogarak szellemi életének is akad monographusa, — de oly tudományos művek, melyek tudományos színvonaluk dacára is széles elterjedésnek örvendenének, melyek általános érdeklődést keltenének, melyek olvasásából szívesen foglalkozik az is, kinek szellemi igényei a regényolvasáson nem terjednek túl, — oly ritkák, mint a fehér holló. Ep ez okból helyesen írunk czikkünk élére, hogy „irodalmi esemény“, mert oly könyv fekszik előttünk, melyet örömmel, élvezettel lapozunk végig és melyre örömmel, lelkesedéssel hívjuk fel annak a nagy közönségnek figyelmét, mely a sajtóban szokott utmutatást keresni arra nézve, hogy a napi kritikáknak-nincsenek-e maradandóbb berrű mozzanatai is. Marczeli Henrik nagy történelmi művéről: „A legújabb kor történetéről“ van szó. Már a mikor az első fizetéseket kaptuk a nagyszabású munkából, akkor is megírtuk, hogy oly könyvvel előfizetünk, melyre a külföld bármely országa is büszke, melyet akármely német is irigyánk lehetne. — A németek nem vádolgathatnak azzal, hogy történelmi irodalmuk szegény; — van annyi fizetés, kötetek, kö és kisebb munkájuk, hogy sokkal kevesebb is sok lenne. — Más németek történetiről is sokat foglalkoznak a múlttal és csefelle változathatn találják fel az ő és középkor eseményeit, — de az újkor történelme jobban már csak az elfogult nemzeti hiszég megtöretésé,

— a mikor az természetesen megszűnik számbavehető történelmi munka lenni. — A legújabb korról epenseggel nincs seholsem ly munka, mely a semleges álláspontot elfoglaló kritikus igazságszeretettel mutatna rá azokra az időkre és eseményekre, melyek — bár a multak következményei — a mai államalakulásokra döntő befolyással bírtak. Az előttünk fekvő nagyszabású munka írja erre a nehéz és kényes feleletre vállalkozik. Dícséretre legyen mondva, hogy oldta meg feladatát, mint a hogy azt a „II József császár és kora“ írójától vártuk. Nehez volt a munkája, mert korunk tartalmas történetéből szakavatott áttezettel kellett azon eseményeket és változásokat csoportosítania, melyek az emberiség és az egyes államok mai állapotának megteremtésére a legnagyobb, sőt döntő befolyással bírtak. Hiszen a jelen korban lattuk megtörténni azt, a mire egy évszázaddal azelőtt gondolni sem mert senki. A származás megszünt előjog lenni, a műveltség a maradásig, az ősidág fölé kerekedett. A nemesség odaragult, a kutyabőröket sutba lehetett dobni és a 77 öst számbó arisztokratának remegnie kellett, hogy a minden korlátokat leromboló nép a verpadra ne kuzcolja. A legújabb kor történetét nyújtja hi képet annak, mint motte ki magát 1793-ból 1848, mint keletkezett az a mai napig tartó forradalom, mely nélkül a mai liberalizmus csak festett balvány lenne. A nemzeti öntudat mind jobban kidomborodik és egyre függetlenege törekednek a népek, — megszületik az olasz, a német egység, — keletkezik a tisztelget parancsoló független Magyarország, melynek ma már irigyei vannak, míg az előtt csak kiaknázott akadtek. — Az újabb kor történetében ismerkedünk meg az újabb honalapító nemzedekkel, Széchenyivel, Kossúttal, Deakkal, benfoak és általuk emelkedünk oda, hogy ma modern ország vagyunk és hogy viszonyaink rendezvek mindenfelé meg ott is, a hol a kreta körül mindig hibát szerettek keresni. Ezzel változtuk nagyjában azt a mit Marczali munkája felől. Vazlatunk az érdem feltétlen elismerése. Csak meg azt tessék hozzá hogy a könyvnek minden része vonzó, zámatos irályu és méltán sorakozik a kiválóbb történetesek munkáihoz. Hogy a kiállításról is mondjunk valamit, hát elég annyit megjegyeznünk, hogy Beval testvérek a tartalomhoz méltó külső mezt adtak a könyvnek, mely díszes, ékesége lesz könyvtárainknak és a kitolyhatatlan élvezet forrása mindazok számára, kik a hasznost a kellemessel egyesteni tudják és akarják. A díszes mű ára fuzve 7 frt diszkótesben 8 frt 50 kr.

Knorr Alajos „Önügyvédje“ Ötödik teljesen átdolgozott és javított kiadásban jelenik meg ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő kiadásában Budapest, Muzeumkörút a Nemzeti színház hért házában; egy munka, mely hasonló munkák közelmert használhatóságánál fogva két évtizedet meghaladó időn át mindig keresett kézikönyv maradt, melynek további leiadata is az leend, hogy minden jogviszonyok között megbízható és kimerítő utasítással szolgáljon mindenkinek valamint azoknak is, kik jogiségyt igénybe venni kénytelennek. Az első füzetben melynek ára 30 kr. a szerző, a közjogi részt kezdi ismertetni nevezetesen a törvényhozó hatalmat, a főrendikar szervezetét, közli a főrendiházi tagságra jogosított családok névsorát; a képviselő választás szabályait, a választó jogosuitságot megallapító törvényes intézkedéseket; ismerteti a képviselőház szervezetét; a törvények kihirdetésének módját, és a delegátiók szervezetét és tárgyalásának módját. Ezután áttér a vegrehajtó hatalom kezelésének ismertetésére; meghatározza a vegrehajtó hatalom fogalmát, megnevezi az ennek gyakorlatára hivatott közegeket; ismerteti a m.kir. ministerium teendőit, az egyes ministerek jogait és köteleességeit, a ministerium szervezetét is különösen minden egyes ministeriumok ügybeosztását, és ügyosztályainak ügykörét, az államszámvevőszek hatáskörét és a közös kormányhatóságokat, a közös külügyministerium és pénzügyministerium ügykörét. Az egész mű tartalma tekintetében utalunk a részletes ismertetést tartalmazó előfizetési felhívásra és eme mindenkire hasznos munkát ajánljuk a t. cz. olvasó közönség figyelmébe és pártfogásába.

Lukács Bélának, az ujonnan kinevezett kereskedelmi miniszternek sikerült arczkepe és jellemrajza vezeti be a „Magyar Geniusz“ 29. számát, mely fény és pompa tekintetében méltó folytatása a többinek. Megszoktuk már, hogy a „Magyar Geniusz“ minden száma hoz valami meglepetést s ebben nem is szűkölködik a legújabb szám sem. Sokan voltak kíváncsiak arra, milyenek lesznek az új pénzek s a „Magyar Geniusz“ szerkesztői — bizonyára nagy fáradság után — megszerzték azoknak rajzait s már be is mutatták olvasóinknak. Ugyancsak e számban találjuk Ö Felsegének legújabb arczkepeit és szebbnél szebb képeket. A szellemi rész is felette gazdag, a mennyiben legjelesebb íróinkkal, mint Beniczkyne Bajza Lenke, Dóczy Lajos, Tonai Lajos, Abonyi Árpád, Kada Elek, Munkácsy Kalmán, találkozzunk. Az emitteteken kívül a „Magyar Geniusz“ behatóan foglalkozik a napi rendszeren levő aktuális eseményekkel, melyeket a leghivatottabb tollak ismertettek, s melyeket a legkiválóbb művészek mutattak rajzokban. Mindezek mellett a „Magyar Geniusz“ a legolcsóbb hatlapok egyike s a közönség, mely méltán érdeklődik az illusztrációk iránt, melyek az ese

ményeket képekben mutatják, könnyű szerrel juthat e fényes kiállítású laphoz? Kik még nem ismernék olvasóink közül a „Magyar Geniusz“ 1. forduljanak a kiadóhivatalhoz (Budapest, Keresesi út 14.), mely, mint lapunkat értesíté, készséggel küld mutatványszámokat. A „Magyar Geniusz“ előfizetési ára egész évre 10 frt, fél évre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Az ujonnan beíró előfizetők a „Kenyér“ című emléklapot ingyen kapják.

Szerkesztői üzenetek.

Z. Szt.-Gróth. A „Rukverz concentring“ 40 jelképeit a legjobb conditionban megkaptuk... s átvételüket itt halás közönnyel nyugtatjuk. Az egész compansia nagy élvezettel szaporított „kipiralt“ csontjait.
Rozs. Tan átdolgozva sorát keritjük személyesen szeretünk Önnel érintkezni.
Savvölgyi. Sok jó humor van a költömenyben, de a vers meg sem jó. Tegyen kísérletet a prózával! Hiszenk hogy ez jobban fog sikerülni.

A szerkesztésért felelős:
Fischel Fülöp laptulajdonos
Könyvt: Bild vezérszerkesztő

Nyiltér*)

Leszállított áru selymeket méterenkint 25" — 33" és 40" árlevegővel az eredeti áron alul szállít, megrendelést egyes oltonyokra, vagy végkében is postabár- és vammesősen **Henneberg G.** (G. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben Mintak postafordulóval küldetnek. Svajcra címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 928-3

* Az e rovatban közölttekért nem vállal magára felelőseget a szerk.

HIRDETÉSEK.

1914 szám. 1892.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági vegrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi hogy a csurgói tettes kir. járásbírószág 1892. évi 298. számú végzése következtében dr. Rosenberg Mór ügyvéd által képviselt Krausz és Mayer javára Neumann Alb. és Weisz Mórné ellen 522 frt. 74 kr. s jár erejéig foganatosított kielégítési vegrehajtás útján lefoglalt és 1605 frtn becsült 70 m. mázsa búkköny, 80 m. mázsa kukoricza, 35 zsák liszt, és tőkmagból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely-árverésnek a csurgói kir. járásbírószág 1007. 1892. számú végzése tolytan Csurgón leendő eszközösesére

1892. évi augusztus hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alóli is fognak adatni. Kelt-Csurgón, 1892. évi július hó 1. napján.

161 HUBERTH, kir. járásbírószági vegrehajtó.

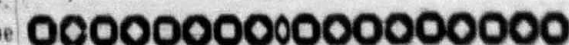
ELADÓ

Kávéházi berendezés.

Jó karban lévő teke- és márvány-asztalok és egyéb használható tárgyak jutányos áron eladatnak.

HOL?

megmondja a kiadóhivatal.

SARG-nak egészségügyi hatóságilag megvizsgált **FOGTISZTÍTÓ** szere

KALODONT

Kapható: a gyogytarokban
57 és illatszerészeknél 1 drb. 35 kreár.

— Alapítotott 1864. —
Az 1885. évi orsz. kiállításnál jury-tag.

Lingel Károly

I. magy. budapesti gőzkerülő-észtergályos-és asztalos-disz-műrük-gyára

114 BUDAPEST,
VII. rózsá-utca 4-6. szám.

Ajánlja magát mindennemű vájolt (fraisse) léczek, ugyszintén butor- és épület-diszitésekhez való esztergályos munkák elkészítésére. Szallag-másoló- és journal-fűrészeimmel a legkülönbözőbb munkákat készítem. Együttal ajánlom alábbi sajátkeztiményű cikkeit, a melyekből nagy a gyáramban, mint a budapesti kereskedelmi múzeumban, a városiigetben mindig nagy készlet tartok, u. m.

Mindennemű asztalok, ebédlő-székek, szalon-székek, zongora-székek, író- és rajz-székek, ruha-tartók, ruha-fogasok, dísz-oszlopok,	függönytartók (karaischok), tea-tálcák, festési állványok, kotta-tartók, etagérek, köpő ládák, tekék és golyók stb. stb.
--	--

Képes arjegyzékek kivanatra ingyen és bérmentve.

66

Newyorki Germania

életbiztosító társaság
alapítotott 1860. évben,

Biztosítási állag 1889. végén M. 226.319,585
Tiszta vagyon 63.010,357
Európában elhelyezett tőkék 5.854,023

Kiváló előnyös díjtáblázatok és biztosítási módozatok

Magyarországi vezérképviselőség:
Budapest, V. Nador u. 6. sz.

COGNAC - QUINT - KIVONAT.

Védjegy a cognac quint-kivonat számára

Kitünő egészséges és tartalmas cognac pillanatlati készítésére, mely a valódi francia-cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom e **jonak bizonyult különlegességét.**

Ara 1 kilonak (elég 100 liter cognac készítésére) 15 frt o. é. Készítési utasítás ingyen mellékeltek. **Legjobb sikerért és egészséges gyarimányért kezeskedem**

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmíhatlan pálluka-erősítő-kivonatom által, ez az italoknak kellemes, erőteljes ízet ad és csakis nálam kapható. Ara Előnként 3 frt 60 kr. (600-1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességben kívüli ajánlom még valamennyi **essenzálummal, rum, szilvapálluka, törköly, fűkeserű, valamint a létező likörök, szeszitalok, cezet és hűvezet készítésére** felülmíhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Arjegyzék ingyen.

Készítés gyarimányokért kezeskedni vállalom.

Pollák Károly Fülöp

essenzia-különlegességek gyára Prágában
(Tisztes képviselők keresztetnek)

Schlick

-féle vasöntőde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI UT.
Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Flókraktár: KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgánycseplő-készületek

számos első díjakkal kitüntetelt
szab. Schlick-fele 2 és 3 vasu ekék
mélyítő- és egytetemes aczel-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-fele
egyvasu ekék, talajmívelő-eszközök,
valamint Schlick-fele szab. Haladás sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévékötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszázó gépek szállítató mezel vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak — Arjegyzékek ingyen és bérmentve

Váltóleszámitolást, személyi hitelt, betáblázásokat, arisztokraták, földbirtokosok, kereskedők, iparosok és hivatalnokok részére titoktartás mellett a legkedvezőbb díjteltételekkel eszközöl a központi leszámítoló iroda Budapest.

Teréz-körút 56. 160 1-3

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI **ÁGNES** FORRAS

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is

Ó cs. és kir. fensége

József főherczeg asztalán rendes italul szolgál.

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu * A bornak szinét nem változtatja
Természetes ízét kellemessé teszi
a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az ÁGNES-forrás savanyuvize.

Vegyelmezve **Dr. LENGYEL BÉLA** egyetemi tanár
ur által.

Ajánlja a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lélegzési, emésztési és húgycső-szervek hurutos bántalmainál; hatásosan gyógyítja a Rhachitis, görvely-, vese- és köszvény-bajokat, epüty használható a tagok csúzos bajainál, gyermekeknek megátolja a túlságos gyomorsavany-képződést s fokozza az idegrendszer tevékenységét. Gazdag szénsav-tartalmánál fogva ezen üdítő savanyuviz a legkellemesebb ízzel bír s borral használva igen nagy keletnek örvend. — Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumban is, ép úgy mint hazánkban, általában a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

ORSZÁGOS FŐRAKTÁR

ÉDESKUTY L.,

cs. és kir. és szerb kir. udvari ásvány viz-szállítónál
BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

tailól és ismerőseitől az ország minden részéből számos üdvözlő iratot kapott. Fogadjá ő nagy-sága az őt ért magas kitüntetés alkalmából a mi őszinte szerencse kívánatainkat is!

— **Kinevezés.** Fürst Sándor állatorvost. — Kanizsa város székhelyel, — a főispán kanizsai járás megye orvosának nevezte ki. Urvendünk, hogy a kinevezés szorgalmas törekvő és méltó embert ért, fogadjá Fürst ur igaz szívből üdvözlőnk.

— **Az új fogorvos.** Dr. Engel Sándor már megkezdte működését ugyanazon helyiségben, hol dr. Moller, Béla műterme volt. És nemcsak azt constatálhatjuk, hogy az új fogorvos ép oly szeretetreméltó, megnyerő modoru, finom ember, mint előde hanem — sajnos már is tapasztalunk kellett, — hogy mesteriségét is művészig érte.

— **A Zalamegyei Általános Tanítói-testület évi közgyűlése** 1. 1892. évi augusztus hó 24-én d. e. 9 órakor tartja Keszthelyen a következő tárgysorozattal: 1) Elnöki meggyűlö. 2) Elnöki jelentés az egyesület három éves működéséről. 3) A Pedagógiai eszmék Arany János költeményeiben. Irta és felolvassa: Hoffmann Mór nagy-kanizsai polgári fin. iskolai tanár ur. 4) Jelentés a pályamunkákról. 5) Minő eszközök szolgáltattak a tanítói tekintély emelésére? című pályaköszorított munka felolvasása. 6) A számvizsgáló bizottság jelentése az egyesületi pénzeiről vezetett számadások megvizsgálásáról. 7) Köznevelés rossz szokásai és vesztőhelyei. Nézetek a részvevők és egyéb mértékeltlen-ség kiirtásáról s a falusi tanító körüli teendőiről. Irta és felolvassa: Békefi Elek zala-kopányi áll-segélyezett közégi iskola tanító ur. 8) Indítványok tárgyalása. 9) Tisztújítás. — A köz-gyűlést megelőzőleg augusztus 23-án d. u. 5 órakor előtervezet tartatik a közégi népiskola egyik termében. E közgyűlésre az egyesület tagjait, valamint a tanügy barátait tisztelettel meghívja. Zala-Egerszeg, 1892. július 27-én. Udvardy Ignác megyei tanügyi elnök.

— **Telephon** építést f. hó 29-én városunk ban már megkezdtek és a munkálatok nagyon serényen folynak.

— **A palini ménlelep** osztályánál rövid fenállása óta — július 27-én tartatott az első évenkénti szokásos löselejtes, mely alkalmára meg-elentek: Smidt József miniszteri tanácsos, a hazai lötenyésztés fellendítésében halatlan érdemeket szerzett s csak nemrég elhunyt Kozma Ferencz utóda s Fridrich miniszteri titkár, a földművelési miniszterium képviselőjében, továbbá zalabéri Horvath János altábornagy az állami ménlelepek országos főfelügyelője, s gyarmatai Durmann Antal ezredes és a székes-fehérvári ménlelep parancsnoka; Svastics Benő, főispán mint a zalamegyei lötenyésztési bizott. elnöke, s a bizottsági tagok közül: Koller István, Inkey László, Clement Lipót, Karczag Béla és István, Augusz Zsigmond, Baraunay Odón, Vízlendvay Sándor, Somogyi Gyula, Honerla Hermann, dr. Mayer Ferencz és Bekásy Gyula földbirtokos Vas megyéből s Pöschl Ferencz a hírneves so-megyei ménes tulajdonosa. Kiselejteztetett összesen 9 mén és pedig 5 női és 4 angol faj, melyek Augusztus hóban fognak Nagy Kanizsán a legtöbbet igerőnek eladatni; 2 arabs mén pedig más telepre helyeztetett át. A megjelent hivatalos küldöttség tagjai közéletünknek és speciálisan hazai lötenyésztési ügyünknek első rangú kitűnései, avagy ki ne ismerné széles e hazában Horvath altábornagyot ki mint katoná ép úgy mint nemcsé észesü hönpolgár mindenütt közszeretettnek örvend s első a legelső között; Smidt miniszteri tanácsosnak ez új állásra való előléptetésével pedig a kormány szerencsésebb választást nem tehetett volna, benne nemcsak, hogy az érdemet jutalmazta, de kiűnő elődnek méltó utódot is talált. S Durmann ezredesről elég legyen annyit fölemlitenünk, hogy a székes-fehérvári ménlelep minden elő embere fájjalja onnan rövid eltávozását, s bennünket csak az vigasztal, hogy Budapesten új állása széles hatás körében az eddiginél is nagyobb tere leendő lényes tevésegeit a haza javára érvényesíteni. S e kiűnő szakértőnek a palini ménlelepen tapasztalt példás rend, kiűnő szorgalom, pontosság és legyelem fölött teljes elismerésüket fejezték ki; és ez elismerés koszoruja Porcsics Ottó osztályparancsnok és Horvath Géza hadnagy lankadatlan buzgalma és kiapadhatatlan ügy-szeretetéi illeti, mintha csak valami varázs szer-birtokában volna e népszerű parancsnok, minden sikerül neki, sikerült neki megnyernie ma-

denkinek szeretetét, sikerült emberies bánásmóddal jó katonákra kiképezni katonáit, sikerült a mentelepet ez előbb burjánnal és katáng koróval benőtt helyet valószínűs parkra, angolkeríté átváltoztatnia s végül sikerült mindkettőjük egy-mást hatványozó szeretetreméltóságának Palinban élők társaséletet teremteni. Megfizethetlen segítő társuk minden üdvös működésükben Janisch József állatorvos is. Ki keli e helyen emelnünk Volt Lajos palini vendéglőt, ki a nála adott társas ebéden valódi lucullusi ebéddel szolgálta ki vendégeit s kitűnő borai mindenkinek tetszését kiérdemelték.

— **Szerencsétlen esés** következtében halt meg Rogosineczy Antal honvéd főhadnagy 1¹/₂ éves Andor fia, ki 1. hó 22-én a déli órákban szülei első emeleti lakásának erkélyéről, az udvarra esett; az esés következtében feje ketté hasadt, s a kedves kis gyermek még ugyanaz nap este 9 órakor kiszenvedett. A közszívvel nyujlson enyhét az erősen sújtott szülők fájdalomra.

— **Vérteli Gyulától,** a Debreczeni Ellenőr* cz. lap szerkesztőjétől „Sebek” cím alatt a jövő hó elején egy kötet elbeszélés fog megjelenni. Őt hosszabb elbeszélés lesz a kötetben: Megölt lelek. Beesületen ember. Az ide-aiista. Lajos ur hangulatai. Egy gyöngye pillanat. A kötet 15 sűrűn nyomott iven fog megjelenni s megrendelési ára tűzve 1 frt 50 kr, diszkötésben 2 frt 50 kr, holtí ára pedig tűzve 2 frt, diszkötésben 3 frt lesz. Megrendelhető a szerzőnél Debreczenben.

— **Kiáradt** 1. hó 25-én a Mura, s az ár Murakeresztur — Kollátszeg községeket elárasztotta; — azonban mivel gyorsan gátot vetettek az árnak, s az szerencsére önmagától is gyorsan apadt, szerencsétlenséget és kárt nem okozott.

— **Fölkérték** bennünket annak közlésére, hogy a f. hó 17-én tartott mékedvelői előadás alkalmával egyik virágcsokor *Bastovicz Ilona urnót* illette; — ehhez mi még utólag azt is bozzátesszük, hogy számos tapsot kapott; szép és jó játékaért Molnár Mariska k. a. (Orzsi) is.

— **Statisztika a telephonról.** Az állami és magán táviró igazgatóságok által tenn-tartott berni nemzetközi táviró-hivatal lapja, a „Journal Télégraphique” legújabb számában először állít össze a telephon-hálózatokról olyan statisztikát, mint ezt a világtáviró hálózatról teszi évenként a hozzá beküldött hivatalos adatok alapján. E statisztika adatai az európai államokra vonatkoznak, s 1890-ről szólnak. Ez évben volt Magyarországon 4 városban állami, 8-ban magán telephon, Németországban 260-ban állami, Olaszországban 42-ben magán, Ausztriában 42-ben állami, 11-ben magán, Svájcban 92-ben állami, Luxemburgban 43-ban állami, Belgiumban 4-ben állami, 11-ben magán, Spanyolországban 6-ban állami, 29-ben magán, Norvégiában 32-ben állami telephon-hálózat. Franciaországról, ugy-latszik, nem kapott még adatokat a berni lap. A közölt statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy legjobban el van most terjedve a telephon Németországban. A beszélgetések átlagos száma azonban naponként és előfizetőkint Magyarországon több, mint Németországban.

— **Hadgyakorlatok.** Mint Bécsből, jelentik Oroszországban mindinkább terjedő kolera miatt a galicziái nagy hadgyakorlatokat alkalmasint ellogjak egyelőre halasztani október közepéig. — A becsi „Reichswehr” által terjesztett hír báró Bauer közös hadügyminiszternek állítólag közel-álló lemondásáról legalább is korai, mert Bauer a szeptember végén összeülő delegációk előtt mindenesetre képviselni fogja a közreműködése mellett kidolgozott 1893. évi költségvetést.

— **Lólopás.** A kis-kanizsai közlegelőről 1. hó 25-ről 26-ra átmenő éjjel Czigler Ignác kis-kanizsai lakos kárára egy 16 éves barnaszőrű csillagos; — Davidovics János kárára egy 14 éves pej, kancza, és Plander Tiszai László kárára egy 4 és fél éves feketeszőrű csikó, ismeretlen tettesek által, ellopától. A megejtett nyomozás szerint a tettesek vándor cigányok voltak.

— **Üzlethelyiség változás.** Lemberger G. varrógép és valódi angol bicikli raktáros, üzletét a városház utczába, Schwarcz és Tauber üzlethelyiségével szemben, helyezte át.

— **A varrógép.** Barmely város nagyobb vendéglői és kávéházaiban fordult meg az utóbbi napokban a közönség, feltűntek neki azok a szép hirdetésmény táblák, melyekben „Neidinger G.” — világhírű varrógép gyáros tudatja velünk, hogy gyárában a tízmilliomodik varrógép e hóban

készült el. Nagy szám az a tíz millió, s valóban szép, jó és czéleszerű gépeket kell a gyárnak producálni, hogy oly roppant nagy összeget volt képes elárasítani, s a közönség bizalmát gyártmánya, s önmaga részére nem csak megnyerni, — hanem mint a jelek mutatják, — azt megtartani képes.

TÖRVENYSZÉKI CSARNOK.

Bűnügyi tárgyalások

1892. augusztus 2-án.

Lopás büntetével vádolt Kötél Vendel elleni bűnügyben végtárgyalás.

Lopás büntetével vádolt Benedik Maria st. elleni bűnügyben végtárgyalás.

Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Tizedes Andor elleni bűnügyben végtárgyalás.

Vadász (Ferkács) István elleni bűnügyben harmad bir. it. hird.

Sikkasztás vétségével vádolt Horváth János elleni bűnügyben végtárgyalás.

Matosek Vince elleni bűnügyben harmad bir. itélet hird.

Augusztus 5-én.

Ilyó Szántó József st. elleni bűnügyben harmad bir. it. hird.

Markovics Mihály elleni bűnügyben harmad bir. it. hird.

Lopás büntetével vádolt Andor György elleni bűnügyben végtárgyalás.

Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Beke János elleni bűnügyben végtárgyalás.

Sikkasztás vétségével vádolt Kulm Vilmos elleni bűnügyben végtárgyalás.

Augusztus 6-án.

Lopás vétségével vádolt Biczó Ferencz stársa elleni bűnügyben végtárgyalás.

Felső bíróságtól leérkezett

Lopás büntetével vádolt Matosek Vince elleni bűnügy a kir. curiától megváltoztató ítélettel.

Ókirt hamisítás büntette miatt vádolt s jog-érvényesen elítelt s fogva levő Lanasár Gábor elleni újított bűnügy a kir. tablatól helyben-hagyó végzéssel.

Járáshírosághoz leérkezett ítéletek

Ebenspanger fia czégnek — Herman Samu elleni 250 frtos pere a pécsi kir. itéletábról helyben-hagyva a I. bir. ítéletét.

Armuth Nathannak — Schlesinger Mór elleni 207 frt 29 kros pere a pécsi kir. itéletábról részben megváltoztatva az I. bir. ítéletét.

CSARNOK

Egy mákszem Párisból.

Paris nagyszerűségét leírni egy kötetbe is nehéz lenne, annál kevésbé sikerülne az néhány rövid tárczacikkben, azért tehát csak mákszemnek nevezhetem amit itt leírok, de ennek a kicsinynek is örvendeni fognak talán lapjának b. olvasói különösen a hölgyek.

Öszintén megvallom, a nagy Paris minden szépségei közül engem leginkább elragadtott annak igazán uri izlésese kiállított három divatterme: a „Louvre”, „Bonn Marché” és „Printemps”. A három közül az utóbbi a legkisebb, de nálunk, évenként szétküldeni szokott árjegyzékei után, legismeretesebb S mekkora tehát a legkisebb, mely mint négyzetleges épület a Rue du Havre, — Boulevard Haussmann, Rue de Provence és Rue Caumartin által határoltatik?

Röviden mondva: belterjedelme kétszer akkora mint a kanizsai piac s öt emelettel nyulik fel a magasba. Ez az öt emelet egymással lépcső és tegnyomású felvonókkal van összekötve. Amint tetszik, gyalog vagy ördögös emelkedőn mehet a nagy érdemű hölgyközönség emeletről-emeletre.

Van itt minden amit a szem megkíván! Ha gombostűn kezdenék a bevásárlást, fokozatosan egészen a legelegánsabb ruhaszekrényig, innét ismét a konyhai tücsipetűig juthatnánk.

Új találmányok és műszaki leírások.*)

A kereskedelemügyi magy. kir. miniszternél újabbak a következők kérték szabadalmat: *Gomb-szörítők* Herman Antal budapesti lakos. *Javítások iskolapadokon*. Feivel Lipót budapesti lakos. *Régi fedélmezejének rugalmas fedélmezzel való keltős rétegű befedése*. Riehn János budapesti lakos. *Egy darabból készült sima dígyesgátlás*. Faek és Selyei budapesti cég. *Petroleum lámpájú*. Sárma Jakab budapesti lakos. *Új függő-lakat*. Hajos Dezso és Začek István budapesti lakosok. *Új szerkezetű szalag dörzsjék*. Zimernovszky Károly bpesti lakos. *Rögtön mentő-jék*. Palencsár Endre lörcsei lakos. *Dupla balanc relógép*. Havas Mihály budapesti gépészmérnök. *Pneumatikus dohánysző készület* Weinstok Ignác budapesti lakos. *Embererő által hajtott kocsi*. Csányi Ferencz szabadkai lakos. *Forgó eke*. Kvasz Mihály eszabai és Csipessy Gábor budapesti lakosok. *Kézi körfűrész*. Takács József győri lakos. *Szénvígő eszköz*. Hedviger Albert külföldvárosi lakos. *Újra felhasználható tollak*. Baesh Antal m. szaplonczai, Dörling Gusztáv és Wilhelm Lajos bécsi lakosok. *Pátkoszev csipő és szepes beeresztő fogó*. Bratic József mitrovi czai lakos. *Kiképzéselő mű keltős végű fűrész-gép számára*. Bloch Mór lipótvári lakos. *Árverő (passirozó) készület*. Mayer Gábor és Kaszászky Dömötör újpesti lakosok. *Kordeszurótásból*. Geng Akos kolozsvári lakos. *Gőzkukák és folyadékoknak melegt közeletű készület*. Réthy Janos budapesti lakos. *Új eljárás műtrágya előállításánál*. Fischer Jakab budapesti lakos. — *Vasúti áru kocsi*. Mandl Lajos Manó zágrábi lakos. *Bergerhof Agost- (le) universalis szeszkarógó*. Bergerhof Agoston budapesti lakos.

Miként forrasztunk fémeket üvegre vagy porcelánra. Ezen különben igen érdekes művelet végrehajtásánál, kenjük be az üveg azon helyét, melyet fémmel akarunk összerasztani, kamilla olajba kevert elorplatinál. Hogy az olajat, — mely a műveletnél s emleges szerepet játszik — eltávolítsunk, hevítjük az üveget gyenge piros színg. A platin rézeggel bevont üveget most tegyük kénsavas réz-fürdőbe és kössük össze az elektromos telep negatív sarkával. Az áram megindítása után meglehetősen vékony réz-réteg fog a platinra rakódni, mely arra nagyon erősen tapad. Az ily módon kezelt üveg horgannyal vasra, rézre, bronzra, platinra szóval horgannyal forrasztható bármely fémmel összerasztható. A platin-réteg helyett ezüstöt is használhatunk, azonban az előbbi tartósabb.

Időjárást jelző óra. Tudva van, hogy a higrometer — tudományos és műszaki kísérleteknél való alkalmaztatásán kívül — mint időjárástjelző műszer is gyakran alkalmaztatik, mely ezéla az ma már különféle alakban is kivitelben kapható a kereskedelemben. Egy nagyon célszerű és az avatlanok használatára alkalmas legújabb higrometer-szerkezetet talált fel nem régiben Rentsch németországi kereskedelmi kertész. Ezen higrometer egy közönséges súlyokkal ellátott fali óra alakjában készül, melynek számlapja a szokásos óra beosztáson kívül még két skálát visel és pedig egyet, mely a nyári idényre szól, az óra beosztáson belül a következő megjelölésekkel: szél, kellemes, változó, szép, eső és nedves a másik skálát pedig mely a teli évadra szól az óra beosztáson kívül: vihar, tiszta, változó, nagyon hideg, hó és lanyha megjelölésekkel. Az óra első beállításánál, valamint mindenkor ha az tisztogatás esetén vagy más alkalommal véletlenül helytelenül állásba hoztatnak, a mutató a tiszta időben az 1-es számra, esőzés vagy havazás alkalmával pedig a 7-es számra igazítandó. Ekképpen szabályozva, a szobán forgó időjárást jelző óra a megelőző napon tehát már 24 órával előbb pontosan fogja jelezni a bekövetkezendő időváltozást. Maradandó időjárás esetén az óra mutatója sem változtatja állását. Közlelbbi adatokkal szivesen szolgál a lap előfizetőinek a fenti jelzett iroda, kik az időjárást jelző órákat beszerezni kívánók.

Az aranyesimulás titka. Berthelod francia vegyész/kitalálta, hogy miként lehet aranyat csinálni ezüsből. A párizsi akadémiában kollegáinak egy új ezüstöt mutatott be, melyet

bátran aranynak tarthatna az ember. Ezt az aranyárga ezüstöt harre ezüstókkal és vascsirrával való kezelés folytán állította elő. Ettől az új aranyozó módszertől sokat várnak, mert nem kopik és nemesak a felülete hanem a belsége is olyan mint a szinarany. De egyszersmind kiszámíthatlan esalásoknak is tag tért nyit. Valószínűleg ez e találmány volt ismeretes a középkorban s ez adhatott okot az alchímisták állítására, hogy ezüsből aranyat lehet csinálni. *A fal nedvessége ellen használandó máz*. Tudjuk, mily egészségtelen a nedves szoba, azért minden háziurnak és gazdaasszonynak szolgálatot véllünk tenni, ha e kitűnő máz készítésével megismertetjük. A közsén-kátrány a jelzett ezéla igen alkalmas, egyszerű és e mellett olcsó szer, melyet egy tágas kazánban megolvastunk és némi kihűlés után kétszeres súlyának megfelelő német terpentín olajat (ugynevezett kienöl), és a gyors száradás előmozdítására egy sulyrészt ligroint öntünk belé. Az olaj hozzáöntése tűzveszéllyel jár, azért ajánlatos e műveletet a szabadban eszközölni vagy a tüzet teljesen eltávolítani. Azonban az így nyert anyag nagyon hig, miért is fűrészport keverünk hozzá, miáltal az tartósabbá válik. Igen természetes, hogy a mázat melegen kenjük a falra. Azon esetben, ha a máz hig, a felkenést többször ismételjük. Legcélszerűbb 1 kg. aszfaltot, 2 kg. német terpentín olajat, és 1 kg. ligroint használni; azonban e két utóbbi nagyobb mennyiségben is vehető.

A "Niagara" zuhatag energiája. Ayrton tanár a niagara zuhatag energiáját oly nagyra becsüli; mint azon erő kifejtést, melyet 150,000,000 tonna közén 1 évi elhasználásából vagyunk képesek előállítani.

Ablak üveg tisztító szer. Kitűnő ablak üveg tisztító szert készíthetünk, ha calezonált magnéziát tiszta bensinbe mártva pépet készítünk. Ezen tisztítószert akként használjuk, hogy belöle egy keveset pamutra öntünk és azzal az ablaküveget dörzsöljük. Az ablaküveg megtisztítás után szép fényes lesz. Ezen tisztító szert üvegpalaczbá fehetjük el, melyet azonban beköszörült dugavál kell ellátnunk, nehogy a bensin elpárologjon.

Zsebóra cirkok számára. Svájci órásk találtak fel ilyen órát, melyet világtalan embertársaink biztosan örömmel fognak üdvözölni. Minden szám közepén egy kis peeck van alkalmazva, mi azonban azon órászámmal eltűnik, amelyre a mutató érkezik. Ha ezen óra viselője az időt tudni óhajtja, tapogatva kikeresi azon számot, melynél a kis peeck eltűnt, visszaot vas 12 ig és megtudja a kívánt időt.

(Folytatjuk.)

Fölvívás.

A következő sorok közlésére kértünk fel: Megnyitni akarjuk Erdélyt a turistáknak; föltárni szándékunk azokat a gyönyörű helyeket, melyek eddig ismeretlenek voltak ugyan magunk, mint a külföld előtt; idevonzani óhajtjuk a Királyhágón túli lakosságot, hogy üdülés szorakozás és gyógyulás végett ne a külföldre menjen, hanem a mi földünkön keresse fel, a mi belhegyinket látogassa. Egy második Svájcot akarunk teremteni Erdélyből, hogy az a sok pénz, amit évek során külföldön költünk el, bent maradjon az országban elhanyagolt közgazdaságunk javára, a kulturás haladás és a szegény nép vagyonosodása érdekében. Ha Svájez milliókat tud évente a turistaság esatornyáján magának behajtani, a mi pazar szépségű Erdélyünkben szintén megtehetjük ezt, ha tudunk felkészenni az eszméert s ha tudunk egyelőre áldozni azért, hogy hozzáférhetővé tegyük belhegyinket, hogy ellásunk a kényelemhez szükséges előtásokkal, hogy utakat nyissunk, hogy új jelzéseket csináljunk, hogy leírjuk és képekben bemutassuk ezt az isentől megáldott országrészt, hol még kihasználható hever a folyó, a kitűnő gyógyíthatású ásványvíz, az erdő szépsége és a havasok test-edző látványlaja.

De nemzeti szempontból is felette fontos okok sürgenek, hogy az eszme megvalósuljon és Erdély hírezeit mitél számosabb turista-esoport örvönölje el, mert csak a barátságos érintkezés által remélhetjük kiagyvezetni azokat az ellentéteket, mik órászármánkban köznapiak. Az Áltöld, illetve a Királyhágón túli erős, azilárd, hajthatatlan magyarságunk idevonzásá-

val az egymás tűzhelyeinél találkozó társadalmi rétegek és népfajok közeledése és összesimulása a legádázabb politikai izgatás közepette is be fog következni.

Ezeknek megvalósítása oly szent és hazafias ezél, hogy egész bizalommal és reménységgel tesszünk eleget válasszmányunk határozatának, hogy a Királyhágón túli Felhívást bocsássunk, melyben a fenti czélok érdekében tavaly megalkult egyesületünkbe a tagul való belepest és törekvésünknek támogatását kérjük. Alapzabályaink immár miniszterileg jóváhagyattak, az erdélyrészi vármegyékben osztályaink alakultak, a menedékházak építését megkezdettük, az utak nyitása napirenden, a kirándulások rendezésével már sikereket értünk el, földünköt egy alapos képekkel gazdagon illusztrált könyvben leirtuk, az uti kalauz megjelenését elősegítettük, a tagokkal való folytonos érintkezhetés végett közkeveltségnek örvendő ingyenes lapot adunk ki, utjelzéseket csinálunk, a külföldi sajtóban ismertetőcseket tesszünk közzé, egyséval a mozgalmat a czél érdekében minden vonalon megindítottuk. Nincs kétségünk benne, hogy ezéljaink haszna, nemzeti sürgőssége megtalálják az utat a nagy közönséghez és eme Fölvívásunk alapján megnyerendjük azt a támogatást, melyre szükségünk van, hogy a szépen megkezdett hazafias munkát tovább folytathassunk. Ezért lehát tisztelettel kérünk mindenkit, kit Fölvívásunk megtalál, hogy egyesületünkben ez íven*) tagul belépni és arra másokat is buzdítani sziveskedjék.

A rendes tagság évi díja 2 frt, az alapító tagságé 30 frt. Ezzel szemben egyesületünk ingyen küldi meg Erdély czímmal 1. év január 1-én megindított turistasági, néprajzi és földügyi fényes kiállításai, illusztrált lapját; ingyen küldi meg nem vállalatyszerű kiadványait a minthogy tavaly már kiosztottuk tagjaink között a 24 ives térképekkel ellátott uti kalauzt és föld leírast. Kedvezményeket szerettünk és adunk tagainknak a csoportos vasuti utazásoknál, erdélyrészi fürdőkben való tartózkodásoknál. Kirándulások alkalmával tagjaink a földmívelési és pénzügyi miniszter urak engedélye következtében az erdő- és bányászati lakokban megszállhatnak és az altszti személyzet utbagiztatásait igénybe vehetik.

Magyarország jobb kezének, Erdélyrésznek közgazdasági fejlődése, kulturális előhaladása egyik nemzeti nagy kérdését tesszük le a hazafias közönség kezébe, remélve és bizva abban, hogy áldozatkészségével azt a legrövidebb idő alatt megoldandja. A támogatásban van az erő, és mi ezt az erőt kérjük, hogy munkánk hasznos legyen az országra és annak nemzeti erősítésére.

Kolozsvár, 1892. július 15.

Hazafiai üdvözléttel:

Gróf Bethlen Bálint,

elnök.

Radnóti Dezso,

titkár.

H I R E K.

A gazdasági év beálltával felkérjük igen tisztelt vidéki levelezőinket, hogy a vetések- és egyáltalában a gazdaság állásáról időről-időre, ha csak levéllapon is bennünket értesítenek sziveskedjenek. Postaküldésüknek szerkesztőségünk készségesen visszauteríti.

A nyári idény alatt bárhová készséggel után küldjük a lapot előfizetőinknek, ha ezimket velünk tudatni sziveskednek.

Külföntetés. *Milós Gézsi*, a nagykanizsai kir. törvényszék egyik legtevékenyebb bíráját, Ó Felsé, kir. ítélőtáblai rangba léptette elő. A külföntetés alkalmából Ó nagysága élénk ovatiokban részesült. Bíróársai siettek üdvözlésére, s a jegyzői kar nevében dr. Kemény Fülöp intézett hozzá üdvözlő beszédet, melyre Ó nagysága hosszabb beszédben igen melegen válaszolt, szívére kötvén a fiatalágnak a lelkiismeretes kitartó munkásságot, mint a bírci pályán való előadásnak egyik legnagyobb emeltyűjét. A külföntetett bíró a jelenleg szabadságidejét bálateni birtokán töltö törvényszéki elnök ur táviratilag üdvözlölte. Az ügyvédi kar tagjai közül sokan kerestek fel és gratuláltak a közszereleiben álló bíró urat, a ki különben bará-

*) A gyűjtő-iv szerkesztőségünkben van elhelyezve, szagyon szivesen venők, ha a nagy nemzeti munkához városunkból is minél több tag jelentkeznek, s támogatni anyagilag az egyesület üdvös intentióját.

*) Bergr Gábor első budapesti szabadalmi íródjának VI.) Andrány ú. 30.) közleménye.